

ISSN 0859-8185 (Print)

ISSN 2821-9988 (Online)

ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร

Phetchabun Rajabhat Journal

ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2566

ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร
PhetchabunRajabhat Journal
ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2566

นโยบาย	1. สนับสนุนผลงานวิชาการของมหาวิทยาลัย 2. เผยแพร่ผลงานวิชาการของบุคลากรมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไป 3. สร้างความรู้และองค์ความรู้ที่ถูกต้อง พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล
ขอบเขตงาน	เนื้อหาเป็นวารสารวิชาการที่เผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยสาขาวิชาที่รับตีพิมพ์ ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครุศาสตร์ ศีกษาศาสตร์ จิตวิทยา บริหารธุรกิจ และการจัดการ
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเผยแพร่ความก้าวหน้าทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครุศาสตร์ ศีกษาศาสตร์ จิตวิทยา บริหารธุรกิจและการจัดการ 2. เป็นสื่อกลางในการส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ แลกเปลี่ยนแนวความคิดเห็นเชิงวิชาการ หรือประสบการณ์ของผู้ที่อยู่ในวงการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 3. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่าง นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และบุคคลที่มีความสนใจ
เจ้าของ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ที่ปรึกษา	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ประเมินอิสระหรือพิชญพิจารณา (Peer review)

ศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ ประมวล
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช เรืองศรีตระกูล
รองศาสตราจารย์ ดร.ชไมพร กาญจนกิจสกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ศรีจำเริญ
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธิรักษา
รองศาสตราจารย์ ดร.ศจีมาถ ฦ วิเชียร
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุษย์ บุญครอง
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี อินทรไพโรจน์
รองศาสตราจารย์ ดร.จอมขวัญ สุวรรณรักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สรรสวิสุทธิ

รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ซอมขุนทด
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรนภา พรหมมา
รองศาสตราจารย์ ดร.กันต์ อินทวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.นิวัตร พัฒนะ
รองศาสตราจารย์ ดร.ธันวดี ศรีธาวินันท์
รองศาสตราจารย์ ดร.อนิรุจน์ มะโนธรรม
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ มากุล
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยเสนอ ตริวิเศษ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ นารักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.นิรุดี พิพรรณจินดา
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปัญญา
รองศาสตราจารย์ ดร.ธิตินันท์ ชาญโกศล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิโรจน์ บุณศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี สุวรรณศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ จันทะคุณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณิดา ชันธพัทธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิฑูร ธนบดีกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ ทศนอุดม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตินันท์ วารีนิช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ศรีล้านช้าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาพิษณุโลก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยชนะ ใจบุญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัณภิกา ตันติสันติสม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑา หมีไพรพฤกษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชา เดชสุภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร สุทิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญแสน เตียวบุญอุตรธรรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวรรณ วงศ์คำจันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ บุญเจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ นิยม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิกร แก้วทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ปิ่นวัฒนะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวรรณ ศุภวิทิพัฒนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรตริล จุลกัลป์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทิน สีนวน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายธาร ทองพร้อม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมสงวน ปัสสาโก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัสรัตน์ สุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิรภาพ จันทรแสนต่อ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรชา อรัญวงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา สີดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ต่อศักดิ์ ขอแก้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พริดา ดามาพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร อภิรัตน์านุสรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุมาน จันทวงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ณ หนองคาย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ เพิ่มชาติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิฐพงษ์ อุเทศอึ้ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ เมืองตุ้ม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ บุญธรรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์สิริรักษา บุญเอี่ยม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญณวุฒิ ไชยรักษา
อาจารย์ ดร.นันทิยะ ศรีแก้ว
อาจารย์ ดร.ปิณา ชื่นวาริน
อาจารย์ ดร.นิทรา เนื่องจำนงค์
อาจารย์ ดร.คุณานันท์ สุขพาสน์เจริญ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตสุโขทัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

อาจารย์ ดร.เฉลียว เพชรทอง
 อาจารย์ ดร.เรืองเดช แรงเพียร
 อาจารย์ ดร.บังอร ฉัตรรุ่งเรือง
 อาจารย์ ดร.อัครสิทธิ์ บุญส่งแท้
 อาจารย์ ดร.ศตพล มุ่งค้ำกลาง
 อาจารย์ ดร.บุญส่ง กวยเงิน
 อาจารย์ ดร.อภิชาติ สังข์ทอง
 อาจารย์ ดร.นงลักษณ์ สายเทพ
 อาจารย์ ดร.พท.ป.นรินทร์ กากะทุม
 อาจารย์ ดร.ธนวัฒน์ จอมประเสริฐ
 อาจารย์ ดร.วัชรระ แดงเทศ
 อาจารย์ ดร.บุญเลิศ วงศ์โพธิ์
 อาจารย์ ดร.กุลธรรมา เทียมทิพ
 รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ ชันผณี
 รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม
 รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์
 รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยรัตน์ มูลศรี
 รองศาสตราจารย์ ดร.พวงผกา แก้วกรม
 รองศาสตราจารย์ ดร.สรวรพร กุศลส่ง
 รองศาสตราจารย์ ดร.อนุวัติ คุณแก้ว
 รองศาสตราจารย์ ดร.พณณา ตั้งวรรณวิทย์
 รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ คุ่มทรัพย์
 รองศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์
 รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรีหญิง ดร.สุมาลี พิมพ์พันธุ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล อยู่สุข
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลฉัตร ล่อมอิม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวิษ ลอยมา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษติญา มูลศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร ทองจิตติ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แขก บุญมาทัน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีสุข เอลลิส
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ อาานิ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษยากร ตีระพุดติกุลชัย
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิทธิพร ดร.พิศุทธิ์ บัวเปรม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร แท่นทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมใจ กงเดิม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ท้าวเงิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกชัย ตริทศ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สววัฒน์ อินทรประไพ

[illegible]

อาจารย์ ดร.สุภัทธีร์ ขุนสิงห์สกุล
อาจารย์ ดร.ภูมินทร์ เหลลาอำนาจ
อาจารย์ ดร.ทิวาวรรณ ศิริเจริญ กันหา
อาจารย์ ดร.จตุพร จันทรเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กองบรรณาธิการที่ปรึกษา

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการสังคม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชไมพร กาญจนกิจสกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธรักษา
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตินันต์ ขาญโกศล
รองศาสตราจารย์ ดร.วรกมล วิเศษศรี
รองศาสตราจารย์ ดร.จอมขวัญ สุวรรณรักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์
รองศาสตราจารย์ ธรรมนูญชนชาติ วันแต่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ นิยม
อาจารย์ ดร.กฤษดา เขียววัฒนสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎิยา มูลศรี

ผู้ประสานงาน

นางสาวชุติมา พุ่มอ่อน

ฝ่ายวารสารออนไลน์

นายบรรจง สุรินทร์
นางสาวชุติมา พุ่มอ่อน

ฝ่ายดำเนินงาน

นางสาวชุติมา พุ่มอ่อน
นางสาวศรินทิพย์ ผลประเสริฐ
นางปิยนันท์ เพ็ญสูตร
นายเกื้อกุล พิมพ์ดี
นายบรรจง สุรินทร์
นางรัตดา สำราญพันธุ์
นางสาวมณีนุช เกตุแพง
นางกฤษฎิณีภักดิ์ ทองสี
นางสาวรมิดา สายทอง
นางสาวภัสราภรณ์ บุญสิงห์

นายยศรพี ทองเจริญ

สำนักงาน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000
โทรศัพท์ 056-717141 โทรสาร 056-717141
E-mail: phetchabun_rajabhat_journal@outlook.com

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

ข้อกำหนดเฉพาะของวารสาร

1. บทความที่จะเสนอตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้องเป็นผลงานที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ และต้องเป็นงานที่ไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน
2. ทุกบทความที่ตีพิมพ์ได้รับการตรวจสอบคุณภาพทางวิชาการจากผู้ประเมินอิสระและพิชญพิจารณา (Peer Review) อย่างน้อยบทความละ 3 คน โดยปกปิดชื่อผู้พิมพ์และชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Triple Blind) และบทความจากผู้พิมพ์ภายในจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
3. ผู้พิมพ์ต้องยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนดและผู้พิมพ์ต้องยินยอมให้บรรณาธิการแก้ไขความสมบูรณ์ของบทความได้ในขั้นสุดท้ายก่อนเผยแพร่

ISSN: 0859 – 8185 (Print)

ISSN: 2821 – 9988 (Online)

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิษณุโลกเปเปอร์แอนด์ซัพพลาย
1/20 ถนนบรมไตรโลกนารถ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ 055-225037, 086-4284710 แฟกซ์ 055-225037
จำนวน 50 เล่ม

บทบรรณาธิการ

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร ได้ดำเนินการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยอย่างต่อเนื่องและยาวนานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความก้าวหน้าทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา บริหารธุรกิจและการจัดการ เพื่อเป็นสื่อกลางในด้านการสร้างองค์ความรู้ทางด้านวิชาการเหล่านี้ อีกทั้งแลกเปลี่ยนแนวความคิดเห็นเชิงวิชาการ และประสบการณ์ของผู้ที่อยู่ในวงการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปัจจุบันวารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สารได้รับการพิจารณาให้อยู่ในกลุ่มที่ 2 ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) แต่ทั้งนี้ด้วยการตั้งเป้าหมายประกอบกับความมุ่งมั่นของคณะผู้ดำเนินงานที่จะร่วมกันผลักดันให้วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สารก้าวสู่กลุ่มที่ 1 ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ให้ได้ในเวลาต่อไป

ฉบับนี้เป็นปีที่ 25 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2566 ประกอบด้วย บทความวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง และบทความวิจัย จำนวน 6 เรื่อง บทความที่นำเสนอในเล่มนี้ส่วนใหญ่มาจากการวิจัยที่มาจากโจทย์เชิงพื้นที่ โดยผลงานที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ประเมินอิสระหรือพิชญ์พิจารณา (Peer Review) อย่างน้อยบทความละ 3 คน ในสาขาวิชานั้น ๆ และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิชาการ

การพัฒนาท้องถิ่นด้านประเพณีทางพระพุทธศาสนาของวัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อำเภอ ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี	1-11
Local development of Buddhist traditions at Wat Luang Phor Sodh Dhammakayaram Damnoen Saduak District, Ratchaburi Province	
ชินนนท์ พวงพันธ์ และคมกฤษ จิตแก้ว Chinanon Phuangphan and Komkrit Chitkaew	

บทความวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	13-23
Product Development from Cotton Sarong Saraps of The Local Weaving Group Ban Tiew Subdistrict, Lom Sak District, Phetchabun Province	
อภิชาติ สุวรรณชื่น, สุภาพร บางใบ, ชนิรัตน์ ผึ้งบรรหาร และจิตราทิพย์ บุญพิทักษ์ Apiachat Suwanachuen, Supaporn Bangbai, Chanirat Phungbunhan and Jittratip Bunpitak	
การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตา เวิร์ส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา	25-37
The Promoting Creative Thinking by Using Creativity-based Learning on Metaverse environment for Mathayomsuksa 5 Students of Chumphae Suksa School	
ธีรภัทร นาหนองตูม, ประวิทย์ สิมมาทัน และทรงศักดิ์ สองสนิท Thirapat Nanongtum, Prawit Simmatun, Songsak Songsanit	
การพัฒนาแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์	39-46
Development of product presentation model through online marketing channels	
สุนัฐชา เชาว์ไว, พรรณี โรจนเบญจกุล, พงษ์ศักดิ์ เจริญงามเสมอ, จตุพร อุ่นประเสริฐสุข, ทิพย์วารินทร์ เบ็ญจนิรัตน์, ศศิเพ็ญ ครุฑชั่งทอง, จิรวัดน์ สุดสวาท และปริญญญา สีม่วง Sunatcha Chaowai, Phannee Rojanabenjakun, Pongsak Jareanngamsamear, Jatuporn Ounpresertsuk, Tipvarin Benjanirat, Sasipen Krutchangthong, Jirawat Sudsawat and Parinya Siemuang	

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านโน้ต ดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 The Development of Cooperative Learning Activity Packages Using the Team Assisted Individualization (TAI) on Basic Music Notation to Develop Learning Achievement and Music Notation Reading Performance for Grade 7 Students เมธิชา ฮวดเส็ง, จุไรศิริ ชูรักษ์ และปรีดา เบญจคาร Mayticha Huadseng, Juraesiri Choorak and Preeda Benkhan	47-58
รูปแบบประดิษฐ์ท่ามาตรฐานไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ The invention of Thai Massage Postures Cultural Heritage National กิ่งแก้ว แจ้งสวัสดิ์, ศุภะลักษณ์ ฟักคำ, ธัญญะ พรหมศร และนงนุช บุญแจ้ง Kingkaew Jangswad, Supaluk Fukkom, Thanya Promsorn and Nongnuch Boonjang	59-65
การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย Active Learning Management with a Community Process of Professional Learning for Early Childhood Education Students สรวงพร กุศลสง และเบญญาภา นาขัน Srourngporn Kusolsong and Benyapa Nakhan	67-78
Publication Ethics (จริยธรรมการตีพิมพ์)	79-80
หลักเกณฑ์และรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ	81-89

การพัฒนาท้องถิ่นด้านประเพณีทางพระพุทธศาสนาของวัดหลวงพ่อด
 ธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
 Local development of Buddhist traditions at Wat Luang Phor Sodh
 Dhammakayaram Damnoen Saduak District,
 Ratchaburi Province

ชินนนท์ พวงพันธ์^{1*} และคมกฤษ จิตแก้ว²

Chinanon Puangphan^{1*} and Komkrit Chitkaew²

¹นักวิชาการอิสระ ตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

¹Independent Scholar, Rong Khe Subdistrict, Ban Phaeo District, Samut Sakhon Province

²นักวิชาการอิสระ ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

²Nong Kae Subdistrict, Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province

*Corresponding author E-mail: cooracoo@hotmail.com

Received: October 9, 2023; Revised: December 23, 2023; Accepted: December 26, 2023

บทคัดย่อ

การพัฒนาท้องถิ่นด้านประเพณีทางพระพุทธศาสนาของวัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ได้แก่ เทศน์มหาชาติ และพิธีกวนข้าวทิพย์ เป็นแนวทางการส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานประเพณีทางพระพุทธศาสนา และการตระหนักถึงความสำคัญของประเพณีทางพระพุทธศาสนาของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับวัดหลวงพ่อดธรรมกายารามตลอดจนผู้มีใจบุญและศรัทธาในพระพุทธศาสนา

บทความนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนางานประเพณีทางพระพุทธศาสนา เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนเกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการจัดงานประเพณี เทศน์มหาชาติ และ พิธีกวนข้าวทิพย์ ก่อเกิดการอนุรักษ์ รักษาดูแลที่สะท้อนมิติความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน และนำมาพัฒนาต่อยอดเป็นศูนย์การเรียนรู้เรื่องประเพณีทางพระพุทธศาสนาและภาคธุรกิจการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การพัฒนาท้องถิ่น, ประเพณีทางพระพุทธศาสนา, วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม

Abstract

Local development of Buddhist traditions at Wat Luang Phor Sodh Thammakayaram Damnoen Saduak District, Ratchaburi Province, includes the Mahachat Sermon and the Thip Khao Chuan Ceremony. It is a guideline for promoting, preserving, and succeeding Buddhist traditions. and awareness of the importance of Buddhist traditions of the people who live nearby Wat Luang Phor Sodh. as well as those who are charitable and have faith in Buddhism.

This article uses data collection methods of related documents. In order to summarize the important points To present guidelines for the development of Buddhist traditions, to encourage the community to be aware of the importance of organizing traditional festivals, the Mahachat Festival and the Thip Khao Chuan Ceremony. It creates conservation, preservation, and care-taking that reflect the relationship between the temple and the community, and further being developed into a center for learning about Buddhist traditions and the tourism business sector.

Keywords: Local Development, Buddhist traditions, Wat Luang Phor Sodh Dhammakayaram

บทนำ

ประเพณีทางพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับพสกนิกรชาวพุทธมาแต่ช้านาน และมีการสืบสาน อนุรักษ์ สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น โดยที่สังคมก็ตระหนักถึงการให้ความสำคัญ การอนุรักษ์ดูแลประเพณีทางพระพุทธศาสนา ที่ยังคงหลงเหลือและสืบทอดกันมา เช่น งานเทศน์มหาชาติ พิธีกวนข้าวทิพย์ การสวดสวดเคราะห์ เป็นต้น การอนุรักษ์ รักษา ดูแล ประเพณีด้านศาสนา ทำให้ได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ความสำคัญ และยังได้เห็นถึงงานทางศิลปะท้องถิ่น (Art) วัฒนธรรมพื้นบ้าน (Culture) ประเพณีของชุมชน (Tradition) รวมถึงมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาพื้นบ้านด้วย ถือเป็นจุดกำเนิดของการพัฒนา แนวทาง เพื่อการศึกษาสถานที่ที่มีการอนุรักษ์ สืบสาน บุญประเพณีท้องถิ่น ดังจะเห็นว่าวัดได้กลายเป็นศูนย์กลางของ ชุมชน บ้าน โรงเรียน ส่วนราชการต่าง ๆ ที่พยายามที่จะส่งเสริม สืบทอด รักษา อนุรักษ์ โดยที่สามารถนำมาใช้ในงานประเพณีประจำปีของวัด จนกลายเป็นมรดกทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ (สำเร็จ อินทวงษ์ และคณะ, 2562) รวมไปถึงการพัฒนาต่อยอด เพื่อเป็นการเสริมสร้างพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ให้งานประเพณีทางพระพุทธศาสนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเพณีทางพระพุทธศาสนาเพื่อสร้างรายได้สู่ชุมชนและพัฒนาเศรษฐกิจในระดับ ชุมชน และสังคม เป็นแหล่งพัฒนาจิตใจของประชาชนนอกจากจะได้รับรู้ถึงมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนาแล้ว การเข้าร่วมงานประเพณีทางพระพุทธศาสนา ด้านคติความเชื่อความศรัทธา ก่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล สามารถพัฒนาคุณภาพจิตใจของผู้ร่วมงานประเพณี เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมประเพณีทางด้านพระพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้สนใจหรือประชาชนได้มีแหล่งในการศึกษาเรียนรู้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

การอนุรักษ์ สืบสานประเพณีท้องถิ่นทางด้านพระพุทธศาสนาได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ โดยในแต่ละพื้นที่ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น ประวัติศาสตร์ เรื่องเล่า ตำนาน ความเป็นมาและความสำคัญ และการถ่ายทอดเรื่องราวจากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันก็มีความแตกต่างกัน (สุริยา คลังฤทธิ และคณะ, 2566) บทความนี้เป็นการนำเสนอ ประเพณีทางด้านพระพุทธศาสนาของวัดหลวงพ่อดุสิตธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี คือ งานเทศน์มหาชาติ และประเพณีกวนข้าวทิพย์ ซึ่งเป็นการประสานแหล่งชุมชนกับประเพณีทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา และการเสริมสร้างการกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน รวมไปถึงการสร้างแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและศาสนา โดยที่จะคำนึงถึง การเรียนรู้ การอนุรักษ์สืบสานประเพณีโบราณทางด้านพระพุทธศาสนา ด้านคุณค่า ด้านความสำคัญ และเสริมสร้างการตระหนักรู้และความเข้าใจ รวมถึงแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในด้านประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่นอกจากจะแสดงถึงความสำคัญของวัดในมิติของการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นด้านศาสนา ยังเป็นจุดที่จะเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านประเพณีทางพระพุทธศาสนา ยังมีแนวทางในการนำไปต่อยอดพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และแหล่งเรียนรู้ของชุมชน รวมไปถึงการเป็นแหล่งสร้างการพัฒนาจิตใจของประชาชนเพื่อให้เกิดความสงบสุขและต่อยอดในการดำเนินชีวิตได้อีกด้วย

การอนุรักษ์ประเพณีทางพระพุทธศาสนา

การตื่นตัวในการให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ในยุคปัจจุบัน เป็นภาพสะท้อนของการตระหนักรู้ของ ผู้คนในชุมชน เห็นได้จากการจัดงานประเพณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นการอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมประเพณี ตระหนักรู้ถึงความสำคัญและคุณค่าของประเพณี ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญต่าง ๆ เหล่านี้ บูรณาการ ควบคู่ไปกับอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยว กำหนดจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณีทางด้านพระพุทธศาสนาขึ้น เพื่อใช้จูงใจผู้คนที่มีความสนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สนใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น ๆ โดยอาจกล่าวได้ว่า เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีทางด้านพระพุทธศาสนา (สุริยา คลังฤทธิ และคณะ, 2566) สามารถแบ่งองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (ชิตาวีร์ สุขคร, 2562)

1. องค์ประกอบทางสังคม ในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม องค์ประกอบขั้นพื้นฐานหลักที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีและวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบด้านสังคมที่สามารถพัฒนาต่อยอดเป็นประเพณีในพื้นที่ชุมชนเป็นจุดเด่นในการดึงดูดผู้คนนักท่องเที่ยว และทำให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เช่น วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวบ้าน อาหารการกิน ภาษาถิ่น แหล่งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ภูมิหลัง และประเพณีที่มีลักษณะเฉพาะตัว เป็นต้น

2. องค์ประกอบทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม มีความเป็นรูปแบบของวัฒนธรรมหรือประเพณีที่มีความโดดเด่นของพื้นที่นั้น ๆ สามารถพัฒนาทรัพยากรต่าง ๆ ภายในพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เช่น สภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้น ๆ และ สถาปัตยกรรม เป็นต้น

3. องค์ประกอบทางธุรกิจและการพัฒนา เป็นการสร้างแผนธุรกิจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเพณี โดยการหลวมรวมปัจจัยจากทั้งสองข้อข้างต้น มีการวางแผนการตลาด วิเคราะห์ตลาด หาจุดเด่นจุดด้อยในการจัดทำแผนธุรกิจ มองหาโอกาสในการสร้างจุดเด่นเพื่อดึงดูดผู้คนและนักท่องเที่ยว เช่น การร่วมมือร่วมใจกันของผู้คนในชุมชน ในการเสนอแนวทางหรือการริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อระดมความคิดในการจัดทำแผนธุรกิจ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเพณีทางด้านพระพุทธศาสนา มีการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่มาเที่ยวชมงานประเพณี จัดศูนย์ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประเพณีทางพระพุทธศาสนา พัฒนาพื้นที่ชุมชนหรือบริเวณวัดให้สิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น ๆ เอื้ออำนวยต่อการจัดงานประเพณี เป็นต้น

การอนุรักษ์ประเพณีทางด้านพระพุทธศาสนา นอกจากจะเป็นการสืบสาน รักษาประเพณีที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนาแล้ว ยังสามารถพัฒนาต่อยอดร่วมกับภาคการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากการร่วมมือร่วมใจกันของวัดและชาวบ้านในชุมชนในการออกแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวอันโดดเด่นในพื้นที่ของตน โดยการมองหาโอกาสจากปัจจัยต่าง ๆ ที่มีในชุมชน หยิบยกขึ้นเป็นจุดเด่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น สถาปัตยกรรมที่มีในชุมชน วิถีชีวิตพื้นบ้านของพื้นที่ อาหารพื้นบ้านที่มีลักษณะเฉพาะ หรือแหล่งธรรมชาติของพื้นที่ที่สามารถพัฒนาต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่จัดงานประเพณีทางด้านพระพุทธศาสนาได้

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเที่ยวชมการแสดงลักษณะของวัฒนธรรม เช่น พระราชวัง ปราสาท วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ วิถีชีวิต ประเพณี ศิลปะ และสิ่งต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองและมีการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม วิธีการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละยุคสมัย นักท่องเที่ยวจะได้ทราบถึงประวัติความเป็นมา มุมมองความคิด ความเชื่อ ความศรัทธา ที่มีการถ่ายทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน (สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2557, น. 2)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวชมแหล่งโบราณ เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์โบราณ วัฒนธรรมท้องถิ่น การเที่ยวชมงานประเพณีศิลปะแขนงต่างๆ งานศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ใหม่ ทราบถึงประวัติความเป็นมาของการดำเนินวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละยุคที่มีการพัฒนามาจากอดีตจนถึงยุคสมัยปัจจุบัน และก่อให้เกิดการอนุรักษ์ หวงแหนทรัพยากรที่สำคัญทางวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงพุทธ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธอย่างแยกกันไม่ได้ เพราะวัฒนธรรมเกิดจากผู้คนที่เป็นส่วนสำคัญในการสรรค์สร้างขึ้น สำหรับคนไทยนั้นมีความเชื่อ ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา จะถือว่าวัดเป็นที่พึ่งทางกาย เป็นที่ช่วยพัฒนาจิตใจและเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย (พระสนั่น เจริญยิ่ง, 2565, น. 53) การปฏิบัติที่มีมาในยุคแรก ๆ การท่องเที่ยวเชิงพุทธเป็นการเดินทางเพื่อเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับทางพระพุทธศาสนาเป็นหลัก อาจไม่ใช่อะไรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว แต่ในยุคปัจจุบันการเดินทางลักษณะนี้ มักจะรวมกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมทางพุทธศาสนาเข้าอยู่ด้วย เช่น การเดินทางไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์

หรือประกอบพิธีกรรม สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาได้มีเพียงผู้ที่นับถือศาสนาเท่านั้นที่สนใจเข้าเยี่ยมชม หากแต่มีนักท่องเที่ยวอื่น ๆ ก็มีความสนใจเข้าชมความงดงามของอาคาร วัตถุต่าง ๆ หรือเข้าไปพักผ่อนสงบจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมที่วุ่นวายในปัจจุบันนี้ ผู้คนโดยทั่วไปต่างให้ความนิยมสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาเป็นที่พึ่งพิงทางจิตใจกันมากขึ้น (ภัทรสุภา สีสานภาพรรณ, 2551, น. 25) เพราะวัด หรือสถานที่ทางพระพุทธศาสนามีความสงบ ร่มรื่น เหมาะสำหรับเป็นที่พึ่งพิงทั้งทางกายและจิตใจ

การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เป็นการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น การเดินทางเพื่อไปเยี่ยมชมโบราณสถาน เข้าดูวัดวาอาราม หรือด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่เป็นไปในการพัฒนาชีวิตจิตใจ เช่น เพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเชื่อถือ ไปสวดมนต์ไหว้พระ ไปร่วมปฏิบัติธรรม และไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น (สุริยา คลังฤทธิ และคณะ, 2566) ได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าวออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) ประชาชนในพื้นที่มีความหลากหลายในเชื้อชาติภูมิหลังประวัติศาสตร์ของแต่ละชุมชน จึงมีความแตกต่างหลากหลายกันออกไป การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านเชิงประวัติศาสตร์ นอกจากสร้างความเพลิดเพลินในการชื่นชมสถานที่ ยังสร้างความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์ สร้างจิตสำนึกในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์และสร้างคุณค่าการตระหนักรู้ ก่อเกิดการมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชนในการร่วมกันจัดการรูปแบบงานประเพณีทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นรูปแบบการรับรู้เรื่องราวของชุมชนโดยตั้งอยู่บนฐานของความเชื่อ ที่ถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของงานประเพณีทางพระพุทธศาสนา เช่น งานเทศมหาชาติ บายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

2. วัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional) งานประเพณีที่เกิดขึ้นภายในชุมชนท้องถิ่นชาวบ้านร่วมกันจัดขึ้นเพื่อสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา เป็นรูปแบบ งานประเพณีเพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างความรู้ความเข้าใจในคำสอน ปรัชญาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในชุมชน รวมถึงการสร้างฐานความคิดในการรับรู้ถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรรักษา สืบทอด ปลุกจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในท้องถิ่น โดยผ่านการจำลองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ประเพณีลอยกระทง ที่เป็นการขอขมาหรือขอพรต่อพระแม่คงคาโดยใช้กระทงในการเป็นสื่อเพื่อสื่อสารคำขอขมาหรือคำขอพรกับพระแม่คงคา เป็นต้น

3. วิถีชีวิตในชนบทชุมชน (Rural Village) การแสดงออกของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีความโดดเด่น มองเห็นถึงคุณค่าของสภาพแวดล้อมชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นตัวตนในท้องถิ่น บนฐานความคิดที่มีจิตสำนึกหวงแหนและก่อเกิดการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาพื้นบ้านในแบบฉบับของตัวเอง สรรค์สร้างงานประเพณีประจำปี เช่น การแสดงฟ้อนรำ เป่าแคน (ลำลาว) ของชุมชนกลุ่มลาวโซ่งหรือไททรงดำ สามารถนำมาแสดงผ่านลานวัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานรับชมและเป็นการต้อนรับหรือสื่อถึงความเคารพนับถือ และเพื่อแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจต่อแขกผู้มาเยือน รวมถึงการเสริมสร้างการอนุรักษ์สืบสานประเพณีของท้องถิ่นตนเองอีกด้วย (ยโสธรา ศิริภาพรรณ, 2560, น. 1)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รูปแบบที่เป็นวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์ มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีเรื่องราวเล่าขานเป็นระยะเวลาต่อเนื่องกันมา เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี บนพื้นฐานของคติความเชื่อที่สอดคล้องกับมรดกทางวัฒนธรรมโบราณ ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเป็นแหล่งสร้างความเพลิดเพลินแก่ผู้คนที่สนใจ รูปแบบที่เป็นวัฒนธรรมประเพณี เป็นการสืบสาน อนุรักษ์ สืบทอดประเพณีอันดีงามที่มีการสืบทอดกันต่อมาสู่ยุคปัจจุบัน ส่วนหนึ่งมาจากฐานความคิดเรื่องการมีจิตสำนึกที่จะช่วยกันอนุรักษ์ประเพณีที่ดีงาม ให้ยังคงอยู่ไว้และสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นและรวมถึงการปลุกจิตสำนึกในความให้ความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณี รูปแบบสุดท้ายเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบวิถีชุมชนท้องถิ่น เป็นการชูเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ที่มีความเฉพาะตัวของวิถีชุมชนภายในท้องถิ่น เช่น อาหารพื้นบ้าน

ของชุมชนท้องถิ่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เครื่องแต่งกาย เป็นต้น บนฐานความคิดที่มีจิตสำนึกห่วงหาอาทร ความเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมและก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาพื้นบ้านในแบบฉบับของตัวเอง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ภาคตะวันตก และอารยธรรมทวารวดี

ตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มียุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ เป้าประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้และจำนวนของนักท่องเที่ยว (องค์การบริหารส่วนตำบลแพ่งพวย จังหวัดราชบุรี, 2566) โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด

กลยุทธ์ 2 สนับสนุนกิจกรรมการตลาด การประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมกิจกรรม การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด

กลยุทธ์ 3 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างยั่งยืนด้วยการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ

กลยุทธ์ 4 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ทั้งผู้ประกอบการ ด้านการท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวของตำบลแพ่งพวย

วัดหลวงพ่อด เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาเป็นสถานที่พักผ่อนสงบจิตใจของประชาชนในทั่วไป ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีสภาพพื้นที่วัดเหมาะสำหรับการปฏิบัติธรรมบำเพ็ญภาวนา พักผ่อนจิตใจให้สงบ อากาศภายในวัดมีความร่มรื่น ปกคลุมด้วยร่มไม้ อากาศถ่ายเท เย็นสบายและไม่มี ความร้อน มีนิทรรศการเกี่ยวกับพระบรมสารีริกธาตุเป็นแหล่งเรียนรู้ในการสืบค้นข้อมูลสำหรับผู้สนใจ มีการสอนปฏิบัติธรรมวิปัสสนาที่มีความเรียบง่ายและเข้าใจได้โดยง่าย มีอุทยานการศึกษาที่ได้รับรางวัลจากกรมป่าไม้ มีศูนย์การให้บริการแนะนำข้อมูลภายในวัด และการจัดงานประเพณีที่สืบทอดกันมาจากการอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น พิธีกวนข้าวทิพย์ งานเทศมหาชาติ งานเทศกาลในวันสำคัญต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา และมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของวัดผ่านช่องทางออนไลน์ เพจเฟซบุ๊กวัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม

การอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นด้านศาสนาของวัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นวัดที่ให้ความสำคัญต่อการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา และปลูกจิตสำนึกในการให้ความสำคัญกับมรดกที่ล้ำค่าทางด้านประเพณีทางพระพุทธศาสนา เป็นการเชื่อมโยงและสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นระหว่างวัดกับผู้คนในชุมชน โดยมีงานประเพณีที่จัดเป็นประจำในทุก ๆ ปี เพื่อสืบทอดแบบแผนความเป็นประเพณีทางพระพุทธศาสนาของวัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม ดังนี้

เทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดก ความหมายของ มหาชาติ มีการเรียกสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย โดยมีความนิยมเทศน์เรื่องพระเวสสันดรชาดก และถือเป็นประเพณีนิยมของชาวเหนือที่สืบทอดกันต่อ ๆ มา ชาวเหนือมีความนิยมเทศน์เรื่องเวสสันดรชาดก เนื่องจากมีหนังสือภาษามคธเรียกชื่อว่า “เวสสันดรที่ปณี” โดยพระสิริมังคลาจารย์แห่งวัดเชิงสิงห์ ในปี พ.ศ. 2060 เป็นเรื่องเล่าที่อธิบายถึงการบำเพ็ญทานบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอันเป็นชาติสุดท้าย เนื้อหาที่มีความไพเราะและแฝงด้วยคติธรรมสอนใจ ชาวพุทธจึงมีความนิยมฟังกันเป็นประจำจนมีคำกล่าวกันว่า “ตราบใดที่คนยังฟังเทศน์มหาชาติอยู่ พระพุทธศาสนาจะมั่นคง ยืนยาวอยู่ตราบนั้น” ผู้ฟังจะได้รับประโยชน์ต่อการรับฟังเทศน์มหาชาติชาดก ดังนี้ เนื่องด้วยคติที่ปรากฏในเรื่องพระเวสสันดรชาดก เป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกี่ยวกับเรื่องของการให้ทาน การสร้างความสามัคคีกันในหมู่ชน การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น และการประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม เมื่อผู้ฟังเทศน์

มหาชาติเวสสันดรชาดกครบทั้ง 13 กัณฑ์ หรือ 13 ผูก และนำไปพัฒนาตนเองฝึกตนหรือปฏิบัติตาม ก็จะก่อให้เกิดความสงบสุขร่มเย็นต่อบ้านเมือง สังคม รวมไปถึงการพัฒนาด้านพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง และความเชื่ออีกประการหนึ่ง คือ ผู้ที่รับฟังมหาชาติเวสสันดรชาดกครบทั้ง 13 กัณฑ์ ก็จะได้รับอานิสงส์บุญทวี ในปัจจุบันทางภาคเหนือจะมีการจัดงานประเพณีเทศน์มหาชาติในช่วงเดือนพฤศจิกายนและช่วงวันเพ็ญเดือน 12 โดยจะมีคำเรียกเฉพาะว่า “การตั้งธรรมหลวง” ยุคปัจจุบันโดยทั่วไปจะจัดตามความพร้อมของแต่ละวัดและประชาชน (เกศรา สว่างวงศ์, 2557)

โดยสามารถวิเคราะห์คุณค่าที่สำคัญของการเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดกได้ดังนี้

คุณค่าสำหรับทางวัด ในการเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดก

1. ก่อเกิดความร่วมมือร่วมใจและประสานกันระหว่าง วัดกับชุมชน
2. มีการรวบรวมและจัดหมวดหมู่คัมภีร์ธรรมที่สำคัญต่าง ๆ
3. เป็นการบำรุงพระภิกษุและสามเณรในด้านจิตปัจจัย
4. เป็นการฝึกหัดพระภิกษุและสามเณร ให้มีความรู้ด้านการอ่านและถ่ายทอดคัมภีร์ธรรม
5. มีการพัฒนาวิทยาการในการเขียนคัมภีร์ธรรมที่สำคัญเพิ่มมากขึ้น
6. เป็นการส่งเสริมกิจกรรมทางด้านพระพุทธศาสนา เช่น การทำบายศรี ที่ใช้ในงานพิธี

คุณค่าสำหรับสำหรับประชาชน ในการเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดก

1. เกิดองค์ความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาต่อเรื่อง พระเวสสันดรชาดก
2. เพื่อเป็นการเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่เกิดขึ้นภายในชุมชน
3. เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชน ในการจัดงานพิธี
4. เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจารีตประเพณี
5. เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาของชาวบ้านในการได้รับอานิสงส์ต่อการรับฟังเทศน์มหาชาติ
6. มีโอกาสได้รับฟังพระนักเทศน์ที่มีความสามารถ

ภาพที่ 1 ภาพบรรยากาศงานเทศน์มหาชาติ เรื่อง พระเวสสันดรชาดก วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
(ที่มา : <https://rbr.mcu.ac.th>, 2566)

พิธีกวนข้าวทิพย์ เป็นพิธีกรรมที่ชาวพุทธสืบทอดและยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นการระลึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเหตุการณ์สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นางสุชาดาได้กวนข้าวทิพย์ในวันขึ้น 14 ค่ำ แล้วนำไปถวายพระพุทธเจ้าก่อนที่จะตรัสรู้ 1 วัน โดยทัศนะของชาวพุทธมีความเชื่อว่า นางสุชาดามีผลานิสงส์มากในการถวายข้าวทิพย์แด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนวันที่ตรัสรู้ 1 วัน จึงพร้อมใจกันกวนข้าวทิพย์ถวายเป็นพุทธบูชา แสดงถึงความกตัญญูตเวทีตาธรรมข้าวทิพย์มธุปายาส โดยมีความเชื่อว่าการกวนข้าวทิพย์ตามกระบวนการพิธีต่าง ๆ อย่างครบถ้วน เป็นสิ่งเสริมสร้างความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ทำและผู้บริโภค ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีโชคลาภ หากหญิงมีครรภ์ได้บริโภคข้าวทิพย์ก็จะทำให้ลูกน้อยในครรภ์สุขภาพแข็งแรง เป็นเด็กที่มีความเฉลียวฉลาด เป็นมงคลต่อครอบครัววงศ์ตระกูล (พระสุนทริกกิจโกศล และคณะ, 2560)

ด้านพิธีกรรม ประเพณีกวนข้าวทิพย์ในปัจจุบัน จะถือความสะอาดของวัดและประชาชนที่ร่วมกันจัดงานประเพณี โดยมีการจัดเตรียมข้าวของเครื่องปรุงต่างๆ มาร่วมกันทำพิธีที่วัด มีการทำพิธีสงฆ์แบบเรียบง่ายเพียง 1 วัน ส่วนพิธีพราหมณ์อาจไม่ค่อยมีให้เห็นมากนัก แต่จะยังคงถือปฏิบัติกันไว้คือ สาวพรหมจารีผู้ทำการกวนข้าวทิพย์ จะทำการคัดสรรหญิงสาวที่ยังไม่มีระดู นุ่งขาว ห่มขาว รับสมทานศีลแปด มีการแบ่งแยกเขตที่พักให้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมพิธีตั้งแต่เริ่มกวนข้าวทิพย์จนถึงจบพิธี เหตุผลที่ต้องใช้หญิงสาวพรหมจารีในการประกอบพิธี เนื่องจากการความบริสุทธิ์ ทั้งกาย วาจา ใจ เพื่อให้พิธีมีความศักดิ์สิทธิ์และได้ผลดี

ภาพที่ 2 ภาพพิธีกรรมกวนข้าวทิพย์ วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
(ที่มา : <https://rbr.mcu.ac.th>, 2566)

คุณค่าที่เกิดเกี่ยวกับงานประเพณีกวนข้าวทิพย์

1. เป็นการส่งเสริมให้ผู้คนรู้จักการทำบุญ
2. สร้างบุญที่เป็นอนิสงส์ที่เป็นมงคล
3. เสริมสร้างให้เกิดความสามัคคี มีความอดทนเสียสละ
4. เกิดความร่วมมือร่วมใจของผู้คนในชุมชน มีจิตสำนึกและให้ความสำคัญต่องานประเพณีทางพระพุทธศาสนา
5. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน

เอกลักษณ์ของวัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม

วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม มีเอกลักษณ์ที่มีความโดดเด่นและสวยงามเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น อุโบสถรูปแบบศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลายและพระพุทธรูปเก่าแก่ต่าง ๆ และที่มีความโดดเด่นเป็นอันมากคือ เป็นวัดที่ให้ความสำคัญต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ มากมายที่ได้จัดทำขึ้นภายใต้ภารกิจหลักของการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา เช่น โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน โครงการพุทธภาวนาวิชา เป็นต้น ภายในวัดมีโรงเรียนปริยัติธรรม ศาลาปฏิบัติธรรม สำนักเรียนภาษาบาลีประจำจังหวัด นิทรรศการเกี่ยวกับพระบรมสารีริกธาตุ การสอนปฏิบัติธรรมวิปัสสนาสำหรับผู้สนใจ อีกทั้งยังมีอุทยานการศึกษา

และสวนป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ ที่มีพื้นที่กว่า 200 ไร่ ซึ่งเคยได้รับรางวัลสวนป่าดีเด่นจากกรมป่าไม้ ประจำปี 2539 (พระมหาพิพัฒพงศ์ ฐิตธมโม, 2566)

วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม มีความเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาโดยมีการปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทำให้นักท่องเที่ยวที่สนใจสามารถเข้ามาเข้าชมประสบการณ์ การท่องเที่ยวเชิงพุทธได้ โดยเอกลักษณ์ของวัดหลวงพ่อดธรรมกายารามที่สำคัญๆ ดังนี้

- มีการจัดโครงการปฏิบัติธรรมทุกวันอาทิตย์ ตามแนวสติปัฏฐาน 4
- สักการะพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์สำเร็จด้วยหยกเนื้อดี และสำเร็จด้วยพระโลหะเนื้อดีต่าง ๆ ที่อุโบสถ
- โครงการพุทธภวนาวิชา
- การอบรมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติธรรม การบวชนกขัมมะ การปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
- นิทรรศการเกี่ยวกับพระบรมสารีริกธาตุ
- อุทยานการศึกษาและสวนป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ
- งานเทศกาลชาด
- พิธีกวนข้าวทิพย์
- การแข่งขันแข่งเรือยาวประเพณี

แหล่งธรรมชาติในพื้นที่ของวัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม

อุทยานการศึกษาและสวนป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ พื้นที่ 200 ไร่ ได้รับรางวัลสวนป่าดีเด่นจากกรมป่าไม้ ประจำปี 2539 อดีตเจ้าอาวาส “หลวงป่า” พระเทพญาณมงคล วิ. ได้มีการออกแบบจัดวางตำแหน่งต่าง ๆ ภายในวัดอย่างปราณีต เพื่อให้สถานที่ภายในวัดมีความร่มรื่น มีร่มเงาต้นไม้ใหญ่ปกคลุม ทำให้อากาศภายในวัดเย็นสบาย ไม่ร้อน รวมถึงยังสามารถเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้อยใหญ่ มีพรรณไม้นานาชนิดที่ปลูกไว้เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้ที่มีความสนใจ เช่น เช่น จันทน์หอม, จันทน์กระพ้อ, จันทน์อิน/จันทน์แป้น, สาละอินเดีย, จามจุรีสีทอง, ตะเคียน, มะค่าโมง, ประดู่ลาย, สาธ, พุง, นางดำ ฯลฯ หลวงป่าบอกว่า “พื้นที่วัดต้องมีความร่มรื่นด้วยต้นไม้ต่าง ๆ เพื่อผู้ที่เข้ามาแสวงบุญในเขตวัดได้รับความสดชื่นจากธรรมชาติ ใจเย็นนุ่มลงสู่สมาธิได้ง่าย” (พระมหาพิพัฒพงศ์ ฐิตธมโม, 2566)

วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม ได้รับรางวัลชนะเลิศ “โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ” ประเภทศาสนสถานของกรมป่าไม้ ประจำปี พ.ศ.2539 จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บริเวณวัดมีความร่มรื่น อากาศถ่ายเทไม่ร้อน จะมีพุทธศาสนิกชนที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา มาบำเพ็ญภาวนา และมาบำเพ็ญประโยชน์ให้กับวัดเป็นประจำไม่ขาด โดยจะพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า วัดมีความร่มรื่นเย็นสบายอากาศถ่ายเทและหายใจได้สะดวก บรรยากาศสงบเงียบเหมาะแก่การปฏิบัติธรรม สวดมนต์ถือศีล หรือมานั่งพักผ่อน เดิน-วิ่งเพื่อออกกำลังกาย (สุพิชญา เชื้อสุวรรณ, 2566)

ด้วยความร่มรื่นของสถานที่ในบริเวณวัดหลวงพ่อด ที่ยังมีความคงไว้ซึ่งความเป็นธรรมชาติมีพรรณไม้นานาชนิด ทำให้อากาศในบริเวณวัดหลวงพ่อดมีความสดชื่น ร่มเย็น ผู้เข้ามาในบริเวณวัดก็จะรู้สึกเย็นสบายปลอดโปร่ง จึงสามารถดึงดูดให้ผู้ที่มีความสนใจในการปฏิบัติธรรม หรือผู้ที่มาพักผ่อนหย่อนใจต้องการอากาศที่บริสุทธิ์ หลีกหนีจากสังคมเมืองที่สงบไม่วุ่นวาย ทำให้สามารถนำเป็นจุดสำคัญของการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธได้อีกทางหนึ่ง เพราะผู้คนหรือนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 3 ภาพพิธีกรรมกวนข้าวทิพย์ วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
(ที่มา : ชินนนท์ พวงพันธ์, 2566)

วิเคราะห์คุณค่าการพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา

คุณค่าด้านการพัฒนาจิตใจของพสกนิกรชาวพุทธที่ร่วมงานประเพณี ประเพณีที่สืบทอดกันเรื่อยมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน บนฐานคติความเชื่อความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาที่มีความเชื่อว่า หากประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี สิ่งที่ดีงามและความเป็นสิริมงคลก็จะเกิดขึ้นกับชีวิตผู้ใหญ่นำมาซึ่งชีวิตเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นหลังต่อมาเป็น การกล่อมเกล่าจิตใจของมนุษย์ให้ดำเนินวิถีชีวิตอยู่บนความดีงามตามหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คุณค่าทางการสืบสานประเพณีของชาวบ้าน เป็นการอนุรักษ์ สืบสานและส่งเสริมประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่ทรงคุณค่า เช่น งานเทศน์มหาชาติ พิธีกวนข้าวทิพย์ เป็นการปฏิบัติตามแบบประเพณีวัฒนธรรมที่เหมาะสม เป็นสาระอันดีงามและภาพสะท้อนถึงการแสดงออกทั้งดงาม อ่อนโยน เอื้ออาทร ความสามัคคีในหมู่คณะ รวมถึงแสดงออกได้ต่อพระพุทธศาสนา ครอบครัว บรรพบุรุษ ผู้มีพระคุณ บิดามารดา เช่น การเข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรม เป็นต้น

คุณค่าในการเป็นแนวทางพัฒนาชุมชนและการสร้างรายได้ ชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนเพื่อสร้างช่องทางการเพิ่มรายได้เข้าสู่ชุมชน โดยการนำเอาเอกลักษณ์ที่โดดเด่นภายในชุมชนมาพัฒนาเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ และจัดทำกรวางแผนการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าในช่องทางต่างๆ ทั้งรูปแบบที่เป็น ร้านค้าชุมชนและช่องทางออนไลน์ เช่น อ.ดำเนินสะดวก มีเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมจำนวนมาก อาจมีการสร้างผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมในชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต นำสินค้าทางการเกษตรที่มีความเป็นเอกลักษณ์มาแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้า และจัดจำหน่ายจนเกิดเป็นรายได้ชุมชนและยังเป็นการเสริมสร้างอาชีพให้กับผู้คนในชุมชนอีกด้วย

คุณค่าในการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประเพณีพระพุทธศาสนา การจัดการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนา เพื่อมอบความรู้และอธิบายถึงความสำคัญของงานประเพณีทางพระพุทธศาสนาให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจต่อประเพณีทางพระพุทธศาสนา และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนเกี่ยวกับประเพณีทางพุทธศาสนา ส่งเสริมการเรียนรู้สู่ชุมชนและสังคม นักเรียน นักศึกษา ที่มีความสนใจเกี่ยวกับประเพณีทางพระพุทธศาสนา สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งข้อมูลในการสืบค้นได้

คุณค่าในการเป็นจุดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน ในการจัดงานประเพณีจะดำเนินการได้นั้นต้องมาจากความร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชน ความสามัคคีกันเป็นหมู่คณะ การผสานความร่วมมือของวัดกับชุมชน ก่อเกิดความสามัคคีเพราะมีการร่วมมือร่วมใจกันในการจัดกิจกรรม ร่วมกันระดมความคิด ร่วมกันวางแผนงานวิธีการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดงานประเพณีที่ทรงคุณค่าจนสามารถสร้างความเพลิดเพลินและความประทับใจให้กับผู้เข้าร่วมงานประเพณี

คุณค่าในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธ

ด้วยเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและสวยงาม มีประวัติความเป็นมาที่สำคัญ เช่น พระอุโบสถในศิลปะสมัยอยุธยา ตอนปลาย และพระพุทธรูปเก่าแก่ต่าง ๆ ทำให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่า และเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

สรุป

วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นวัดที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ดำรงอยู่ไว้อย่างยั่งยืน เป็นการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างวัดกับผู้คนในชุมชน ให้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และเป็นการใช้งานประเพณีเป็นจุดประสานหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ให้พสกนิกรชาวพุทธที่มาร่วมงานประเพณีซึมซับหลักธรรมที่ดีงามและมีคุณค่า นำไปเป็นแนวทางประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีสติ และตั้งมั่นอยู่บนความดีงาม ไม่หลงผิดกระทำการไม่ดี เป็นงานประเพณีที่เสริมสร้างศรัทธาความศรัทธาความเชื่อของผู้คน โดยกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาทางวัดจะมีการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับจัดงานประเพณีและกิจกรรมต่างๆ เช่น ลานธรรม หรือ ลานวัฒนธรรม ผู้คนบริเวณโดยรอบหรือผู้ที่สนใจและร่วมแรงร่วมใจกันจัดเตรียมสถานที่งานประเพณีที่เป็นพื้นที่ส่วนร่วมของชุมชน และเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การฟังธรรม งานเทศมหาชาติ พิธีกวนข้าวทิพย์ วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ได้มีการจัดงานประเพณีประจำปีเป็นกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมและสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามซึ่งนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ประเพณีที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาแล้วยังเป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่ต่อไปอีกทางหนึ่งด้วย และยังสามารถพัฒนาต่อยอดไปในช่องทางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญและมอบคุณค่าในมิติที่หลากหลายเช่น คุณค่าด้านการพัฒนาจิตใจของพสกนิกรชาวพุทธที่ร่วมงานประเพณี คุณค่าทางการสืบสานประเพณีของชาวบ้าน คุณค่าในการเป็นแนวทางพัฒนาชุมชนและการสร้างรายได้ คุณค่าในการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประเพณีพระพุทธศาสนา คุณค่าในการเป็นจุดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน และคุณค่าในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธ

เอกสารอ้างอิง

- เกศรา สว่างวงศ์. (2557). จากห้องเรียนสู่งานวิจัยที่เป็นรูปธรรม: การเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดก ทำนองแมงปู้ ขมดวง. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 3(1), 3-4.
- จิตาวีร์ สุขคร. (2562). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย. *วารสารการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*, 1(2), 3.
- พระสนั่น เจริญยิ่ง. (2565). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาของวัดไร่ขิง. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน.
- พระสุนทณกิจโกศล, พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร และแม่ชีกฤษณา รักษาโณม. (2560). ศึกษาวิเคราะห์วิธีการกวนข้าวทิพย์ของพุทธศาสนิกชนใน สังคมไทย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 550-551.
- ภัทร์สุภา สีสานภาพรณ์. (2551). *การท่องเที่ยวเชิงพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีแหล่งวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร*. (สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย.
- สุริยา คลังฤทธิ, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสำเริง อินทยุง. (2566). พระสงฆ์กับการพัฒนาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและประเพณีชุมชน จังหวัดสุรินทร์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 1(2), 76-83.
- สำเริง อินทยุง, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ. (2562). แขนงพนมพิธีกรรมบูชาภูเขาของกลุ่มชาวไทยเขมร บ้านตะโก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. ใน *มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, การประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ “เวทีวิจัยและศิลปวัฒนธรรมศึกษา” ครั้งที่ 2* (น. 374-378). มหาสารคาม.

- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). *คู่มือการพัฒนาและประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแพงพวย. (2566). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาท้องถิ่น*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [Ghttp://www.pangpouy.go.th/site/index.php?option=com_content&view=category&id=35&Itemid=78](http://www.pangpouy.go.th/site/index.php?option=com_content&view=category&id=35&Itemid=78). (วันที่ค้นข้อมูล: 24 ธันวาคม 2566).
- <https://rbr.mcu.ac.th>. (2566). *ภาพบรรยากาศงานเทศน์มหาชาติ เรื่อง พระเวสสันดรชาดก วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://rbr.mcu.ac.th/?p=7690>. (วันที่ค้นข้อมูล: 24 ธันวาคม 2566).
- <https://rbr.mcu.ac.th>. (2566). *ภาพพิธีกรรมกวนข้าวทิพย์ วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://rbr.mcu.ac.th/?p=5680>. (วันที่ค้นข้อมูล: 24 ธันวาคม 2566).

ผู้ให้สัมภาษณ์

- พระมหาพิพัฒพงศ์ จิตฺตมโน. (2566, 24 ธันวาคม). สัมภาษณ์.
- สุพิชญา เชื้อสุวรรณ. (2566, 24 ธันวาคม). สัมภาษณ์.

**การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน
ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์**
**Product Development from Cotton Sarong Saraps of The Local
Weaving Group Ban Tiew Subdistrict,
Lom Sak District, Phetchabun Province**

อภิชาติ สุวรรณชื่น^{1*}, สุภาพร บางใบ¹, ชนิตร์น ผึ้งบรรหาร² และจิตราทิพย์ บุญพิทักษ์³
Apiachat Suwanachuen^{1*}, Supaporn Bangbai¹, Chanirat Phungbunhan² and Jitratip Bunpitak³

¹สาขาวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

¹Occupations and Technology, Faculty of Agricultural and Industrial Technology,
Phetchabun Rajabhat University

²สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

²Home Economics, Faculty of Agricultural and Industrial Technology,
Phetchabun Rajabhat University

³คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

³Communication Arts, Siam University

*Corresponding author E-mail: apichat.suw@pcru.ac.th

Received: April 26, 2023; Revised: December 1, 2023; Accepted: December 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายในด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ ได้แก่ หมอนอิง และกล่องกระดาษทิชชู และผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย ได้แก่ ของใส่โทรศัพท์มือถือ และกระเป๋าถือ โดยผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายนั้น ต้องมีสีแดงเข้ม นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในภาพรวมต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 2 ประเภท อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) ผลการศึกษายังพบว่าสมาชิกของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว สามารถผลิตชิ้นงานและเข้าใจกระบวนการผลิตชิ้นงานทุกขั้นตอน และสามารถคำนวณกำไรต้นทุน ตั้งราคาขายสินค้า สามารถประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพื่อจำหน่ายทั้งผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ได้

คำสำคัญ: การพัฒนาผลิตภัณฑ์, ผ้าชิ้นคั่นฝ้าย, กลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน

Abstract

The objectives of this research were to develop products from scraps of sarong separated by cotton of the local weaving group, Ban Tiew Subdistrict, Lom Sak District, Phetchabun Province. And consumer satisfaction with products made from cotton sarong scraps of the local weaving group, Ban Tiew Subdistrict, Lom Sak District, Phetchabun Province The target group is there were

200 tourists who came to visit Tai Lom Walking Street. The results of the research found that Tourists want to develop products from cotton sarong scraps in terms of product types, such as cushions and tissue boxes. And souvenir/souvenir products such as mobile phone cases and handbag the product is made from scraps of sarong separated by cotton. Must have original color Tourists were overall satisfied with the development of products from cotton sarong scraps of the local weaving group, Ban Tiew Subdistrict, Lom Sak District, Phetchabun Province, for both types, at the highest level ($\bar{X} = 4.24$.) The results of the study also found that Members of the local weaving group, Ban Tiew Subdistrict, can produce pieces and understand every step of the production process. And can calculate profit and cost set the selling price of the product Able to promote the group's products to sell both through online and offline channels.

Keywords: Product Development, Cotton Sarongs, Local Weaving Group

บทนำ

จากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ประสบปัญหา ความยากจน รัฐบาลจึงได้ประกาศสงครามกับความยากจนโดยจัดให้มีโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมที่อาศัยศักยภาพของคนท้องถิ่น ในการใช้วัตถุดิบจากทรัพยากรท้องถิ่นและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้าสู่สากล โดยรัฐบาลจะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการ เพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาด ทั้งในและต่างประเทศ (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองระยอง, 2563) ซึ่งโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ของโครงการที่สำคัญคือ ส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน และพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค เพื่อส่งเสริมทางด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย และสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค ในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เน้นให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งให้ความสำคัญของการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนาและสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น มีคุณภาพ มีจุดเด่น มีเอกลักษณ์ มีการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ สร้างงาน สร้างรายได้ (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2546, น. 1)

ซึ่งการทอผ้าถือเป็นงานหัตถกรรมอันล้ำค่าของไทย แต่ในปัจจุบันผ้าทอท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่โบราณกลับไม่ค่อยได้รับความสนใจและไม่ให้ความสำคัญกับการทอผ้ามากนัก ขาดการกระตุ้นให้ผลิตผลงานที่มีคุณภาพ หรือช่างฝีมือขาดการแข่งขันทางความคิด และการผลิตผ้าทอกระจายอยู่ทั่วไปไม่มีแหล่งรวม จึงทำให้ในวันผ้าทอจะค่อย ๆ สูญหายไประหว่างรุ่นต่อรุ่น นอกจากนี้ ยังพบว่าการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้ากลุ่มนี้ยังไม่ได้เท่าที่ควร เห็นได้จากผลการสำรวจของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในปี 2556 รายงานว่าสินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งมีอยู่ประมาณ 163,827 ราย เป็นผู้ประกอบการในระดับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 163,500 ราย ก่อให้เกิดปริมาณการจ้างงานสูงถึง 666,092 คน (ร้อยละ 66.6) แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้เพียง 7.8 หมื่นล้านบาท (ร้อยละ 31.2) ในขณะที่ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ซึ่งมีเพียง 327 ราย (ร้อยละ 0.2) สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้กว่า 1.6 แสนล้านบาท (ภักดีลา ธนบุรณนิตพัทธ์, 2564) ซึ่งจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีความหลากหลายของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน จึงทำให้มีวัฒนธรรมที่หลากหลายแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ ซึ่งการแต่งกายก็จะแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเพชรบูรณ์เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีการทอผ้าใช้เองตามบ้านเรือน และผ้าทอของจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นมีหลายชนิดแบ่งตามการใช้งาน มีทั้งผ้ามัดหมี่ ผ้าขิด และผ้าพื้น ทอจากไหม ฝ้ายและใยสังเคราะห์ ซึ่งผ้าทอเพชรบูรณ์แบ่งตามเขตภูมิศาสตร์วัฒนธรรมจะแบ่งเป็นสองเขตคือผ้าทอในเขตอำเภอตอนบนได้แก่อำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสักและอำเภอเมือง กับผ้าทอในเขตอำเภอตอนล่างได้แก่อำเภอหนองไผ่ อำเภอวิเชียรบุรี อำเภอวังโป่งและอำเภอศรีเทพ ผ้าทอในแต่ละเขต มีลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นสวยงาม ผ้าที่ทอในเขตอำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก มีลักษณะเด่นที่สีและเทคนิคการทำ

ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์คือวัตถุดิบ จะใช้ฝ้ายและไหมที่ผลิตในครัวเรือน สีที่ใช้อยู่มีสีธรรมชาติซึ่งจะใช้สีที่นุ่มนวล มีสีคราม สีน้ำตาล เป็นต้น เทคนิคการลงลาย จะใช้การมัดหมี่และใช้ด้ายต่างสี ส่วนในเขตอำเภอตอนล่าง มีลักษณะคล้ายกับสิ่งทอในภาคอีสาน จะมีหลากสี และโครงสร้างของผ้าที่ใช้เป็นผ้านุ่งจะต่างกัน ซึ่งผ้าทอพื้นบ้านในแต่ละอำเภอต่าง ๆ นั้น เป็นภูมิปัญญา และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน (เยาวภา โตสงวน, 2565) การทอผ้าของจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่เป็นการทอด้วยกี่กระตุก วัสดุที่ใช้ในการทอจะเป็นเส้นใยธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์ เช่น ไหม ฝ้าย กัญชง และไหมประดิษฐ์ โดยการทอส่วนใหญ่จะเป็นการทอแบบมัดหมี่ และการทอแบบยกดอก โดยลวดลายส่วนใหญ่เป็นลายดั้งเดิม และลวดลายประยุกต์ (พิพิธภัณฑสถานมหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551) ซึ่ง“ชิ้นหัวแดงตีนก่าน” หรือ “ผ้าชิ้นคันฝ้าย” เป็นผ้าชิ้นชนิดหนึ่งที่มีเอกลักษณ์ในการทอลาย กรรมวิธีมัดหมี่น้อยใหญ่สลับ เส้นด้ายสี นิยม 5 สี คือ ครั่ง (แดง) คราม (น้ำเงิน) เข(เหลือง) เขียว และดำ ลวดลายมัดหมี่จะมาจากการดำรง วิถีชีวิตของชาวไทหล่มที่ผูกพันกับศาสนาพุทธ การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายพึ่งพาธรรมชาติ คือ ลายต้นผึ้งมาจาก ประเพณีการแห่ต้นผึ้ง ลายโนปั่นฝ้าย ลายดอกกระเจียวในท้องถิ่น ลายพระยานาค ลายเพี้ยง (กระเบื้องคว่ำ-หงาย) เป็นต้น ภาพชิ้นหัวแดงตีนก่านปรากฏอยู่ในจิตรกรรมฝาผนังวัดศรีมงคล (นาทราย) ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า ซึ่งมี 2 แบบ คือ หัวชิ้นมัดย้อมลายดวงกลม โทนผ้าสีครั่ง และลายหัวแดงตัวขึ้นโทนคราม (เยาวภา โตสงวน, 2559) ตรงกับถนอมล วรรณ (2562) กล่าวว่า “ภูมิปัญญาบนผ้าผืนงาม ของชาวไทหล่ม” ผ้า หนึ่งในผลงานศิลปะที่ถ่ายทอดเรื่องราว วัฒนธรรม รวมถึงอัตลักษณ์ของชนพื้นเมืองของแต่ละพื้นที่ ซึ่งจังหวัดเพชรบูรณ์ก็ได้มีการนำเอาผ้ามาถ่ายทอดและแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ถิ่นที่โดดเด่น “ผ้าชิ้นคันฝ้าย” หรือ ชิ้นหัวแดงตีนก่าน ชิ้นหมี่คันน้อย ชิ้นหัวแดง ชิ้นตีนก่าน อัตลักษณ์แห่งผ้าทอของชาวไทหล่ม โดยใน 1 ผืน ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ “หัวชิ้นที่มีสีแดง” ตัวชิ้นที่มีสีที่ประกอบด้วยลวดลายสวยงามหลากหลาย และตีนชิ้นที่เป็นลายก่านลวดลายขวางกับตัวขึ้น อันเป็นที่มาของ “ผ้าชิ้นคันฝ้าย”

สิ่งที่กล่าวมานั้นคือผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นบ้านที่ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐาน ในการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ด้านปัจจัยเครื่องนุ่งห่มเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความหมายต่อชาติพันธุ์และมีคุณค่าความงาม ที่ได้รับการสืบทอด จากบรรพบุรุษมาหลายชั่วอายุคน กลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ก็เช่นกัน โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงสมัยก่อนต้องเรียนรู้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้า และต้องทอผ้าชนิดต่าง ๆ ขึ้นเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง เช่น ผ่าสไบ ผ่าขึ้น ผ่าขาวม้า ธงประดับ ฯลฯ และสิทธิชัย สมานชาติ (2553) กล่าวว่า ผ้าชนิดต่าง ๆ นั้น มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและทางวัฒนธรรมในตัวเอง ดังนั้นในปัจจุบันจึงกลายมาเป็นสินค้าทำรายได้ และสร้างอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2561) กล่าวว่า การพัฒนาสินค้าสิ่งทอจากการออกแบบบนพื้นฐานของความคิดเชิงสร้างสรรค์และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยได้จากการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสินค้าได้อย่างเป็นระบบ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงกับกระบวนการผลิต เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และตรงกับความต้องการของผู้บริโภค เพื่อนำเข้าสู่ตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งจากการลงพื้นที่สำรวจกลุ่มทอผ้าของนักวิจัย นักวิจัยได้รับทราบปัญหาจากประธานกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มักจะพบปัญหาด้านวัสดุเหลือทิ้งที่มีจำนวนมาก เช่น เศษผ้าชิ้นคันฝ้ายที่เหลือทิ้งจำนวนมาก ผลิตภัณฑ์จำหน่ายไม่ได้ เพราะตัวของผลิตภัณฑ์ไม่ค่อยทันสมัย จึงไม่เป็นที่นิยมของคนทั่วไป จึงมีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผ้าชิ้นคันฝ้าย หรือ “ชิ้นหัวแดงตีนก่าน” ซึ่งที่ผ่าน ๆ จากปัญหาดังกล่าวมาข้างต้นนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ผ้าชิ้นคันฝ้าย ของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้ได้รับการรับรอง และเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และสร้างรายได้ให้กับกลุ่มทอผ้า และคนในชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 200 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมาย แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sample)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชุด ซึ่งแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

- แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบศึกษาความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ ผ่าน Google Form ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 สสำรวจพฤติกรรมและความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

- แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ ผ่าน Google Form ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน โอกาสในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นบ้าน สถานที่ที่ท่านมักจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นบ้านมากที่สุด เหตุจูงใจที่ท่านเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นบ้านมากที่สุด และปัญหาที่ท่านคิดว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นบ้านไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควรเนื่องจากสาเหตุใด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดคะแนนคำตอบอัตราส่วนประมาณค่าไว้ดังนี้

5	=	พึงพอใจมากที่สุด
4	=	พึงพอใจมาก
3	=	พึงพอใจปานกลาง
2	=	พึงพอใจน้อย
1	=	ไม่พึงพอใจ สมควรมีการปรับปรุง แก้ไข

กำหนดเกณฑ์ และแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยไว้ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	คือ	มีความพึงพอใจมากที่สุดต่อผลิตภัณฑ์
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	คือ	มีความพึงพอใจมากต่อผลิตภัณฑ์
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	คือ	มีความพึงพอใจปานกลางต่อผลิตภัณฑ์
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	คือ	มีความพึงพอใจน้อยต่อผลิตภัณฑ์
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	คือ	มีความไม่พึงพอใจ สมควรมีการปรับปรุงแก้ไขต่อผลิตภัณฑ์

3. การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้าย ของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม ช่วงวันเสาร์ที่มีการจัดถนนคนเดินไทหล่ม ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนธันวาคม 2563

ระยะที่ 2 ดำเนินการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้าย ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม นำแบบร่างผลิตภัณฑ์ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยปรับแก้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และดำเนินการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ เพื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ได้ไปศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้าย

ระยะที่ 3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้าย นักท่องเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม ช่วงวันเสาร์ที่มีการจัดถนนคนเดินไทหล่ม ดำเนินการระหว่างเดือนเมษายน ถึง เดือนมิถุนายน 2564

4. การสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือวิจัยและทดสอบเครื่องมือ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามของ (ดวงพร ตั้งวงศ์, 2554) มาเป็นต้นแบบ และทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 สร้างแบบสอบถามตามแนวทางที่ได้ศึกษา

4.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยว ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpa Coefficient) ของ Cronbach (สุภาพ ฉัตรภรณ์, 2544) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.91 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นสูง จึงสามารถนำแบบสอบถามนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้

5. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังรายละเอียดดังนี้

5.1 ปังัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม วิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 พฤติกรรมและความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้วิธีพรรณนาประกอบตาราง

5.3 การสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยแสดงค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ของนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่มพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่มคิดเป็นร้อยละ 66.5 เป็นเพศหญิง เป็นกลุ่มที่มีช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 35.5 คิดเป็นร้อยละ 72.5 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 53.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 39.5 ประกอบอาชีพรับราชการ และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.5 ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม มีความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปความต้องการในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้าย

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้าย	ความต้องการในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้าย
1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้าย	ด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์
2. ประเภทของผลิตภัณฑ์ - ประเภทของใช้ - ประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย	หมอนอิง, กล่องกระดาษทิชชู ของใส่โทรศัพท์มือถือ, กระเป๋าถือ
3. สีสันทันของผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายที่ต้องการพัฒนา	ดั้งเดิมของเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้าย

จากตารางที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม ต้องการให้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายในด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ โดยแบ่งเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ ได้แก่ หมอนอิง กล่องกระดาษทิชชู และผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย ได้แก่ ของใส่โทรศัพท์มือถือ กระเป๋าถือ โดยสีที่ใช้เป็นสีดั้งเดิมของเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายเป็นสีในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ผลความต้องการในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายของกลุ่มนักท่องเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมและตรงต่อความต้องการนักท่องเที่ยวที่ ผู้วิจัยได้ออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายประเภทของใช้ 2 ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ละ 4 รูปแบบ ประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย 2 ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ละ 4 แบบ และนำเสนอแบบร่างผลิตภัณฑ์ต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คัดเลือกแบบร่างของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท ประเภทละ 2 รูปแบบ

แบบร่างผลิตภัณฑ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบร่างตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และทำการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบประเภทของใช้ 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ หมอนอิง กล่องกระดาษทิชชู และผลิตภัณฑ์ต้นแบบประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย ได้แก่ ของใส่โทรศัพท์มือถือ กระเป๋าถือ แล้วนำต้นแบบผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 ประเภทส่งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลงานต้นแบบอีกครั้ง ในเรื่องของคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ประโยชน์การใช้สอยของผลิตภัณฑ์ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ สีสันทันและลวดลายของผลิตภัณฑ์ และความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ และปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งก่อนผลิตขึ้นงานจริง

ภาพที่ 1 ต้นแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายประเภทของใช้:
ผลิตภัณฑ์หมอนอิง, และผลิตภัณฑ์กล่องกระดาษทิชชู

ภาพที่ 2 ต้นแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายของที่ระลึก/ของชำร่วย:
ผลิตภัณฑ์กระเป๋าทู, ผลิตภัณฑ์ซองใส่โทรศัพท์มือถือ

ตอนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่มร้อยละ 77.5 เป็นเพศหญิง เป็นกลุ่มที่มีช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 50.5 คิดเป็นร้อยละ 80.5 มีสถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 54.4 ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 58.0 และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.0 และศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายประเภทของใช้ และประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย ในเรื่องของคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ประโยชน์การใช้สอยของผลิตภัณฑ์ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ สีสันทนและลวดลายของผลิตภัณฑ์ และความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่มที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้านตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลิตภัณฑ์	$\bar{X}$	ระดับความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์
ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายประเภทของใช้	4.27	มากที่สุด
ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย	4.20	มาก
รวม	4.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้านตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 2 ประเภท อยู่ในระดับมากที่สุดต่อผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.24$)

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม ที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้านตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แต่ละประเภท (n = 200)

ผลิตภัณฑ์	$\bar{X}$	ระดับความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์
ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายประเภทของใช้		
- กล่องกระดาษทิชชู	4.33	ความพึงพอใจมากที่สุดต่อผลิตภัณฑ์
- หมอนอิง	4.20	ความพึงพอใจมากต่อผลิตภัณฑ์
ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย		
- ของใส่โทรศัพท์มือถือ	4.20	ความพึงพอใจมากต่อผลิตภัณฑ์
- กระเป๋าถือ	4.19	ความพึงพอใจมากต่อผลิตภัณฑ์

จากตารางที่ 3 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่มมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายประเภทของใช้ (กล่องกระดาษทิชชู) อยู่ในระดับมากที่สุดต่อผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.33$) และมีความพึงพอใจในระดับมากต่อผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายประเภทของใช้ (หมอนอิง) ($\bar{X} = 4.20$) ส่วนผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของใส่โทรศัพท์มือถือ และกระเป๋าถือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่มมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และ ($\bar{X} = 4.19$)

อภิปรายผล

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า จากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่มส่วนใหญ่มีความต้องการให้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้าย ประเภทของใช้ และประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย โดยให้มีการพัฒนาด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย และต้องเป็นผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายที่มีสีดั้งเดิม ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่มไปออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ หมอนอิง กับกล่องกระดาษทิชชู และประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ของใส่โทรศัพท์มือถือ กับกระเป๋าถือ เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ กิ่งกานต์ ปฏิบัติ และคณะ (2561) กล่าวว่าการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคไม่ว่าจะเป็นคนเดียว เป็นกลุ่ม หรือแบบองค์กร มีความจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ ว่าการเลือกซื้อ การเลือกใช้ และการใช้สินค้าเป็นอย่างไร ซึ่งรวมถึงการบริการ แนวคิด หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจตามความต้องการได้ และในการพัฒนาหรือออกแบบผลิตภัณฑ์นั้น ควรที่จะมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ออกสู่ตลาดเสมอ ต้องมีการพัฒนารูปแบบของสินค้าอยู่ตลอด นอกจากนี้ผู้ผลิตยังควรยึดคุณภาพของผลิตภัณฑ์และความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า แม้ว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์จะเป็นสิ่งสำคัญที่เราต้องคำนึงถึงความแปลกใหม่และทันสมัย แต่บางครั้งเรายังสามารถนำสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราหรือสิ่งที่สังคมกำลังเร่งรณรงค์ในเวลานั้น มาใช้ในการออกแบบด้วยเช่นกัน (ดวงพร ตั้งวงศ์, 2554) และสอดคล้องกับ พรลภัส พิบูลโกคาสมบัติ (2562) กล่าวว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นเรื่องที่สำคัญ รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม ทันสมัย จะยิ่งช่วยดึงดูดให้ลูกค้าอยากใช้สินค้า และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์

2. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้านตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 2 ประเภท อยู่ในระดับมากที่สุดต่อผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.24$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยทำศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่มที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั่นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้านตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก

หล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเรื่องของคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ประโยชน์การใช้สอยของผลิตภัณฑ์ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ สีสันทนและลวดลายของผลิตภัณฑ์ และความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ ซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ตรงตามความต้องการมากที่สุด ทั้งในเรื่องของคุณภาพ ประโยชน์การใช้สอย รูปแบบ สีสันทน ลวดลาย และความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2542) กล่าวว่า รูปแบบของผ้าไทยควรจะต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ และการใช้สอยในชีวิตประจำวัน และควรปรับปรุงลวดลาย สีสันทน ให้เหมาะสม ซึ่งการพัฒนาในรูปแบบผ้าไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า จะเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่ช่วยกระตุ้นและทำให้วัยรุ่น หรือคนในปัจจุบันหันกลับมาใช้และให้ความสำคัญของผ้าไทยมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิไล เภาภูมิ (2546) ที่ทำการศึกษาปัจจัยด้านรูปแบบรูปร่างใจให้นิสิตนักศึกษาปริญญาตรี ผลิตภัณฑ์ผ้าไทย พบว่า นิสิต นักศึกษาโดยภาพรวมจะพิจารณา รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับโอกาสที่ใช้ เหมาะสมกับประโยชน์การใช้สอย และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ต้องสะดุดตา แปลกใหม่ ทันสมัย ทั้งนี้ นิสิต นักศึกษาเป็นช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับความสวยงาม ความแปลกใหม่สะดุดตา และความหลากหลายรูปแบบของผลิตภัณฑ์ จึงจำส่งผลให้นิสิตนักศึกษาตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าไทย และนอกจากนี้การสร้างเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าไทยนั้น ก็ขึ้นอยู่กับ การปรับปรุงและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไทยให้มีคุณภาพ มาตรฐานที่เหมาะสม และสะดวกต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการส่งเสริมให้ผู้ผลิตตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพผ้าไทย หรือผลิตภัณฑ์จากผ้าไทย และผลตอบแทนที่ผู้ผลิตจะได้รับในระยะยาว (ปริมรัตน์ แวกเพ็ง, 2542)

สรุป

1. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่มต้องการให้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้าย ในด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ประเภทของใช้ ได้แก่ หมอนอิง และกล่องกระดาษทิชชู และประเภทของที่ระลึก/ของชำร่วย ได้แก่ ของใส่โทรศัพท์มือถือ และกระเป๋าถือ โดยผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายนั้น ต้องมีสีดั้งเดิม
2. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้านตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 2 ประเภท อยู่ในระดับมากที่สุดต่อผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.24$)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้
ควรพัฒนาเรื่องการตลาด การประชาสัมพันธ์สินค้าและผลิตภัณฑ์ผ้าทอของไทย หรือผ้าพื้นเมืองต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับของทุกช่วงวัย หรือคนทั่วไปในวงกว้าง
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
  - 2.1 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาสินค้า และผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ในด้านของรูปแบบ สีสันทน ลวดลาย คุณภาพ ประโยชน์การใช้สอย และความแปลกใหม่ของชิ้นงาน เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคในวงกว้าง
  - 2.2 ควรมีการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ เช่น ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้าย

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้าย ที่สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ได้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และส่งผลกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้จากเศษผ้าชิ้นคั้นฝ้ายและสามารถนำผลิตภัณฑ์ไปจัดจำหน่ายในราคาที่สูงขึ้น และทำให้สมาชิกในกลุ่ม และในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 3 การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน
ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ณ ถนนคนเดินไทหล่ม

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าชิ้นคันฝ้ายของกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความร่วมมือจากกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ สมาชิกกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในถนนคนเดินไทหล่ม และประชาชนทั่วไปที่มีความชอบในการบริโภคผ้าทอพื้นบ้านที่ตอบสนองสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้และให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ขอบขอบคุณทุกท่านที่ช่วยประสานงานและอนุเคราะห์ในเรื่องเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจนทำให้โครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้แก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2542). *ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผ้าไทย*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงอุตสาหกรรม
กึ่งกานต์ ปฏิบัติ, ภาคภูมิ แสนแมน และศักรินทร์ วรรณะปริญา. (2561, เมษายน). การศึกษาพฤติกรรม
ความต้องการของผู้บริโภคสินค้าปลาหมึกแปรรูปของตลาดในเทศบาลบ้านเพ จังหวัดระยอง.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต, 12(12), 1-14.
- ดวงพร ตั้งวงศ์. (2554). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าพื้นเมืองไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัด
เพชรบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
สาขาเกษตรศาสตรศึกษา.
- นฤมล วรกลม. (2562). *ชิ้นหัวแดงตีนก่าน*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.phetchabunpao.go.th/index.php>. (วันที่ค้นข้อมูล: 20 ตุลาคม 2563).
- ปริมรัตน์ แวกเพ็ง. (2542). *รายงานการศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผ้าไทย*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัว, กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.
- พรพิล แก้วบุรี. (2546). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ผ้าไทยของนิสิต นักศึกษา มหาวิทยาลัย
ของรัฐใน กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
สาขาเกษตรศาสตรศึกษา.
- พรลภัส พิบูลโกคาสมบัติ. (2562). *หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:
<https://sites.google.com/a/kjwit.ac.th/ponlapass/pathor/hlak-kar-xxkbaeb-phlitphanth>.

(วันที่ค้นข้อมูล: 20 พฤษภาคม 2564).

พิพิธภัณฑ์ผ้าไหมวิทยาลัยนเรศวร. (2551). ข้อมูลผ้าไทยภาคเหนือตอนล่าง-ผ้าเมืองเพชรบูรณ์. [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก: http://www.thaitextilemuseum.com/Thai/A_5/B10/C15/c15.html.

(วันที่ค้นข้อมูล: 2 กุมภาพันธ์ 2564).

ภิญญา ธนบูรณ์พิพัทธ์. (2564). การเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าทอพื้นบ้านภาคใต้. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<https://researchcafe.tsri.or.th/southern-woven-fabric/>. (วันที่ค้นข้อมูล: 29 มกราคม 2564).

เยาวภา โตสงวน. (2559). ผ้าขึ้นหัวแดงตีนก่านไทหล่ม. เพชรบูรณ์: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์.

เยาวภา โตสงวน. (2565). ผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.m-culture.in.th/album /195628/ผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์>. (วันที่ค้นข้อมูล: 16 พฤษภาคม 2566).

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. (2561, กรกฎาคม-กันยายน). แนวทางการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เพื่อเพิ่มมูลค่าภายใต้ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องแต่งกายมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดอาเซียน (ระยะที่ 2). *OUTLOOK THAI TEXTILE & FASHION*, 27, 4.

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองระยอง. (2563). ความเป็นมาโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์. [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก: <https://district.cdd.go.th/bansang/services>. (วันที่ค้นข้อมูล: 29 มกราคม 2564).

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2546). หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.

สิทธิชัย สมานชาติ. (2553). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 2007 108 มรดกสิ่งพิมพ์. อุบลราชธานี:

คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (อัตสำเนา).

สุภาพ ฉัตรภรณ์. (2544). ระเบียบวิจัยทางคหกรรมศาสตร์ศึกษา. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน
ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนชุมแพศึกษา
The Promoting Creative Thinking by Using Creativity-based
Learning on Metaverse environment for Mathayomsuksa 5
Students of Chumphae Suksa School

ธีรภัทร นาหนองตูม^{1*}, ประวิทย์ สิมมาทัน² และทรงศักดิ์ สองสนธิ²

Thirapat Nanongtum^{1*}, Prawit Simmatun², Songsak Songsanit²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Master's degree student of Computer Education. Faculty of Education. Rajabhat Maha Sarakham University.

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²Asst. Prof. of Computer Education. Faculty of Education. Rajabhat Maha Sarakham University.

*Corresponding author E-mail: mrbugtop@gmail.com

Received: April 26, 2023; Revised: December 22, 2023; Accepted: December 26, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส 2) เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 7 โรงเรียนชุมแพศึกษา จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ที่ซีที-ดีพี แบบบันทึกการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกกอนทินและแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส เป็นการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนคือ 1.กระตุ้นความสนใจ 2.ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ 3.ค้นคว้าและคิด 4.นำเสนอและ 5.ประเมินผล ผู้เรียนได้รวมกลุ่มตั้งคำถามและศึกษาสิ่งที่สนใจ ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สซึ่งอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีพื้นที่ให้ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ได้ตามต้องการ สามารถเข้าบททวนและแบ่งปันความรู้กับผู้อื่นได้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา 2) ผู้เรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนอยู่ในระดับสูง และ 3) ผู้เรียนมีคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ: ความคิดสร้างสรรค์, การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน, สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส

Abstract

This research aims 1) To study the learning management practices that promote creative thinking using Creativity-based Learning on Metaverse environment. 2) To study the creative thinking of students who learn using Creativity-based Learning on Metaverse environment. 3) To study the satisfaction of students with Creativity-based Learning on Metaverse environment. The target group of this research is 40 students from 7th-classroom of 11th-grade students at Chumphae Suksa School. The research instruments were 4 plans of the Creativity-based Learning on Metaverse

environment, TCT-DP creativity thinking test, Learning management recording form, Diary form and Satisfaction survey. The statistics used in the research are the mean, standard deviation and percentage. The research findings show that 1) Learning management that promotes creative thinking through Creativity-based Learning on Metaverse environment is a learning activity that follows a 5-step process: 1. stimulate interest, 2. identify problems and group them by interest, 3. research and think, 4. present and 5. evaluate results. The learner collaborates with groups to ask questions and investigate things that interest. On the metaverse environment which is on the Internet network, there is a space that allows for flexible customization of the learning environment according to the needs of the learners. This enables learners to review and share knowledge with others without limitations of location and time. 2) Learners have high creativity scores after studying. and 3) Learners had an average satisfaction score at the "most satisfied" range.

Keywords: Creative Thinking, Creative-based Learning, Metaverse environment.

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการเรียนรู้และการพัฒนา ผู้คนจะต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ทันต่อโลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ใช้ชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข ซึ่งทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้แบบ 3R x 7C ซึ่งหมายถึงจะต้องเป็นผู้ที่สามารถอ่านออก เขียนได้และคำนวณเลขคณิตศาสตร์ได้ รวมไปถึงมีทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (วิจารณ์ พานิช, 2555)

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อบุคลากรในองค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัวให้ทันต่อภาวะการณ์ปัจจุบัน ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างยืดหยุ่นและหลากหลาย สร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้พร้อมต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้พร้อมต่อการเรียนรู้ใหม่ นำความรู้และเทคโนโลยีประยุกต์ใช้กับปัญหาต่าง ๆ เกิดเป็นแนวทางการจัดการปัญหาใหม่ นำไปสู่ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อองค์กร สอดคล้องกับเป้าหมายของวิชาการออกแบบและเทคโนโลยี ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อบำรุงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ใช้ความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และศาสตร์อื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อชีวิตสังคม และสิ่งแวดล้อม (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560)

ความคิดสร้างสรรค์เป็นอีกทักษะหนึ่งที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นทักษะที่นำไปสู่การคิดค้นค้นพบสิ่งแปลกใหม่ ด้วยการปรับปรุง ดัดแปลง ผสมผสานสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ไม่ใช่เพียงแค่คิดสิ่งที่แปลกใหม่แต่เพียงเท่านั้น แต่ต้องควบคู่ไปกับความพยายามที่จะสร้างสรรค์หรือทำให้มันเป็นไปได้จริงด้วย ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ นั่นคือกระบวนการทำงานของสมองที่สามารถคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาให้สำเร็จ โดยรู้สึกไวต่อปัญหา รวบรวมความคิดตั้งเป็นสมมติฐาน รวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน เพื่อค้นพบแนวทางการแก้ปัญหาใหม่ ๆ และได้ผลลัพธ์ในแนวทางใหม่อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560) ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนานวัตกรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1/2565 รายวิชาออกแบบและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา พบว่านักเรียนมีปัญหาในการเรียนรู้ โดยประเมินจากการนำเสนอชิ้นงาน

ในชั้นเรียน ในการออกแบบการนำเสนอ รวมถึงงานออกแบบแผนผังอินโฟกราฟฟิก พบว่านักเรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผู้วิจัยจึงได้ทดลองใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนชุมแพศึกษา จำนวนทั้งหมด 40 คน ด้วยแบบทดสอบทีซีที-ดีพี (TCT-DP) ตามแนวคิดของเจนเลนและเฮอร์บัน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมจากเกณฑ์การให้คะแนนทั้ง 11 เกณฑ์ คือ 23.87 คะแนน แสดงให้เห็นถึงปัญหาความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับต่ำ

จากการศึกษาแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้และความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นไปที่กระบวนการให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ลงมือทำด้วยตนเอง มีการใช้คำถามกระตุ้นการคิด ผูกทักษะการคิดสร้างสรรค์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลมาสร้างเป็นองค์ความรู้ โดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำเพื่อกระตุ้นให้เกิดการทำงานเป็นกลุ่ม ขั้นตอนการสอนแบ่งได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน 2. ตั้งปัญหาจากปัญหาใกล้ตัวของผู้เรียน 3. แบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าตามเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ 4. ผู้เรียนนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง 5. ประเมินผลกิจกรรม (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, 2564) กระบวนการนี้เป็นกระบวนการการเรียนรู้โดยไม่ต้องท่องจำเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง มีเวลาเรียนรู้อย่างอิสระ ไม่มีการปิดกั้นความคิด ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาความคิดด้วยตนเอง (วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์, 2559)

สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สเป็นการผสมผสานเทคโนโลยีที่หลากหลาย ผู้คนที่ใช้งานสื่อดิจิทัลของเมตาเวิร์สจะเป็นเสมือนสะพานเชื่อมโลกความเป็นจริงและโลกเสมือน ซึ่งตั้งอยู่บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและสามารถเข้าถึงได้ผ่านอุปกรณ์ได้หลากหลาย ภายในโลกเสมือนผู้ใช้งานสามารถสร้างสรรค์ เรียนรู้และเป็นสิ่งที่ตัวเองอยากจะเป็นได้อย่างอิสระ เมื่อนำมาใช้กับการเรียนการสอน ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดโดยไม่มีข้อจำกัดด้านความคิด ทดลองและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้ตามที่ตนเองสนใจ มีการโต้ตอบกันแบบตามเวลาจริง ทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนหรือผู้สอนได้เต็มที่ โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียนจริง ๆ (ภวิสาณัช ศรีศิริวงศ์, 2564) เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา สามารถศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานตามที่คุณเรียนสะดวก ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนรู้

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ผลงาน ร่วมกับสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สซึ่งอยู่บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ใช้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ผู้เรียนสามารถเข้าสู่แหล่งเรียนรู้ได้จากทุกสถานที่ ทุกเวลา สามารถปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ให้เหมาะกับตนเอง เรียนรู้และสร้างสรรค์ผลงานได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านความคิด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองเพื่อดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นกำลังสำคัญในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพื่อพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา
2. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 7 โรงเรียนชุมแพศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนกระบวนการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกตการปฏิบัติและขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ เมื่อครบ 4 ขั้นตอน จะถูกนับเป็น 1 วงรอบปฏิบัติการ เมื่อจบ 1 วงรอบปฏิบัติการแล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนตัดสินใจในการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้ปฏิบัติการในวงรอบถัดไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ

แผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา จำนวน 4 แผน ระยะเวลา 4 คาบเรียน ทั้งนี้ยังไม่รวมเวลาดำเนินกิจกรรมแบบออนไลน์นอกห้องเรียนของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด แนวทางการดำเนินการ คำอธิบายรายวิชา หลักสูตร การวัดและการประเมินผล

1.2 ศึกษารูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 กระตุ้นความสนใจ ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ขั้นตอนที่ 3 ค้นคว้าและคิด ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอ และขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล

1.3 ศึกษาทฤษฎีและแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส โดยเลือกสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สบนเว็บไซต์ www.spatial.io

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.6 นำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย เมื่อจบการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงรอบ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหามาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ก่อนนำไปใช้ในวงรอบถัดไป

2. เครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติการ

2.1 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์

โดยนำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ TCT-DP (The Test for Creative Thinking Drawing Production) ของเจเลนและเออร์บาน (1989) ที่ได้รับการปรับปรุงโดย ขจรพงษ์ ร่วมแก้ว (2560) มาใช้เป็นเครื่องมือวัดความคิดสร้างสรรค์ในการวิจัย

2.2 แบบบันทึกการจัดการเรียนรู้

สร้างแบบบันทึกการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้สอนใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียน พฤติกรรมของนักเรียน ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งถัดไปเพื่อนำไปประกอบการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งการบันทึกข้อมูลเป็น 3 ด้านคือ ผลการจัดการเรียนรู้ ด้านปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

2.3 แบบบันทึกอนุทิน

สร้างแบบบันทึกอนุทิน เพื่อให้นักเรียนสะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างเรียน โดยที่ผู้สอนไม่สามารถรู้ได้ว่านักเรียนคนใดเป็นผู้บันทึกผล เพื่อนำไปประกอบการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

3.1 แบบสอบถามความพึงพอใจ

โดยนำแบบวัดมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scales) ที่สร้างขึ้น โดยกนิษฐา พูลลาภ (2563) โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามความพึงพอใจ ออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศในการเรียนและ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ดำเนินการตามวงจรของวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ปฏิบัติการ	กิจกรรม	เครื่องมือ
การวางแผน (Plan)	1. ศึกษาสภาพปัญหา 2. ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหา 3. วางแผนการจัดการเรียนรู้ 4. สร้างเครื่องมือ	1. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์
การปฏิบัติการ (Action)	1. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1. แผนการจัดการเรียนรู้
การสังเกตการณ์ (Observe)	1. สังเกตการณ์ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2. เก็บรวบรวมข้อมูล	1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ 3. แบบบันทึกการจัดการเรียนรู้ 4. แบบบันทึกอนุทิน 5. แบบสอบถามความพึงพอใจ (วงรอบสุดท้าย)
การสะท้อนผล การปฏิบัติการ (Reflect)	1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวม 2. สรุปปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหา เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมใน วงรอบถัดไป	

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และแบบบันทึกอนุทิน มาทำการวิเคราะห์ สรุปผลและประเมินผล โดยนำเครื่องมือเหล่านี้ไปใช้เก็บข้อมูลในการปฏิบัติการแต่ละวงรอบ เพื่อบันทึกข้อมูลและหาแนวทางแก้ไขปัญหาลงนำไปปรับปรุงใช้ในวงรอบถัดไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 วิเคราะห์คะแนนจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ และใช้เกณฑ์ในการแปลความระดับความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้ (ขจรพงษ์ ร่วมแก้ว, 2560)

คะแนนรวมต่ำกว่า 24	คะแนน หมายถึง มีความคิดสร้างสรรค์ในระดับต่ำ
คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 25 – 48	คะแนน หมายถึง มีความคิดสร้างสรรค์ในระดับปานกลาง
คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 49 – 72	คะแนน หมายถึง มีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูง

2.2 การวิเคราะห์คะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส

โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำคะแนนจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจ มีรายละเอียดการแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยแบบมาตราประมาณค่าตามวิธีของลิเคิร์ต ชนิด 5 ระดับ

ผลการวิจัย

1. ผลของการศึกษาปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีพื้นที่ส่วนกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ทำให้ไม่มีข้อจำกัดในด้านสถานที่และเวลาเรียน ผู้เรียนสามารถเข้าสู่สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สเพื่อเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สามารถแบ่งปันเนื้อหาการค้นคว้าแก่เพื่อนร่วมห้องได้อย่างอิสระ สามารถกลับมาทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลา เปิดโอกาสให้มีอิสระในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ ผู้สอนจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สที่จะใช้ดำเนินกิจกรรม ชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และขั้นตอนของกิจกรรม แนะนำวิธีการใช้งานสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส เกริ่นนำเนื้อหาของบทเรียนโดยใช้สื่อ ใช้คำถามหรือสื่อที่มีในการกระตุ้นความอยากรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ได้ซักถาม แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน

ขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ผู้สอนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมตั้งคำถาม มีการสรุปคำถามที่ได้เป็นหัวข้อการค้นคว้า จากนั้นให้แบ่งกลุ่มศึกษาหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ

ขั้นที่ 3 ค้นคว้าและคิด ผู้สอนมอบหมายใบงานไว้ในสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส ให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาค้นคว้า โดยให้อิสระในการค้นคว้าและเตรียมการนำเสนอผลการค้นคว้าในสัปดาห์ถัดไป โดยมีผู้สอนให้คำปรึกษาและแนะนำเมื่อเกิดปัญหา

ขั้นที่ 4 นำเสนอ แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส ผู้สอนดูแลและอำนวยความสะดวกในการนำเสนอ กระตุ้นให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกัน โดยใช้คำถามและตอบคำถาม ให้คำแนะนำในการนำเสนอและสรุปองค์ความรู้จากการนำเสนอของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ประเมินผล ผู้สอนประเมินผลการศึกษาและการนำเสนอของผู้เรียน ให้คะแนนและแจ้งผลย้อนกลับ จากนั้นให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อวัดระดับความคิดสร้างสรรค์

ปัญหาที่พบ คือ

1. ในขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ผู้เรียนมีความสนใจในเรื่องเดียวกันค่อนข้างมาก เมื่อทำการแบ่งกลุ่มพบว่าผู้เรียนจะรวมกลุ่มเป็นกลุ่มใหญ่ ทำให้ไม่เกิดความหลากหลายในการคิดแก้ปัญหา

แนวทางการแก้ไข คือ กำหนดจำนวนสมาชิกในกลุ่มเพื่อกระจายสมาชิกให้แต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่าๆ กัน ให้สามารถค้นคว้าแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลายมากขึ้น และผู้สอนกำกับดูแลการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนลองคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีที่แตกต่างกันออกไป

2. ผู้เรียนต้องการให้อธิบายเนื้อหาสาระเพิ่มขึ้น ยกตัวอย่างเพิ่มเติมพร้อมกับอธิบายเพิ่มขึ้น เนื่องจากเนื้อหาการเรียนต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจและต้องใช้ความรู้ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์

แนวทางการแก้ปัญหา คือ ยกตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น และยกตัวอย่างจากง่ายไปยาก รวมถึงมีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้ในเมตาเวิร์สเพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนพื้นฐานและใช้ศึกษาเพิ่มเติม

3. ผู้เรียนใช้งานเมตาเวิร์ส Spatial ในรูปแบบของผู้มาเยือน ไม่ได้สมัครเข้าใช้งาน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเพิ่มเติมสิ่งของ เขียนโน้ต หรือวางเนื้อหาที่ผู้เรียนค้นหาและนำมาแบ่งปันกันได้

แนวทางการแก้ปัญหา ให้เข้าใช้งานโดยใช้บัญชีของ Google Classroom

4. ผู้เรียนบางส่วนเน้นการตกแต่งห้องเรียนเมตาเวิร์สมากเกินไป จึงทำให้ความสนใจในการเรียนและการทำงานกลุ่มลดลง

แนวทางการแก้ปัญหา คือ มีการจัดระเบียบการตกแต่งห้องเรียน รวมไปถึงการกำกับดูแลในการทำกิจกรรมของผู้สอน ให้ผู้เรียนร่วมมือกันทำกิจกรรมให้สำเร็จก่อนและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนด้วยคำถามที่เกี่ยวกับกิจกรรมของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยกันหาคำตอบเพื่อช่วยกันทำกิจกรรมมากขึ้น

5. ปัญหาจากการใช้งานห้องเรียนเมตาเวิร์ส Spatial ของผู้เรียนบางคน มีการค้างหรือโปรแกรมปิดตัวเอง หรือปัญหาในการนำเสนอผลงานของผู้เรียนบางคน พบว่ามีปัญหาในพื้นที่เมตาเวิร์สเพราะมีของตกแต่งมากเกินไป เกิดจากการตกแต่งห้องเรียน ทำให้ห้องเรียนมีขนาดใหญ่ขึ้น ความต้องการของระบบสูงขึ้น อุปกรณ์ของผู้เรียนบางคนจึงรองรับไม่ไหว จนทำให้เกิดปัญหา

แนวทางการแก้ปัญหา คือ กำหนดพื้นที่ให้เล็กลง เพื่อจำกัดขอบเขตของการตกแต่งห้องเรียน และคอยจัดระเบียบห้องเรียนให้ผู้เรียนเรียบร้อย ไม่มีของตกแต่งมากเกินไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่พบและนำมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 เพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ ผู้สอนจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สที่จะใช้ดำเนินกิจกรรม ชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และขั้นตอนของกิจกรรม แนะนำวิธีการใช้งานสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส มีการตั้งข้อตกลงในการใช้งานเมตาเวิร์ส เกริ่นนำเนื้อหาของบทเรียนโดยใช้สื่อ ใช้คำถามหรือสื่อที่มีในการกระตุ้นความอยากรู้ของผู้เรียน มีการยกตัวอย่างเพื่อทบทวนความรู้พื้นฐาน และให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน

ขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ผู้สอนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมตั้งคำถาม มีการสรุปคำถามที่ได้เป็นหัวข้อการค้นคว้า จากนั้นให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มศึกษาหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ โดยมีการกำหนดจำนวนสมาชิกกลุ่มให้มีอย่างจำกัด เพื่อให้ผู้เรียนไม่เกาะกลุ่มกันมากเกินไป ป้องกันไม่ให้หัวข้อในการศึกษาน้อยลง

ขั้นที่ 3 ค้นคว้าและคิด ผู้สอนมอบหมายใบงานไว้ในสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส และให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ โดยให้อิสระในการค้นคว้าและเตรียมการนำเสนอผลการค้นคว้าในสัปดาห์ถัดไป โดยมีผู้สอนให้คำปรึกษาและแนะนำเมื่อเกิดปัญหา มีการติดตามความคืบหน้าในการค้นคว้า ใช้คำถามเกี่ยวกับข้อมูลที่ผู้เรียนศึกษามาเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการวิเคราะห์และค้นคว้าเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 นำเสนอ ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส ผู้สอนดูแลและอำนวยความสะดวกในการนำเสนอ กระตุ้นให้เกิดการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้คำถามและตอบคำถาม ให้คำแนะนำในการนำเสนอและสรุปองค์ความรู้จากการนำเสนอของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ประเมินผล ผู้สอนประเมินผลการศึกษาและการนำเสนอของผู้เรียน ให้คะแนนและแจ้งผลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ช่วยกันจัดระเบียบของแหล่งข้อมูล สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่แบ่งปันกันในสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สให้เป็นระเบียบ เพื่อความสะดวกในการกลับมาทบทวนเนื้อหาในอนาคต จากนั้นให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อวัดระดับความคิดสร้างสรรค์

ปัญหาที่พบ คือ

1. ผู้เรียนบางคนตกแต่งสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สมากเกิน ผู้เรียนตกแต่งพื้นที่ส่วนรวมมากเกินไปจนทำให้พื้นที่ส่วนรวมไม่เป็นระเบียบและส่งผลต่อความต้องการของระบบได้

แนวทางการแก้ปัญหา คือ ต้องมีการจัดระเบียบห้องเรียน รวมไปถึงการกำกับดูแลในการทำกิจกรรมของผู้สอน ให้ร่วมมือกันทำกิจกรรมให้สำเร็จก่อนและดึงดูดความสนใจของด้วยคำถามที่เกี่ยวกับกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนลองศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มเติม

2. ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากที่ได้ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงรอบ และได้ทำการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 7 จำนวน 40 คน โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบ TCT-DP ซึ่งสามารถแบ่งคะแนนตามองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ 4 องค์ประกอบ คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนหลังปฏิบัติการวงรอบที่ 1 และ 2

เกณฑ์แบ่งตามองค์ประกอบ ความคิดสร้างสรรค์	คะแนนความคิดสร้างสรรค์				
	คะแนนเต็ม	วงรอบที่ 1		วงรอบที่ 2	
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1. ความคิดริเริ่ม	12	4.50	2.45	7.60	2.02
2. ความคิดคล่องแคล่ว	6	1.82	2.18	2.65	1.27
3. ความคิดยืดหยุ่น	24	6.80	4.16	12.93	4.55
4. ความคิดละเอียดลออ	30	19.08	5.99	26.73	3.52
รวม	72	32.58	9.25	49.90	7.45

จากตารางที่ 2 ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดสร้างสรรค์ในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 รวมเท่ากับ 32.58 คะแนน ในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดสร้างสรรค์รวมเท่ากับ 49.90 คะแนน ความคิดสร้างสรรค์ในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 เพิ่มขึ้นจากวงรอบปฏิบัติการที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 53.16 เมื่อแบ่งตามองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ 4 องค์ประกอบ

1. ผู้เรียนมีคะแนนด้านความคิดริเริ่ม ในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 เท่ากับ 4.50 คะแนน วงรอบปฏิบัติการที่ 2 เท่ากับ 7.60 คะแนน คะแนนด้านความคิดริเริ่มในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 เพิ่มขึ้นจากวงรอบปฏิบัติการที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 68.88

2. ผู้เรียนมีคะแนนด้านความคิดคล่องแคล่ว ในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 เท่ากับ 1.82 คะแนน วงรอบปฏิบัติการที่ 2 เท่ากับ 2.65 คะแนน คะแนนด้านความคิดคล่องแคล่วในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 เพิ่มขึ้นจากวงรอบปฏิบัติการที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.6

3. ผู้เรียนมีคะแนนด้านความคิดยืดหยุ่น ในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 เท่ากับ 6.80 คะแนน วงรอบปฏิบัติการที่ 2 เท่ากับ 12.93 คะแนน คะแนนด้านความคิดยืดหยุ่นในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 เพิ่มขึ้นจากวงรอบปฏิบัติการที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 90.14

4. ผู้เรียนมีคะแนนด้านความคิดละเอียดลออ ในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 เท่ากับ 19.08 คะแนน วงรอบปฏิบัติการที่ 2 เท่ากับ 26.73 คะแนน คะแนนด้านความคิดละเอียดลออในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 เพิ่มขึ้นจากวงรอบปฏิบัติการที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 40.09

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส

พบว่ามียะคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยรวมทุกด้าน 4.62 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยแบ่งคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านเนื้อหา มียะคะแนนเฉลี่ยรวม 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มียะคะแนนเฉลี่ยรวม 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านบรรยากาศในการเรียน มียะคะแนนเฉลี่ยรวม 4.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มียะคะแนนเฉลี่ยรวม 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาปฏิบัติการจัดการการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายในสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สซึ่งอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนโดยใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สในการนำเสนอต่าง ๆ มานำเสนอเพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกรอยากรู้และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเอง ขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตั้งปัญหาตามความอยากรู้และความสงสัย และแบ่งกลุ่มเพื่อค้นคว้าหาความรู้ ตามแนวทางที่ตนเองสนใจ ขั้นที่ 3 ค้นคว้าและคิดให้อิสระแก่ผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้า โดยใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ตลอดเวลา ขั้นที่ 4 นำเสนอ ผู้เรียนนำเสนอแลกเปลี่ยนผลการศึกษาค้นคว้ากันภายในสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส และขั้นที่ 5 ประเมินผล ร่วมกันประเมินผลการศึกษาค้นคว้าของแต่ละกลุ่ม เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ในชั้นเรียน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นเองสามารถสื่อสารและนำเสนอต่อผู้อื่นได้ มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ได้ช่วยเหลือกัน กล้าคิดกล้าทดลองก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิพรพรรณ ศรีสุธรรม (2562) กล่าวว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสนใจในการทำกิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียนในห้อง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์และความสนใจที่แตกต่างกัน โดยมีผู้สอนคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม ทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อทำการจัดการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สซึ่งอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ใช้งานในการเรียนรู้ ผู้เรียนได้พูดคุย แบ่งปันความรู้จากสถานที่ใดก็ได้โดยไม่ต้องเผชิญหน้ากัน ผู้เรียนสามารถเข้ามาศึกษา แบ่งปันและทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลา มีผู้สอนคอยจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรับแต่งสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับตนเองได้อย่างอิสระ ส่งผลต่อบรรยากาศในการเรียนรู้ เกิดความตื่นตัว ไม่รู้สึกกดดัน มีแรงบัลดาลใจในการศึกษา ทำให้มีความสุขการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สุธีรา งามเกียรติพิทักษ์ (2564) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้น เป็นบรรยากาศที่เต็มไปด้วยการยอมรับและการกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จะช่วยให้เขาได้พบความคิดใหม่ๆ และสามารถพัฒนาศักยภาพทางด้านความคิดสร้างสรรค์ให้เจริญก้าวหน้าตามขีดความสามารถตามแต่ละบุคคล

2. ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส ผลการการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนหลังปฏิบัติการจำนวน 2 วงรอบ พบว่า ในปฏิบัติการวงรอบที่ 1 ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดสร้างสรรค์เท่ากับ 32.58 คะแนน หมายถึง มีความคิดสร้างสรรค์ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนได้เริ่มต้นค้นคว้าอย่างเป็นกระบวนการ มีการตั้งปัญหาหรือข้อสงสัยต่อสิ่ง ที่ผู้เรียนสนใจ เกิดความอยากรู้ มีความคิดริเริ่มที่จะลองทำสิ่งต่าง ๆ ค้นคว้าหาข้อมูล นำความรู้ความเข้าใจไป สร้างสรรค์ผลงานและนำเสนอให้ผู้อื่นเข้าใจ สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สที่อยู่ในอินเทอร์เน็ตช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้า มาเรียนรู้ได้ตลอดเวลาโดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา ผู้เรียนสามารถเข้ามาศึกษาทบทวนความรู้นอกเวลาเรียนได้ตาม ความสะดวกแม้นอกเวลาเรียน ทำให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถปรับแต่งสภาพแวดล้อมได้ตามความ ต้องการ แต่ทั้งนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 ผู้เรียนรวมกลุ่มเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ รวมไปถึง ผู้เรียนไม่นำเอาความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมมาปรับใช้ในการศึกษาค้นคว้า รวมไปถึงมีผู้เรียนบางส่วนเข้า ใช้งานเมตาเวิร์สในรูปแบบผู้มาเยือน ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้อาจน้อยลงและ ผู้เรียน บางส่วนที่สนใจแต่การปรับแต่งสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สเพียงอย่างเดียว ผู้สอนจึงทำการปรับปรุงแผนการจัดการ เรียนรู้และสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สเพื่อแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติการวงรอบที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนน ความคิดสร้างสรรค์เท่ากับ 49.90 คะแนน หมายถึง มีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านความคิดละเอียดลออมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นน้อยที่สุด อาจเกิดจากเมื่อผู้เรียนใช้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สได้ อย่างเต็มที่มากขึ้น ผู้เรียนจึงมุ่งเน้นไปที่การตกแต่งสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส เกิดความคิดแปลกใหม่และดัดแปลง ต่อยอดความคิดเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่รายละเอียดของความคิดหลักในการค้นคว้า คะแนนเฉลี่ยด้าน ความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่มและด้านความคิดคล่องแคล่วมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากตามลำดับ อาจเกิดจาก ภายใสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันภายในกลุ่มและต่างกลุ่มได้ มีกลุ่มของผู้เรียน และผู้สอนคอยสนับสนุน ทำให้เกิดความมั่นใจ กล้าคิดกล้าแสดงออกมากขึ้น สอดคล้องกับสิริพัชร เจริญวโรจน์ (2560) ได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในกระบวนการวิชา CEE2205 (ความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็ก) ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก อาจเป็นผลที่เกิดเนื่องจากการ เรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนได้ตามธรรมชาติเน้นการ เรียนรู้ด้วยตนเองให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ หลายด้าน ฝึกคิด สร้างสรรค์การทำงาน คิดหาวิธีการนำเสนอ การ แก้ปัญหา การทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นผลทำให้ผู้เรียนเป็นคนช่างคิดริเริ่ม คิดได้คล่องแคล่วขึ้น ละเอียดลออและการทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วิมลพรรณ จุฑะพงค์ธรรม (2561) ได้ศึกษา เรื่อง การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ร่วมกับเว็บสนับสนุนรายวิชา วิชาการใช้งานโปรแกรมกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ผลการศึกษพบว่า ผู้เรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับสูง ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ลงมือปฏิบัติ ได้ ฝึกคิดริเริ่มให้แตกต่างไปจากแนวคิดเดิม คิดค้นหาคำตอบได้หลายทิศทาง สังเกตและค้นพบในสิ่งที่ผู้อื่นมองไม่เห็น อย่างคล่องแคล่วและยืดหยุ่นจนนำไปสู่การสร้างผลงานอย่างพิถีพิถันด้วยความละเอียดลอออย่างสร้างสรรค์

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อม เมตาเวิร์ส พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ที่นำสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สซึ่งอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดการสภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองได้ ผู้เรียนสามารถเก็บผลการค้นคว้า แบ่งปันผู้อื่นและเข้ามาทบทวนเนื้อหา ย้อนหลังได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน ไม่รู้สึกถูกบังคับหรือกดดัน ทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน กระบวนการ เรียนเป็นกลุ่มส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ได้ช่วยเหลือกันเรียน ทำให้ผู้เรียนกล้าตั้งคำถาม กล้าคิดค้นแนวทางการแก้ปัญหา ตั้งประเด็นปัญหาร่วมกัน ช่วยกันสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม ทำให้มีความ มั่นใจในการแสดงความคิดเห็น เมื่อนำเสนอแลกเปลี่ยนความรู้ในแต่ละกลุ่มทำให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ

เข้าด้วยกันเป็นความรู้ความเข้าใจที่มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรพรรณ อุดมสุข (2564) ที่ทำการวิจัยผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับสื่ออินโฟกราฟฟิคที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง กาพย์พระไชยสุริยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลของแบบสอบถามความพึงพอใจพบว่าผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับเพื่อน ผู้เรียนได้รู้จักสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม ผู้เรียนได้ฝึกการตั้งปัญหาและแสวงหาคำตอบร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา พูลลาภ (2563) ที่ทำการวิจัย การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานสำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี ผลของแบบสอบถามความพึงพอใจพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้เรียนสามารถตั้งปัญหาจากสิ่งที่กำหนดให้และศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง มีความมั่นใจในการแสดงความคิดและความสามารถอย่างอิสระ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนได้ตลอดเวลา เชื่อมโยงความรู้ทั้งเก่าและใหม่เพื่อสร้างเป็นความรู้ที่สามารถทำเข้าใจได้ง่ายขึ้นด้วยความคิดของตนเองและนำเสนอผลงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย

สรุป

1. ผลการศึกษาปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ ขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ขั้นที่ 3 ค้นคว้าและคิด ขั้นที่ 4 นำเสนอ และขั้นที่ 5 ประเมินผล ทำให้ผู้เรียนได้แบ่งกลุ่มช่วยกันศึกษาค้นคว้าตามและลงมือปฏิบัติความสนใจของผู้เรียนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความรู้ที่ผู้เรียนค้นพบ ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ จนสามารถสื่อสารและนำเสนอให้ผู้เรียนได้เข้าใจได้ โดยกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส เป็นพื้นที่เสมือนจริงให้ทำกิจกรรมร่วมกันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหรือนัดหมายเพื่อนในกลุ่มตามที่คุณเรียนสะดวกโดยไม่มั่วจำกัดในด้านสถานที่และเวลา และผู้เรียนยังสามารถออกแบบสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนเองได้ ส่งผลต่อบรรยากาศในการเรียนรู้ เกิดความตื่นตัว ไม่รู้สึกกดดันและมีความสุขการเรียนรู้

2. ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส พบว่าผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูง เนื่องมาจากการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง จับกลุ่มตั้งปัญหา ศึกษาค้นคว้า นำความรู้มาสร้างสรรค์ผลงานในการแก้ปัญหา คิดค้นหาคำตอบได้หลายทิศทาง จนสามารถสื่อสารให้ผู้เรียนเข้าใจได้ การได้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สซึ่งอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ให้อิสระในการเรียนรู้ทั้งในด้านเวลาและสถานที่ สามารถเข้าสู่สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สได้ตลอดเวลาทั้งจากในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมไปถึงการปรับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ได้ตามความต้องการของผู้เรียน ทำให้รู้สึกไม่กดดัน และมีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ ได้เรียนรู้จากสิ่งที่ตนเองสนใจ มีการเรียนเป็นกลุ่มคอยสนับสนุน ทำให้ผู้เรียนได้ร่วมกันแบ่งปันข้อมูล ช่วยเหลือกันทำกิจกรรมร่วมกัน สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สทำให้สามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับตัวเอง เข้ามาศึกษาเนื้อหาและทบทวนความรู้ได้ตลอดเวลา แบ่งปันความรู้กันได้อย่างสะดวก สะดวกต่อการเรียนรู้และทบทวนบทเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมในด้านของอุปกรณ์การเรียนทั้งของสถานศึกษาและของผู้เรียน เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการขั้นต่ำของระบบเมตาเวิร์ส เนื่องจากเมื่อผู้เรียนเข้าใช้งาน และสร้างสภาพแวดล้อม ภายในเมตาเวิร์สความต้องการของระบบจะมากขึ้น

1.2 ผู้สอนควรมีการแนะนำ ช่วยเหลือและสาธิตวิธีการใช้งานโดยละเอียด เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเมตาเวิร์สขั้นพื้นฐาน

1.3 ผู้สอนควรหมั่นตรวจความคืบหน้าของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ให้คำแนะนำและกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ

1.4 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ในขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ต้องควบคุมไม่ให้ผู้เรียนรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเดียว ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดในหัวข้อที่แตกต่างออกไป ยกตัวอย่างสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นหัวข้อในการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส

2.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สไปใช้กับเนื้อหาในรายวิชาอื่น ๆ ได้ เช่น วิทยาศาสตร์ ศิลปะ เป็นต้น

2.3 ควรนำการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สไปประยุกต์ใช้ส่งเสริมทักษะด้านอื่น ๆ ได้ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2.4 ควรทดลองเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้แบบปกติกับผลการจัดการเรียนรู้ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมเสมือนจริงให้นักเรียนได้สามารถเข้ามาศึกษาหาความรู้ แต่งเติมส่วนของห้องเรียนหรือสร้างห้องพูดคุยกันภายในกลุ่มได้อย่างอิสระตามที่คุณเรียนสะดวก สามารถจัดเป็นห้องติวหนังสือ ห้องฝึกอบรม จัดนิทรรศการ จัดเป็นสื่อสำหรับนำเสนอผลการค้นคว้าหรือสร้างเป็นแฟ้มสะสมผลงานได้

สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สยังสามารถต่อยอดไปสู่การสร้างความรู้สู่ชุมชน เช่น การวางแผนแปลงเกษตรแบบผสมผสาน การจัดการโรงเรียน นิทรรศการองค์ความรู้แก่เกษตรกร โดยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเสมือนจริง ทำให้สามารถจำลองสภาพแวดล้อมที่ต้องการขึ้นมาได้ ช่วยให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้และศึกษาเรื่องพื้นที่เพาะปลูก การจัดเก็บพืชผลทางการเกษตร การจัดการอุปกรณ์ทางการเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีการเกษตรต่าง ๆ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิทย์ สิมมาพัน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ สองสนิท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายฉัตร สิงห์บุราณ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมแพศึกษา นายโกลม ศิริวัฒนกุล ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นางสาวกาญจนา จรรย์ศิริไพศาล ครูชำนาญการพิเศษ และนายกิตติพงษ์ จรรย์ศิริไพศาล ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมแพศึกษา ที่ได้ให้เกียรติในการตรวจสอบ

การจัดการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาและให้แนะนำในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนคณะคุณครูและนักเรียนโรงเรียนชุมแพศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา พูลลาภ. (2563). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานสำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ขจรพงษ์ ร่วมแก้ว. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบเปิดตามแนวคิดคอนเน็คติวิสต์ซิม เพื่อส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ภวิสาณซ์ ศรีศิริวงศ์. (2564). ห้องเรียนเสมือนจริง Virtual Classroom. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 19(2), 81-93.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- วิพรพรรณ ศรีสุธรรม. (2562). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิมลพรรณ จุฑะพงศ์ธรรม. (2561). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับเว็บสนับสนุนรายวิชา วิชาการใช้งานโปรแกรมกราฟิก สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์. (2559). *ห้องเรียนแห่งอนาคต เปลี่ยนครูให้เป็นโค้ช*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *คู่มือครูรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ วิชา เทคโนโลยี (การออกแบบและเทคโนโลยี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (28 พฤศจิกายน 2560). *หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การคิดเชิงสร้างสรรค์*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.ocsc.go.th/node/3934>.
- สิริพัชร เจริญเจริญ. (2560). กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในกระบวนวิชา CEE2205 (ความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็ก). *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 32(2) ,1-8.
- สิริพัชร เจริญเจริญ. (2564). การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานกับกิจกรรมพหุปัญญา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(5), 371-384.
- สุธีรา งามเกียรติทรัพย์. (2564). การสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์. *วารสารนิตยสารเสียงธรรมจากมหายาน*, 7(1), 23-34.
- อรวรรณ อุดมสุข. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิก ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง กาพย์พระไชยสุริยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารพิภูล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 20(1), 289-307.
- Jellen, H.G., & Urban, K.K. (1989). Assessing Creative Potential World-wide: the First cross – cultural Application of the Test for Creative Thinking-drawing Production (TCT-DP). *Gifted Education International*, 6, 78-86.

การพัฒนารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาด แบบออนไลน์

Development of product presentation model through online marketing channels

สุนัษฐา เชาว์ไว^{1*}, พรรณี โรจนเบญจกุล¹, พงษ์ศักดิ์ เจริญงามเสมอ¹, จตุพร อุ่นประเสริฐสุข¹,
ทิพย์วารินทร์ เบญจนิรัตน์¹, ศศิเพ็ญ ครุฑชังทอง¹, จิรวัดน์ สุตสวาท¹ และปริญญ์ สีม่วง²

Sunatcha Chaowai^{1*}, Phannee Rojanabenjakun¹, Pongsak Jareanngamsamear¹, Jatuporn Ounpresertsuk¹,
Tipvarin Benjanirat¹, Sasipen Krutchangthong¹, Jirawat Sudsawat¹ and Parinya Siemuang²

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹Suan Sunandha Rajabhat University

²มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

²Rajamangala University of Technology Krungthep

*Corresponding author E-mail: parinya.sie@gmail.com

Received: March 8, 2023; Revised: December 18, 2023; Accepted: December 26, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาเฟซบุ๊ก เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเฟซบุ๊ก เพื่อศึกษาการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ และเพื่อเปรียบเทียบภูมิหลังส่วนบุคคลกับขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ ซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากผู้เข้าชมเพจเฟซบุ๊ก จำนวน 385 คน โดย ศึกษาผลการเปรียบเทียบเฟซบุ๊กความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์แนวใหม่ ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์โดยใช้ค่าความถี่ หาค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ โดยจำแนกตาม เพศ รายได้ อายุ การศึกษาโดยใช้สถิติเปรียบเทียบ t-test และANOVA และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการการพัฒนาแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ โดยเข้าทำการการสัมภาษณ์ก่อน และหลังการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

ผลการวิจัยพบว่า จากการที่ผู้วิจัยได้จัดทำสัมภาษณ์เพื่อจัดสร้างเฟซบุ๊กซึ่งมีความทันสมัย สามารถดึงดูดให้ผู้สนใจเข้ามาเยี่ยมชมได้จากการแสดงเฟซบุ๊ก และทำให้ผู้ร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเฟซบุ๊ก พบว่าผู้เข้าใช้บริการอยู่ในเฟซบุ๊กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งจากการศึกษาการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ พบว่าการแข่งขันเฟซบุ๊กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และการเปรียบเทียบเปรียบเทียบภูมิหลังส่วนบุคคลกับขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ พบว่า อายุ และรายได้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน, ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ, ฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

Abstract

Research on the development of product presentation models through online marketing channels The objectives are: To study the needs of Facebook development, to study the satisfaction of Facebook users, to study the competition to support the modern market, and to

compare personal background with competitiveness to support the modern market. The study compared Facebook to satisfaction with new product presentation styles. Through online marketing channels using frequency values. Determine Percentage, Mean, and Standard Deviation Comparison of competitiveness to support the new offseason market by gender, income, age, study using t-test and ANOVA comparative statistics, and qualitative research methodology by interviewing participants in developing product presentation formats through online marketing channels. The interview was conducted before and after the creation of the Integrated Agriculture Learning Base's Facebook page.

The results of the research showed that from the researcher conducted an interview to create a modern Facebook page. It can attract interested people to visit by showing Facebook and increase the income of project participants. Based on the Facebook User Satisfaction Study It was found that the users on Facebook created by the researcher were overall very good. It was found that the competition for Facebook created by the researchers was at the highest level overall, and the comparison compared personal background with competitiveness to support the modern market. Age and income There was a statistically significant difference at the level of 05.

Keywords: Integrated farming learning base, Customer satisfaction, Integrated farming learning base

บทนำ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 โดยอาศัยหลักการสำคัญของการเชื่อมโยงตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กำหนดทิศทางนำไปสู่เหตุการณ์กำหนดทิศทางภายใต้กรอบแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบนรากฐานที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนมุ่งเน้นพัฒนาภาคการเกษตรเชื่อมโยงผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการสร้างภูมิคุ้มกันโดยนำทุนของประเทศที่เป็นรากฐาน อันประกอบด้วยทุนมนุษย์ (Human Capital) ทุนทางสังคม (Social Capital) และทุนทางวัฒนธรรม (Culture Capital) อันนำไปสู่การเติบโตและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศจากการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการเพิ่มผลผลิตภาพทางการเกษตร อีกทั้งให้ความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการผลิตด้วยวิธีการใหม่ ๆ รวมถึงการคิดค้นหาวิธีในการตอบสนองต่อการบริโภคสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้เปลี่ยนไปมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีในการตอบโต้การนำเสนอความคาดหวังของลูกค้าให้เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาการเกษตรที่มีมาอย่างยาวนาน รวมถึงการพัฒนาพื้นฐานให้แข็งแกร่ง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

Social Media เป็นสื่อสังคมออนไลน์ บนเครือข่าย ออนไลน์หรือมีการทำกิจกรรมใดร่วมกันบนอินเทอร์เน็ต โดยหัวใจสำคัญคือการสื่อสาร ที่สามารถโต้ตอบได้ทั้งสองฝ่ายได้โดยมีบุคคลใช้การสื่อสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิดีโอ หรือรูปภาพ ตัวอักษร เพื่อแบ่งปันให้ผู้อื่นรับรู้ได้ถึงการทำของตัวเอง โดยผู้ใช้งานสามารถสร้างเนื้อหาสาระ เพื่อชักจูงให้ผู้ที่อยู่ในโลกออนไลน์นั้นได้เข้าถึง กลายเป็นสถานที่พบปะผู้คนโดยจะสร้างประวัติของตัวเองและสร้างเครือข่ายของบุคคลเพื่อติดต่อและสื่อสารกับผู้อื่น เช่น MySpace Facebook Line Instagram Twitter Google+ Youtube เป็นต้น เหล่านี้ล้วนแล้ว แต่เป็น เว็บไซต์ที่สร้างขึ้นมาเพื่อ การตอบสนองความต้องการในการติดต่อธุรกิจหรือหาเพื่อนบนโลกไซเบอร์ทั้งสิ้น คำว่า Social Media ไม่มีคำไทยอย่างเป็นทางการ แต่มีการใช้คำว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์” มาแทนที่ทำให้เรา เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งเราเรียกว่า Participation หรือการมีส่วนร่วมนั่นเอง ปัจจุบันผู้ใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ทั่วโลกมีจำนวนมากดังนั้นการจัดอันดับเครือข่ายสังคม ออนไลน์จึงเปิดเผยว่า Facebook มีบัญชีผู้ใช้งานมากเป็นอันดับ 13 ของโลก และกรุงเทพฯ ติดเป็น

อันดับเมืองที่มีผู้คนใช้ Facebook มากที่สุดในโลกอีกเช่นกัน ด้วยจำนวนในประเทศไทยสูงถึง 12.8 ล้านบัญชีจากจำนวนของคนใช้งานทั่วประเทศ 18.3 ล้านบัญชีนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีสื่อสังคม ออนไลน์อื่น ๆ อีกด้วย นอกเหนือจากนั้นยังมีการให้ข้อมูลของเครือข่ายสังคมออนไลน์เพิ่มเติมอีกด้วยว่า ยังมี Twitter, Youtube, Line และ Instagram ที่มาแรงและเริ่มเป็นที่นิยมขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้สาเหตุ ที่สังคมออนไลน์นั้นมีการเติบโตพัฒนาได้อย่างรวดเร็วเพราะเครือข่ายสังคมออนไลน์จะช่วยให้เกิดประโยชน์รวมถึงการติดต่อสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็วได้ในทันที สื่อสังคมออนไลน์นั้น ล้วนมีความแตกต่างและจุดเด่นที่ไม่เหมือนกันและมีเทคโนโลยีเกิดขึ้นใหม่ ๆ ตลอดเวลา เมื่อโลกแห่งการสื่อสารพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ปัจจัยโดยรอบต่างก็มีความเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นสื่อต่าง ๆ ทำให้ตลาดในปัจจุบันนั้น สื่อต่าง ๆ จำเป็นจะต้อง อาศัยการปรับตัวให้ทันทั่วทั้งที่ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ วารสาร ไปจนถึงสิ่งภาพยนตร์ การแข่งขันในตลาดปัจจุบันของผู้ให้บริการภาพยนตร์รูปแบบสตรีมมิ่งนั้นถือเป็นช่วงที่เริ่มต้นทำความเข้าใจให้ กับผู้บริโภค ดังนั้นเพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ การใช้การทำการตลาดในรูปแบบออนไลน์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อเพิ่มการเติบโตในแวดวงของธุรกิจ ซึ่ง The Competitive Advantage of Nations ของ Porter (1990) ได้ให้แนวคิดของความสามารถในการแข่งขันของประเทศว่าขึ้นอยู่กับความสามารถของบริษัทในอุตสาหกรรมที่จะสร้างนวัตกรรมและยกระดับ (Upgrade) บริษัทมีข้อได้เปรียบเหนือคู่แข่งทั่วโลกอันเนื่องมาจากความกดดันและความท้าทาย ความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Competitive Advantage)” ด้วยนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อทดแทน “ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)” จากปัจจัยการผลิตและทรัพยากรธรรมชาติ แต่ประเทศไทยกลับต้องประสบอุปสรรคสำคัญใน 5 ด้าน ได้แก่ 1.การสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรม 2.การพัฒนาบุคลากร 3.ระบบโครงสร้างพื้นฐาน 4. การพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรม (Cluster) 5.กฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นอุปสรรค

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางที่ผู้คนนิยมมาท่องเที่ยวเป็นจำนวน 2,211.100 คนในปี 2560 ทั้งการท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับ และแบบการมาพักผ่อนธรรมชาติ ซึ่งเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งนิยม ได้แก่ ตลาดน้ำอัมพวา ตลาดร่มหุบ ดอนหอยหลอด เป็นต้น ซึ่งนอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงดงามทางธรรมชาติ ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ ได้อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องใช้การประชาสัมพันธ์ ทางการตลาดเข้ามามีส่วนช่วยให้เกิดความสามารถของคนในชุมชนและรองรับได้ในอนาคต จากการที่จังหวัดสมุทรสงครามมีแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับได้นั้น การมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ การมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นของชุมชน สิ่งที่จะการตอบโต้ได้นั้นคือการที่จะให้นักท่องเที่ยวทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบของการเป็นชุมชนที่มีความสร้างสรรค์ในหลายรูปแบบ สิ่งนั้นคือการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ เป็นการประชาสัมพันธ์ และเป็นส่วนหนึ่งของการตลาดยุคใหม่ พร้อมทั้งการนำเสนอในด้านของเทคโนโลยีที่ช่วยในการปรับปรุงและสร้างเสริมผลิตภัณฑ์ ทั้งการตลาดที่เป็นแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ เพื่อให้สิ่งที่ชุมชนมีแล้วนำเสนอให้กับโลกภายนอกได้ทราบถึงบริบทของชุมชนในเชิงสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโครงการการพัฒนารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาเพจเฟซบุ๊ก
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊ก
3. เพื่อศึกษาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่
4. เปรียบเทียบภูมิหลังส่วนบุคคลกับขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการเตรียมการ โครงการพัฒนาการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากผู้เข้าชม

เพจเฟซบุ๊ก จำนวน 385 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยผ่านใช้บริการจาก Google Form และทำการโพสแบบสอบถามแบบออนไลน์โดยใช้บริการจาก Google Forms ผ่านทางเพจเฟซบุ๊กซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และได้ทำการสร้างลิงค์แบบทดสอบให้กับผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊ก โดยทำการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ที่มีรายชื่อถูกใจเพจและแสดงความคิดเห็นซึ่งแสดงอยู่ในเฟซบุ๊ก ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างทุกวันวันวันหยุดเสาร์และอาทิตย์จากคำกล่าวของ Noon Inch (2021) โดยวันพฤหัสบดีและวันศุกร์ ระหว่าง 13.00 น. ถึง 15.00 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการสุ่มตัวอย่าง เพราะวันที่ใกล้วันหยุดสุดสัปดาห์ผู้ใช้เฟซบุ๊กจะเช็กอินและเข้าใช้มากขึ้น สำหรับวันธรรมดา จันทร์ อังคาร พุธ จะสุ่มตัวอย่างช่วงเวลาระหว่าง 9.00 น. ถึง 15.00 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มียุสใช้เฟซบุ๊กมากที่สุด คิดเป็น 25% จากจำนวนประชากรทั้งหมดต่อวัน โดยวิธีการใช้ตารางประมาณขนาดประชากร คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ จากประชากรทั้งหมด วิธีคำนวณโดยใช้สูตร W.G. Cochran (1953) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ที่ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ร้อยละ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ f-test และการสัมภาษณ์ ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ โดยเข้าทำการการสัมภาษณ์ก่อน และหลังการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ คือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการแข่งขันรองรับตลาดยุคใหม่

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

ผู้วิจัยได้ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (validity) โดยการนำตัวแปรทุกตัวมาร่างเป็นข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) ได้ผลแล้วนำไปวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาเป็นข้อคำถาม และนำมาปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่างจริงทั้งหมด โดยผู้ศึกษาได้ทำการทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ที่เข้าชมและแสดงความคิดเห็นต่อสื่อเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน โดยใช้สูตรวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach และใช้โปรแกรมวิเคราะห์ผลทางสถิติ เพื่อทดลองหาความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามโดยคิดจากค่าความเชื่อมั่นรายข้อในแบบสอบถาม

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ คือ เป็นการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ โดยเข้าทำการการสัมภาษณ์ก่อน และหลังการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานดังนี้

สัมภาษณ์ก่อนการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานเพื่อหาข้อมูล ความต้องการ และแนวทางการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

สัมภาษณ์หลังการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน เพื่อติดตามผลการพัฒนารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามแบบสอบถามของคือ

ผู้ใช้เฟซบุ๊กที่มีความสนใจในฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 387 คน เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ผล จึงนำผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ผล ดังนี้

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ก่อน และหลังการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานดังนี้

1. สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการก่อนการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานเพื่อหาข้อมูลความต้องการ และแนวทางการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1.1 ผู้เข้าร่วมโครงการต้องการให้มีการสร้างเพจเฟซบุ๊กที่มีชื่อ ที่บ่งบอกถึงการเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

1.2 ผู้เข้าร่วมโครงการต้องการให้เพจเฟซบุ๊กมีความทันสมัยสามารถดึงดูดให้ผู้สนใจเข้ามาเยี่ยมชมในเพจเฟซบุ๊กได้

1.3 ผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อให้เพจเฟซบุ๊กเป็นช่องทางหนึ่งในการสร้างรายได้

2. สัมภาษณ์หลังการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน เพื่อติดตามผลการพัฒนารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์

2.1 ผู้วิจัยได้จัดสร้างเพจเฟซบุ๊กเรียบร้อยแล้ว

2.2 ผู้วิจัยได้จัดสร้างเพจเฟซบุ๊กที่มีความทันสมัย สามารถดึงดูดให้ผู้สนใจเข้ามาเยี่ยมชมได้

2.3 ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้จัดทำบัญชีครัวเรือนตั้งแต่เริ่มโครงการ จนถึงสิ้นสุดโครงการ จึงพบว่า ได้มีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4 เดือน ตั้งแต่เดือน มีนาคม 2564- มิถุนายน 2564 คิดเป็นร้อยละ 160.71

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเฟซบุ๊กเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเฟซบุ๊กเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.52) โดยสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าถึงเฟซบุ๊กเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน จากรายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหารายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนี้ การนำเสนอข้อมูลผ่านเฟซบุ๊กเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.78) ความพึงพอใจต่อผู้ดูแลเฟซบุ๊กเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.81) กิจกรรมของเฟซบุ๊กเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.84) และการนำเสนอคอนเทนต์ภายในเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 1.04) ตามลำดับ

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้เฟซบุ๊กเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าถึงเฟซบุ๊กเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.56) โดยสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าถึงเฟซบุ๊กเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน จากรายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหารายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนี้ การรับรู้กิจกรรมบนเฟซบุ๊กเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.56) และการรับรู้ถึงเฟซบุ๊กเพจของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ

3.3 ผลการเปรียบเทียบการแข่งขันตลาดยุคใหม่เพจเฟซบุ๊กในการนำเสนอผลิตภัณฑ์จำแนกตามเพศ พบว่าการเข้าถึงเพจเฟซบุ๊กในการนำเสนอผลิตภัณฑ์จำแนกตามเพศ ไม่มี ความแตกต่าง

3.4 ผลการเปรียบเทียบการแข่งขันตลาดยุคใหม่เพจเฟซบุ๊กในการนำเสนอผลิตภัณฑ์จำแนกตามอายุ พบว่า การรับรู้ถึงเพจเฟซบุ๊กฐานการเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ไม่มีความแตกต่างแต่การรับรู้กิจกรรมของเพจนั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ผลการเปรียบเทียบการแข่งขันตลาดยุคใหม่เพจเฟซบุ๊กในการนำเสนอผลิตภัณฑ์จำแนกตามรายได้ การเข้าถึงเพจเฟซบุ๊กในการนำเสนอผลิตภัณฑ์จำแนกตามรายได้ พบว่าการรับรู้ถึงเพจเฟซบุ๊กฐานการเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ไม่มีความแตกต่างแต่การรับรู้กิจกรรมของเพจนั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 ผลการเปรียบเทียบการแข่งขันตลาดยุคใหม่เพจเฟซบุ๊กในการนำเสนอผลิตภัณฑ์จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า การเข้าถึงเพจเฟซบุ๊กในการนำเสนอผลิตภัณฑ์จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่มีความแตกต่าง

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องโครงการพัฒนารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาเฟซบุ๊ก มีความทันสมัย สามารถดึงดูดให้เข้ามาเยี่ยมชมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกานต์ ทองรัตน์ (2552) ที่ให้แนวทางด้านเนื้อหาการนำเสนอทางสุขภาพ ผ่านช่องทางการสื่อสารอย่างเว็บไซต์ กลุ่มเป้าหมายให้ความรู้สึกเห็นชอบกับสิ่งนี้มากกว่า โดยเฉพาะ องค์ประกอบด้านสี ขนาดตัวอักษรที่มีผลต่อความจำ และการเชื่อมต่อภายในระบบรวดเร็ว ไม่ติดขัด หรือตรวจพบข้อบกพร่อง ผ่านการสืบค้นข้อมูลข้อสงสัยที่มีต่อการใช้งาน โดยทั้งหมดทั้งมวล ช่องทางการสื่อสารสามารถนำข้อมูลหลากหลายแหล่ง หรือทำการผลิตขึ้นเอง นำมาแชร์หรือโพสต์ตามข้อกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพล ไยไพโรจน์ (2557) ที่กล่าวไว้ว่ารูปแบบเนื้อหาสำหรับสื่อโซเชียลเน็ตเวิร์ก อันได้แก่ Video Marketing ซึ่งนำเสนอภาพของ การเคลื่อนไหวแต่ละฉาก แต่ละตอน ส่งผลต่อความรู้สึกที่ดีให้กับผู้ชม และเนื้อหา เมื่อถูกเผยแพร่ ย่อมส่งผลตอบรับกลับมาสู่แบรนด์มากที่สุด

2. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้เกษตรกรผสมผสาน ผู้ที่มาเยี่ยมชมมีความพึงพอใจในการนำเสนอคอนเทนต์ภายในเพจฐานเรียนรู้เกษตรกรผสมผสาน อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐณิชา จารุอัครพัฒน์ (2561) ที่กล่าวไว้ว่า การตลาดแบบเนื้อหา (Content Marketing) โดยใช้สื่อประเภทบทความ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ Application TISCO Mobile Banking ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า สื่อประเภทบทความของ Application TISCO Mobile Banking ทำให้ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในการใช้บริการ ด้วยการนำเสนอที่มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง อ่านง่ายและสามารถเข้าใจบทความ ที่นำเสนอได้อย่างรวดเร็ว บทความช่วยให้สามารถใช้งาน Application ได้ง่ายขึ้น มีเนื้อหาที่ตรงกับ ความต้องการ เนื้อหาไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย มีความทันสมัย อยู่ในกระแส ไม่ซ้ำใคร

3. การแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลพรรณ อาภาเวช และคณะ (2554) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรรมการสื่อสารในเฟซบุ๊ก ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กล่าวว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เชื่อมต่อบุคคลให้อยู่ในอินเทอร์เน็ตในการสร้างชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆ นั่นคือการสร้างเฟซบุ๊กเพจ สำหรับผู้ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน โดยผู้เป็นสมาชิกต้องเข้ามาถูกใจ และงานวิจัยของ เอมิกา เหมมินทร์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรม การใช้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้สังคมออนไลน์เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีประสบการณ์ในการใช้สังคมออนไลน์ 3 ปีขึ้นไป โดยสังคมออนไลน์ที่ใช้บ่อยที่สุดคือ เฟซบุ๊ก และ ช่องทางที่ใช้สังคมออนไลน์ คือผ่านทาง Smartphone ช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่ใช้บริการสังคมออนไลน์ มากที่สุด ใช้ในการคุยกับเพื่อนมากที่สุด คุณสมบัติของสังคมออนไลน์ที่ประชาชนชอบมากที่สุด คือ ทำให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว

4. ภูมิหลังส่วนบุคคลกับขีดความสามารถในการแข่งขันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณณัช เดชमानนท์ (2556) ได้ศึกษาการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในช่วงเวลาจำกัด ผลการวิจัยพบว่าอายุมีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทุกด้าน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด มีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปุณณวิรุ อัมแก้ว และสรวิวัฒน์ วิชาลาภรณ์ (2561) ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการซื้อสินค้าทางการเกษตรของผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และลักษณะเฉพาะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า ผู้ซื้อสินค้าพืชสมุนไพรแปรรูปส่วนใหญ่เพศชาย รายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 15,000 บาท และมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

สรุป

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ จากการสัมภาษณ์เพื่อจัดสร้างเพจเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันรองรับตลาดยุคใหม่ โดยการตั้งชื่อว่า “ฐานการเรียนรู้เกษตรผสมผสาน” ซึ่งมีความทันสมัย สามารถดึงดูดให้ผู้สนใจเข้ามาเข้าเยี่ยมชมได้ จากการแสดงเพจเก่า และมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4 เดือน ตั้งแต่เดือน มีนาคม 2564- มิถุนายน 2564 คิดเป็นร้อยละ 160.71

การวิเคราะห์ข้อมูลการเข้าถึงเพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.52) โดยสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าถึงเพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน จากรายการข้อความที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหารายการข้อความที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนี้ การนำเสนอข้อมูลผ่านเพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.78) ความพึงพอใจต่อผู้ดูแลเพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.81) กิจกรรมของเพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.84) และการนำเสนอคอนเทนต์ภายในเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 1.04) ตามลำดับ

2. การแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้เพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้เพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.56) โดยสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้เพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน จากรายการข้อความที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหารายการข้อความที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนี้ การรับรู้กิจกรรมบนเพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.56) และการรับรู้ถึงเพจเพจของฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบภูมิหลังส่วนบุคคลกับขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ ประกอบด้วย จำแนกตาม เพศ รายได้ อายุ การศึกษา พบว่า การแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่จำแนกตามเพศ แลจำแนกตามระดับการศึกษา ไม่มีความแตกต่าง แต่การแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่จำแนกตามอายุ และการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่จำแนกตามรายได้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ควรนำแบบจำลองของความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเพจซึ่งจำแนกตาม การเข้าถึงเพจเพจในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ จำแนกตามการ เข้าถึงเพจเพจเพจฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ไปทำการวิจัยในรูปแบบอื่นๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนหรือส่งเสริม การท่องเที่ยว เช่น หน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยว ในแต่ละชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ พบว่าคนในชุมชนมีองค์ความรู้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร แต่ยังขาดช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า หรือการประชาสัมพันธ์สินค้าของคนในชุมชน ซึ่งจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าหากคนในชุมชนมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าหรือประชาสัมพันธ์สินค้าของตนเองทางช่องทางออนไลน์ เช่น เพจเพจ ให้มีความทันสมัย ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถเลี้ยงตนเองในครอบครัวอย่างยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายท่านได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูลเสนอแนะ คำปรึกษาแนะนำ ความคิดเห็นและกำลังใจทีมผู้วิจัย

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่ให้ทุนในการวิจัยการพัฒนาารูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการตลาดแบบออนไลน์

ขอขอบคุณ ผู้เข้าร่วมโครงการที่ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือผู้ศึกษาเป็นอย่างดีและด้วยอรรถยาศัยมิตรที่อบอุ่นเป็นกันเอง

ท้ายสุดนี้ ขอขอบพระคุณครอบครัว และเพื่อน ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุน และเป็นกำลังใจให้ทีมผู้วิจัยจัดทำรายงานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กษานต์ ทองรัตน์. (2552). *การวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพบนอินเทอร์เน็ต*. (การค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย, ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารศึกษา.
- ณัฐพล ไยไพโรจน์. (2557). *Digital Marketing: Concept & Case Study*. นนทบุรี: บริษัท โอติชิพีรเมียร์ จำกัด.
- ณัฐวิยา จารุอักษรพัฒน์. (2561). *การตลาดแบบเนื้อหา (Content Marketing) ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ Application TISCO Mobile Banking ในเขตกรุงเทพมหานคร*. (การค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปุลณซ์ เดชमानนท์. (2556). *การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ในช่วงเวลาจำกัด*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, วิชาเอกระบบสารสนเทศ.
- ปยุณวีร์ อิ่มแก้ว และสรวิวัฒน์ วิศาลาภรณ์. (2561, 8 มิถุนายน). พฤติกรรมการซื้อสินค้าเกษตรของผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์และลักษณะเฉพาะของเครือข่ายสังคมออนไลน์. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2* (น. 286-879). กรุงเทพฯ.
- วิมลพรรณ อาภาเวท, สาวิตรี ชีวะสาธน์ และชาญ เดชอัศวิน. (2546, กันยายน). พฤติกรรมการสื่อสารในเฟซบุ๊ก (Facebook) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. *RMUTP Research Journal*, 7(2), 119-130.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564)*. กรุงเทพฯ.
- เอมิกา เหมมินทร์. (2556). *พฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้ เครือข่าย Media ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling techniques*. John Wiley.
- Noon Inch. (2021, April 1). *Revealing deep insight about gamers behavior 2021, not just about games anymore (in Thai)*. [Online]. Available from: <https://www.everydaymarketing.co/trendinsight/deep-insight-gamers-twitter-2021-for-marketer/>.
- Porter, Michael E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. Free Press: New York.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
เป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากล
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of Cooperative Learning Activity Packages
Using the Team Assisted Individualization (TAI) on Basic Music
Notation to Develop Learning Achievement and
Music Notation Reading Performance
for Grade 7 Students

เมธิชา ฮวดแสง^{1*}, จุไรศิริ ชูรักษ์² และปรีดา เบญจคาร²

Mayticha Huadseng^{1*}, Juraesiri Choorak² and Preeda Benkhan²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

¹Master's degree student Master of Education in Curriculum and Instruction, Faculty of Education,
Songkhla Rajabhat University

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

²Assistant Professor Dr. Master of Education in Curriculum and Instruction, Faculty of Education,
Songkhla Rajabhat University

*Corresponding author E-mail: Mayticha7539@gmail.com โทร 091-0380030

Received: May 14, 2023; Revised: December 20, 2023; Accepted: December 26, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรม 2) สร้างและหาคุณภาพของชุดกิจกรรม และ 3) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนระโนดวิทยา จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม 3) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) แผนการจัดการเรียนรู้ 5) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 6) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากล และ 7) แบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรม ต้องการให้ชุดกิจกรรมมีสื่อที่หลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม มีการวัดและประเมินผลโดยการทำแบบฝึกหัดและสอบปฏิบัติหน้าชั้นเรียน 2) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) ความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลของนักเรียน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 5) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI), พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล

Abstract

The objectives of this research were: 1) To investigate the basics of developing cooperative learning activity packages, 2) to create and find the quality of the learning activity packages, and 3) to study the results of using learning activity packages. The sampling group consisted of 32 Grade 7 students in Ranodwittaya School. The research instruments were as follows: 1) An interview 2) questionnaire, 3) cooperative learning activity packages, 4) lesson plans, 5) an learning academic achievement test, 6) a basic music notation reading test, and 7) a satisfaction of students on the learning activity packages.

The result showed that: 1) The database found that the learning activities package should have the variety of instructional media available, cooperative learning, the evaluation should be by doing the exercise and the activity in class, 2) the learning activity packages were appropriate overall, with the highest average of 4.93, 3) the student's learning achievement after the learning management using the learning activity packages was higher than before with the statistical significance at the level of .05, 4) the students' reading skill in the basic music notation after using the learning activity packages was higher than the percentage of 70 with the statistical significance at the level of .05, and 5) the students' satisfaction on learning activity packages using team assisted individualization (TAI) was at the highest level with the mean of 4.58.

Keywords: Activity packages, The Team Assisted Individualization (TAI) Learning, Basic music notation

บทนำ

ดนตรีกับมนุษย์เป็นสิ่งที่อยู่ร่วมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งดนตรีเปรียบเสมือนภาษาอีกภาษาหนึ่งที่ใช้เสียงและจังหวะในการสื่อสาร ในปัจจุบันมีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์พบว่า ดนตรีมีส่วนช่วยในการพัฒนามนุษย์ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและดนตรีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพหลาย ๆ ด้าน อีกทั้งดนตรียังสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้เด็กมีจินตนาการอย่างไรขอบเขตและคิดอย่างมีเหตุผล การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 การอ่านโน้ตดนตรีสากล นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเรียนวิชาดนตรี เนื่องจากโน้ตดนตรีเปรียบเสมือนความรู้พื้นฐานทางด้านดนตรี หากนักเรียนสามารถอ่านโน้ตดนตรีสากลได้ก็จะเป็นทักษะที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ดนตรีได้อย่างรวดเร็วและสามารถเชื่อมโยงไปสู่การร้อง การบรรเลงเครื่องดนตรีได้อย่างถูกต้อง หากแต่การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาดนตรีประสบปัญหาเป็นอย่างมาก เช่น การขาดแคลนบุคลากรทางด้านดนตรีและขาดสื่อการสอนที่ดีที่เป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ประสบผลได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของมูลนิธิพิณแก้ว (2553) ที่ได้ทำการสำรวจโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศพบว่า เหตุที่นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการหรือทฤษฎีของดนตรีสากลประการหนึ่ง ซึ่งไม่นับรวมทักษะการปฏิบัติ คือมีสาเหตุมาจากโรงเรียนไม่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีสากล หรือมีการจัดการสอนน้อย คิดเป็นร้อยละ 84 เนื่องจากการอ่านโน้ตดนตรีสากลเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีสากล อีกทั้งยังใช้ต่อยอดและเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาต่าง ๆ จากสาเหตุข้างต้นเมื่อนักเรียนเลื่อนชั้นขึ้นมาในระดับมัธยมศึกษา ก็จะไม่สามารถที่จะเรียนรู้ในบทเรียนต่อไปหรือทำให้ต่อยอดในการเรียนรู้ในขั้นที่สูงกว่าได้ยาก

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีของโรงเรียนระโนดวิทยา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 62.04 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้คือร้อยละ 65 และจากการศึกษาข้อมูลการบันทึกหลังสอนของครูผู้สอนในรายวิชาดนตรีพบว่า

ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ที่เกี่ยวกับการอ่านโน้ตดนตรีสากล พบว่านักเรียนร้อยละ 80 ไม่สามารถอ่านโน้ตดนตรีสากลได้หรือรู้อัตราจังหวะของตัวโน้ตแต่ไม่รู้ระดับเสียงอีกทั้งนักเรียนยังไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างถูกวิธี ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถอ่านและเข้าใจจังหวะระดับเสียงของโน้ตดนตรีสากลที่ถูกต้องและไม่สามารถบรรเลงเครื่องดนตรีหรือต่อยอดในเรื่องที่สูงกว่าได้

ผู้วิจัยได้ศึกษานวัตกรรมที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น พบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมที่พัฒนามาจากสื่อการสอนที่มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อต่าง ๆ มาประสมประสานกันให้กลมกลืนกันได้อย่างเหมาะสม ตั้งแต่การที่นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มหรือการใช้สื่อในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนมีโอกาสในการคิดและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ (เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง, 2555, น. 122) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิธยา ลิ้มสนธิ (2561) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนมัลติมีเดีย เพื่อพัฒนาความสามารถด้านดนตรีสากลตามแนวคิดโคตยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนการสอนมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาความสามารถด้านดนตรีสากลตามแนวคิดโคตยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด จะเห็นได้ว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลของนักเรียน

การจัดการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการเรียนรู้แบบรายบุคคลเข้าด้วยกัน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถจากแบบฝึกทักษะและส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกันมาทำงานร่วมกัน ดังนั้นนักเรียนที่เก่งจึงพยายามช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนเพราะจะทำให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มดีขึ้นและนักเรียนที่อ่อนก็จะพยายามช่วยเหลือตนเอง (Slavin, 1990, p. 83) ดังงานวิจัยของรวิชัย ทักขนท์ (2560) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI สูงกว่าก่อนเรียนและทักษะการอ่านโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้รวมไปถึงนักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก

จากความสำคัญของชุดกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากมีการจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากลจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลสูงขึ้น เพราะชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน อีกทั้งยังเน้นพัฒนาตัวนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียนโรงเรียนระโนดวิทยา ที่ไม่สามารถอ่านโน้ตดนตรีสากลได้หรือรู้อัตราจังหวะของตัวโน้ตแต่ไม่รู้ระดับเสียงและนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างถูกวิธี และจากการทำวิจัยในครั้งนี้ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูผู้สอน เพื่อที่จะช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตั้งแต่ขั้นพื้นฐานและสามารถนำทักษะดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ ต่อยอด เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) ดังนี้
  - 3.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล
  - 3.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากลกับเกณฑ์ร้อยละ 70
  - 3.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยประยุกต์ใช้ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของเซลเลอร์ อเล็กซานเดอร์และเลวิส (Saylor J.G, Alexander.W.M and Lewis Arthur J. 1981, p. 24) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โรงเรียนระโนดวิทยา จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนระโนดวิทยา จำนวน 10 คน และ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนระโนดวิทยา จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) 2) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) แบบสอบถามความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ 1) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในประเด็นลักษณะของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ องค์ประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงระยะเวลาที่ใช้และประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) นำแบบสัมภาษณ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงข้อคำถามและพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม 3) ดำเนินการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง 4) รวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์และสรุปผล ได้แก่ ค่าร้อยละ (P)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา (ดนตรี) และ ผู้เชี่ยวชาญทางการวัดและประเมินผล 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนระโนดวิทยา ห้องที่ใช้เป็นกลุ่มทดลองชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Try out) จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากล 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ 1) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากลตามความต้องการของกลุ่มตัวอย่างและตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ 2) นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากลกับนักเรียนกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) 4) รวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผล ปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมฉบับสมบูรณ์

สถิติที่ใช้วิเคราะห์และสรุปผล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ t-test แบบ Dependent Samples

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนระโนดวิทยา อำเภอรโนด จำนวน 32 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากล 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พร้อมตรวจให้คะแนนและบันทึกผล 3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากลเป็นเวลา 8 ชั่วโมง ตามโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ 4) ดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและวัดความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลหลังเรียน 5) รวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์และสรุปผล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ t-test แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และจากการสอบถามความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต้องการให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ภาพประกอบสีสันสวยงาม มีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือและให้ผู้เรียนได้แสดงออก ได้ฝึกปฏิบัติ โดยใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และให้มีการวัดประเมินผลโดยการทำแบบฝึกหัดและสอบปฏิบัติหน้าชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผลการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนชุดกิจกรรมทั้งหมด 4 ชุด ได้แก่

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 การบันทึกโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ตัวโน้ต ตัวหยุด และเครื่องหมายกำหนดจังหวะ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 การบันทึกโน้ตและอัตราจังหวะ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 การเพิ่มค่าโน้ตและเทคนิคการอ่านโน้ต

โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ดังนี้ 1) คำชี้แจงสำหรับการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) สิ่งที่คุณครูสอนต้องเตรียม 3) บทบาทนักเรียน 4) แผนผังการจัดการชั้นเรียน 5) แผนการจัดการเรียนรู้ 6) ใบความรู้ 7) บัตรคำสั่ง 8) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน 9) แบบเฉลย/แนวคำตอบของชุดกิจกรรม

ผลการหาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการหาค่าความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 และผลจากการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีคะแนนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน และมีความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมีการปรับปรุงชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในบัตรคำสั่งที่ 3 ให้มีความเหมาะสมกับเวลาในการจัดการเรียนรู้และปรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ คือ ลดระยะเวลาการจัดการเรียนรู้ในชั้นสอนและเพิ่มเวลาในการจัดการเรียนรู้ชั้นทำงานกลุ่ม ให้มีระยะเวลาเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในชุดกิจกรรมขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.91 และคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.22 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล

(n=32)

การทดลอง	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	t
ก่อนการจัดการเรียนรู้	20	7.91	1.28	58.45*
หลังการจัดการเรียนรู้	20	18.22	1.01	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.91 ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากลกับเกณฑ์ร้อยละ 70

(n = 32)

การทดลอง	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	เกณฑ์ร้อยละ 70	t
คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้	20	18.91	0.96	14	28.83*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านโดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ตามลำดับ ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล

(n=32)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาในชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการอ่านโน้ต	4.69	0.47	มากที่สุด
2. เนื้อหาในชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.59	0.50	มากที่สุด
3. เนื้อหาในชุดกิจกรรมมีการเรียงลำดับเป็นขั้นตอนตามความยากง่าย	4.50	0.57	มาก
4. เนื้อหาในชุดกิจกรรมมีการอธิบายขั้นตอนและวิธีการใช้งานได้เข้าใจง่าย	4.34	0.65	มาก
เฉลี่ย	4.53	0.31	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้			
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติจริง	4.56	0.50	มากที่สุด
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม	4.69	0.47	มาก
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สนุกสนานและน่าสนใจ	4.59	0.50	มากที่สุด
8. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามปัญหา	4.56	0.50	มากที่สุด
9. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทำงานกลุ่มและร่วมกันอภิปราย	4.72	0.46	มากที่สุด
10. ครูผู้สอนให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน	4.50	0.57	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.60	0.29	มากที่สุด
สื่อการเรียนรู้			
11. มีสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา	4.59	0.50	มากที่สุด
12. มีสื่อที่หลากหลายและน่าสนใจ	4.50	0.57	มาก
13. มีรูปภาพสอดคล้องกับเนื้อหา	4.69	0.47	มากที่สุด
14. มีสื่อที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจง่ายและจดจำได้นาน	4.44	0.62	มาก
เฉลี่ย	4.55	0.36	มากที่สุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ผู้ปกครองและจากการสอบถามความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ต้องการให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากลมีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ภาพประกอบสีสันสวยงาม มีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือและให้ผู้เรียนได้แสดงออก ได้ฝึกปฏิบัติ โดยใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและให้มีการวัดประเมินผลโดยการทำแบบฝึกหัดและการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากครูผู้สอนและผู้ปกครองมีความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนวิชาดนตรีและเห็นว่าการอ่านโน้ตดนตรีสากลจะช่วยฝึกทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียนในการเรียนวิชานี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉนิชากร ปริญากาญจน์ (2561, น. 121-122) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลการเรียนเรื่องการบวกและการลบเลขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนพัฒนาชุดกิจกรรมโดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและสอบถามนักเรียนพบว่า ต้องการให้ชุดกิจกรรมมีสื่อที่หลากหลาย และมีการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยมีการวัดและประเมินผลโดยการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ ซึ่งนักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Keyler (1999, p. 1071) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยผลการศึกษาข้อมูลพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะช่วยสร้างโอกาสในการทำงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม และส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน ทำให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาในบทเรียนให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น นักเรียนจะได้รับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเองและเรียนรู้ที่จะให้เกียรติผู้อื่น

2. ผลการสร้างและหาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล ได้พัฒนามาจากการสังเคราะห์ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดจำนวน 4 ชุด โดยแต่ละชุดมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) คำชี้แจงสำหรับการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) สิ่งที่ครูผู้สอนต้องเตรียม 3) บทบาทนักเรียน 4) แผนผังการจัดการชั้นเรียน 5) แผนการจัดการเรียนรู้ 6) ใบความรู้ 7) บัตรคำสั่ง 8) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน 9) แบบเฉลย/แนวคำตอบของชุดกิจกรรม ซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผ่านการหาคุณภาพความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้พัฒนาขึ้นจากการเรียบเรียงเนื้อหา การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ องค์ประกอบและสื่อในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน ตามความต้องการของครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียน รวมไปถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) ที่เมื่อนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมกับชุดกิจกรรมก็จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของทิตินา ขัมมณี (2560, น. 79) ที่กล่าวว่า ในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรและตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาแล้วจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ประเมินความรู้พื้นฐานประสบการณ์เดิมของผู้เรียนและเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอน สื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน กำหนดรูปแบบของการเรียน หน้าที่ของครูผู้สอนและสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนว่าผู้เรียนบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนหรือไม่ และสอดคล้องกับคำกล่าวของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 207) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) สามารถช่วยให้เกิดแรงจูงใจและกระตุ้นให้เกิดความช่วยเหลือกันในกลุ่ม ส่งเสริมการเรียนรู้สองความ

แตกต่างของแต่ละบุคคล โดยการเตรียมบทเรียนและสื่อที่เหมาะสมกับระดับทักษะและความสามารถของนักเรียน เกิดความสัมพันธ์ในกลุ่มโดยใช้แบบฝึกทักษะเป็นสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรชัย จิราภวิรุฬห์ และอสมามาตยาบุญ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผลการพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า มีนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ David Agwu (2018, p. 220-227) ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้และการบรรยายทางวิชาการในรายวิชาเคมี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยเพิ่มทักษะทางด้านวิชาการให้กับนักเรียนในรายวิชาเคมีได้ดีกว่าการบรรยาย และนักเรียนให้ความสนใจ ร่วมมือในการทำกิจกรรมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) พบว่า คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ลงมือปฏิบัติในการอ่านและร้องโน้ต อีกทั้งยังเป็นการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบรายบุคคลและกระบวนการกลุ่มเข้าด้วยกัน ทำให้นักเรียนเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ซึ่งในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนจะได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่มผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) สอดคล้องกับแนวคิดของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 12) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จะช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมไปถึงช่วยให้นักเรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Slavin (1990) ที่ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเอง ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดความช่วยเหลือกันและกันภายในกลุ่ม สนองความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี จากการสังเกตของผู้วิจัยในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) พบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและการทำบัตรคำสั่งช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม นักเรียนกลุ่มเก่งจะอธิบายและช่วยเหลือนักเรียนอ่อนจนเข้าใจ ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีการพัฒนาความรู้พื้นฐานในการอ่านโน้ตดนตรีสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้นักเรียนมีความสนุกสนานกับการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย เพราะชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ดึงดูดผู้เรียนและมีเนื้อหาหรือสื่อที่ให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภิระเมศร์ ประสิทธิ์เมธี มีช้าง (2560, น. 93-94) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วงปีพาทย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี โดยผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Richard (2004, p. 50) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาดนตรีของนักเรียนดนตรีฝึกหัด โดยผลการวิจัยพบว่า ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อให้นักเรียนบรรเลงบทเพลงในแต่ละแบบฝึกหัด นักเรียนสามารถบรรเลงได้เป็นอย่างดีและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาดนตรีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง

พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากลสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล มีการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำงานกลุ่ม เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันทบทวนเนื้อหาของบทเรียน ผ่านการทำบัตรคำสั่ง โดยหาความรู้เพิ่มเติมจากใบความรู้และช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ขั้นตอนนี้ส่งผลให้นักเรียนได้ฝึกคิดและลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ทฤษฎีหลักการอ่านโน้ต และในขั้นตอนที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นตอนนี้ นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการทำบัตรคำสั่ง ศึกษาค้นคว้าจากใบความรู้และการปรึกษา อภิปรายข้อสงสัยภายในกลุ่มมาทำแบบทดสอบด้วยตนเอง จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนสรุปความคิดรวบยอดและความรู้ความเข้าใจเป็นของตนเองโดยประกอบกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการเรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่าย ให้นักเรียนได้เรียนรู้ไปทีละขั้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้ที่ได้ต่อยอดในการอ่านและร้องโน้ตดนตรีสากล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิตินา แคมมณี (2560, น. 50) ที่ได้กล่าวถึงชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาวิชาที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมได้ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน แสดงความคิดเห็น รวมไปถึงช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดรวบยอดหรือโน้มน้าวใจเดียวกัน จากการสังเกตของผู้วิจัยในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล พบว่านักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มาใช้ในการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านโน้ตได้เป็นอย่างดี นักเรียนเขียนระดับเสียงของตัวโน้ตได้ด้วยตนเองและสามารถอ่าน ร้องโน้ตตามจังหวะที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพงษ์ เทวเวลา (2561, น. 103) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชมรมดนตรี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผลการเปรียบเทียบการอ่านโน้ตดนตรีสากลกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า นักเรียนชมรมดนตรีที่เรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI มีนักเรียนสอบผ่านเกณฑ์ 19 คน คิดเป็นร้อยละ 76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม อีกทั้งจัดการเรียนรู้สนุกสนานและน่าสนใจ โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามปัญหาและให้ความสนใจแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากการวัดและประเมินผลที่เรียนสอดคล้องกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้และในชุดกิจกรรมมีการเฉลยและอธิบายคำตอบ ซึ่งนักเรียนสามารถทราบคะแนนและความก้าวหน้าของตนเองได้ทันที อีกทั้งครูผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้นักเรียนนำไปพัฒนาตนเอง ด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากการสอนมีความหลากหลายและน่าสนใจ มีรูปภาพสอดคล้องกับเนื้อหา อีกทั้งเป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจง่ายและจดจำได้นาน และด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากเนื้อหาในชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจง่าย มีการเรียงลำดับเป็นขั้นตอนตามความยากง่ายทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบเป็นลำดับขั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2543, น. 11 - 12) กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน คือครูผู้สอนต้องเตรียมการสอน ทั้งเนื้อหาและวิธีการโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึกคิด ฝึกทำ ฝึกปรับปรุงตนเองและส่งเสริมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน ให้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม จากการสังเกตของผู้วิจัยในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล พบว่านักเรียน

มีพฤติกรรมสนใจเรียน กระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในเรื่องของการอ่านและร้องโน้ตบรรยาการในชั้นเรียนสนุกสนาน นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนภฤต แสนทวิสุข (2564, น. 66) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดอุบลราชธานี โดยผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

สรุป

สรุปผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) เรื่อง พื้นฐานตัวโน้ตดนตรีสากล เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียน ทำให้ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการและครอบคลุมเนื้อหา โดยมีวิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลที่สอดคล้องกัน ซึ่งผลจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อีกทั้งนักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ครูผู้สอนได้ทราบถึงปัญหาการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาดนตรีของนักเรียนโรงเรียนระโนดวิทยา และทราบถึงความต้องการ ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการ แก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดทางด้านดนตรี ทั้งทางด้านวิชาความรู้และในด้านการปฏิบัติเครื่องดนตรี เพื่อเป็นทักษะหรือถ่ายทอดผลงานทางด้านดนตรีของตนเองต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรศิริ ชูรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา เบญจการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการ คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยให้การทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้ คือ ครูผู้สอนควรพิจารณาเพิ่มเติมถึงบริบทแวดล้อมที่แตกต่างกันของนักเรียนจำนวนนักเรียน อุปกรณ์ รวมไปถึงสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ และในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องอัตราจังหวะ นักเรียนต้องปรบมือและร้องโน้ตเพลง ครูผู้สอนควรควบคุมเวลาให้มีความเหมาะสม และหากมีการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT หรือการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค jigsaw หรือศึกษาตัวแปรตามอื่น ได้แก่ ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการอ่านโน้ตฉบับล้น (Sight Reading)

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

- เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง. (2555). การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ: บริษัทสถาพรบุ๊ค จำกัด.
- ฉัตรชัย จิราภวิรุพห์ และอสมมา มาตยาบุญ. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 9(2), 752-763.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). 80 นวัตกรรม : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์ แอนปรีนติ้ง.
- ฉิชากร ปริญากาญจน์. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องการบวกและการลบเลข. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ.
- ทศนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนกฤต แสนทวีสุข. (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นันทพงษ์ เทเวลา. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีสากลสำหรับนักเรียนชมรมดนตรี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิตยา ลิ้มสนธิ. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาความสามารถ ด้านดนตรีสากลตามแนวคิดโคตยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สาขาหลักสูตรและการสอน.
- ธีระเมศร์ ประสิทธิ์เมธี มีช้าง. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วงปี่พาทย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- มูลนิธิพัฒนา. (2553). ประเด็นพิจารณาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้วิชาดนตรีสากลของประเทศไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://jintakeetopic.blogspot.com>. (วันที่ค้นข้อมูล: 4 มกราคม 2565).
- รัฐวิชัย ทักขนท์. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านโน้ตดนตรีสากลโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
- David Agwu, Udu. (2018). Efficacies of Cooperative Learning Instructional Approach, Learning Activity Package, and Lecture Method in Enhancing Students' Academic Retention in Chemistry. *Science Education International*, v(24), 220-227.
- Kayler, Mary Anne Metot. (1999, October). Middle School Students' Perceptions of Cooperative Learning. *Dissertation Abstracts International*, 61(4), 1071 – A.
- Richard M, Cangro. (2004). *The Effects of Cooperative Learning Strategies on The Music Achievement of Beginning Instrumentalists*. University of Hartford ProQuest.
- Saylor, J.G., W. Alexander and A.J. Lewis. (1981). *Curriculum Planning for better Teaching and Learning*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Slavin, R. E. (1990). *Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice*. Englewood Cliff, N. J.: Prentice-Hall.

รูปแบบประดิษฐ์ท่านวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ The invention of Thai Massage Postures Cultural Heritage National

กิงแก้ว แจ้งสวัสดิ์^{1*}, ศุภลักษณ์ พักคำ¹, ธัญญา พรหมศรี¹ และนงนุช บุญแจ้ง¹
Kingkaew Jangswad^{1*}, Supaluk Fukkom¹, Thanya Promsorn¹ and Nongnuch Boonjang¹

¹วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตสมุทรสงคราม

¹College of Allied Health Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University, Samut Songkram Campus

*Corresponding author E-mail: Kingkaew.ja@ssru.ac.th

Received: May 11, 2023; Revised: December 26, 2023; Accepted: December 28, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อได้รูปแบบท่านวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบท่านวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครผู้มารับบริการสุขภาพอโรคยาธรรมกวี วัดราชาธิวาส ระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบประดิษฐ์ท่านวดมีรูปแบบทั้งหมด จำนวน 8 หมวด 30 และหลังผู้เข้ารับบริการรูปแบบนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ มีความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับคะแนน 4.11 ซึ่งการนวดไทยมีจุดแข็ง โดยทบทวนหลักวิชาการ มีความจำเป็นต้องรู้หลักทฤษฎีเส้นประธานสิบ และกายวิภาคศาสตร์สรีระร่างกายสำคัญที่สุด จุดตำแหน่งรูปแบบท่าที่เหมาะสม ความอ่อนช้อย นุ่มนวล ละมุนละม่อม ละเอียดอ่อน มีความปราณีตในการนวดที่ใส่ใจเป็นการสัมผัสที่รับรู้ได้ทั้งลีลาท่าทางการนวด ร่วมกับสายตาการบริการด้วยใจ ระยะเวลาให้บริการ จุดอ่อนหากไม่มีความรู้จะเกิดอันตรายได้ วิธีการนวดขั้นตอนของลายละเอียดรูปแบบการให้บริการเป็นขั้นตอนหัวใจสำคัญเป็นเอกลักษณ์ของไทย

คำสำคัญ: นวดไทย, สุขภาพ, การบริการ

Abstract

This research has the objectives 1) to obtain a model of Thai massage postures, cultural heritage, national health. 2) to study satisfaction with using a model of Thai massage postures, cultural heritage, national health. The sample group was volunteers who came to receive health services at Arokaya Thammakawee Health Center, Rajathiwat Temple between January and March by specific random sampling. The tool used in the research was a questionnaire. Statistical data were analyzed using ready-made computer programs to find the mean and standard deviation. The results of the study found that There are a total of 8 types of massage poses in 30 categories and after the service recipient, Thai massage style, cultural heritage, national health. Have the highest satisfaction It is at the 4.11 rating level, where Thai massage has strong points. By reviewing academic principles It is necessary to know the ten principal lines theory. and anatomy of the body is the most important Points, positions, appropriate postures, delicacy, softness, gentleness, delicateness, with meticulous care in the massage that is attentive to the touch that can be felt both in the style of the massage. Together with the eyes and the service with the heart Service

period Weaknesses: If there is no knowledge, it can be dangerous. The methods of massaging, the steps in detail, and the form of service are the key steps that are unique to Thailand.

Keywords: Thai Massage, Health, Service

บทนำ

นวดแผนไทย หรือ หัตถเวชกรรมไทยนับเป็นส่วนหนึ่งของศาสตร์การแพทย์แผนไทย ซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาทั้งในเรื่องของการดูแลสุขภาพและบำบัดรักษาโรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันการแพทย์แผนไทยเป็นที่สนใจของประชาชนทั้งชาวไทย ชาวต่างชาติเป็นอันมาก จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระแสความนิยมด้านการนวดไทย นอกจากจะแพร่หลายในคนไทยด้วยกันเองแล้วยังแพร่หลายไปยังทั่วโลกอีกด้วย เนื่องจากการนวดแผนไทยได้เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางทำให้มีผู้ต้องการประกอบกิจการด้านนี้มากขึ้น มีสถานประกอบการและผู้ให้บริการมากขึ้นด้วย ผู้ให้บริการบางราย เป็นผู้เชี่ยวชาญอย่างแท้จริง ในขณะที่บางรายเป็นเพียงผู้แอบอ้าง การดำเนินการด้านการสอนยังเป็นไปแบบไร้ทิศทางและมีได้มีแบบแผนอย่างเดียวกัน อีกทั้งยังมีการให้บริการแอบแฝงอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการนวดไทย จึงทำให้การนวดแผนไทยในภาพรวมถูกมองไปในแง่ลบทั้งระบบ ด้วยเหตุนี้หน่วยงานราชการหลาย ๆ หน่วย จึงได้มีการฝึกอบรมวิชาชีพนวดแผนไทยมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างคุณภาพ สร้างมาตรฐานฝีมือแรงงานการนวดไทยให้เป็นแพทย์แผนไทยที่ถูกต้อง ทั้งนี้ เพราะการนวดไทยที่นวดโดยผู้ที่ไม่มีความชำนาญนั้นจะส่งผลเสียต่อผู้รับบริการนวดไทยหากนวดผิดวิธี เช่น ตำแหน่งที่กด น้ำหนักมือท่าทางของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ในการกดจุดกล้ามเนื้อตรงที่มีเส้นหลอดเลือดแดงใหญ่นานเกิน 45 วินาทีอาจเกิดอันตรายแก่ชีวิตได้

จากความสำคัญของการนวดไทยที่มีคุณค่ายิ่ง มาแต่บรรพบุรุษ ดูแลคนไทยทุกระดับ ตั้งแต่พระมหากษัตริย์จนถึงชาวบ้านมาอย่างช้านาน และมีเอกลักษณ์อย่างชัดเจน มีวิธีขั้นตอนการนวด โดยการใช้ นิ้วหัวแม่มือ อุ้งมือ ฝ่ามือ ไหล่เส้น ไปตามแนวเส้นประธานสิบ ต่อมาสถานบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพขยายตัวอย่างรวดเร็วแต่ยังไม่มีระบบควบคุมคุณภาพ (ไม่จำเป็นต้องมีผู้ประกอบโรคศิลปะควบคุมดูแลคุณภาพ) จึงปรากฏว่ามีสถานบริการสามารถเปิดให้บริการจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เป็นภาคเอกชนที่เปิดบริการนวดในธุรกิจในห้องแถว ในโรงแรมโดยใช้ชื่อการนวดเพื่อเสริมสวย นวดเพื่อสุขภาพหรือสปาเพื่อสุขภาพ ส่งผลให้สถานบริการจำนวนหนึ่งมีการให้บริการทางเพศแอบแฝงอยู่ด้วย ทำให้เกิดการเสื่อมเสียต่อวิชาชีพการนวดไทยอย่างมากในปัจจุบัน ในขณะที่การนวดไทยในตลาดต่างประเทศขยายตัว นิยมสปาไทยแต่ยังไม่มีหน่วยงานสนับสนุนการนวดไทยในต่างประเทศที่ชัดเจน ถึงแม้สปาไทย การนวดไทยจะได้รับความนิยมในต่างประเทศ แต่ภาพลักษณ์การนวดไทยหรือ Thai massage ในสายตาของต่างประเทศยังถูกมองในแง่ลบ โดยมองว่ามีบริการทางเพศแอบแฝง ปัจจุบันแนวโน้มของผู้บริโภคของต่างประเทศต้องการมากที่สุด คือ ความมั่นใจว่าสถานบริการ การบริการ บุคลากรและผลิตภัณฑ์มีการรับรองมาตรฐาน การบริการครบวงจร มีการบริการและใช้ผลิตภัณฑ์แบบไทยแท้อย่างมีอัตลักษณ์ รวมทั้งปราศจากการบริการทางเพศแอบแฝง

ดังนั้นจากปัญหาและความเป็นจริงที่พัฒนารูปแบบประดิษฐ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ แท้จริงแล้วมีอัตลักษณ์ไทยแท้ที่ทรงคุณค่ายิ่ง ผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนารูปแบบการนวดไทยที่มีอัตลักษณ์ของไทยแท้ขึ้นมา และนำมาปรับใช้ให้เกิดการยอมรับเพื่อแก้ไขปัญหาภาพลักษณ์ในเชิงลบของการนวดไทย เพื่อที่จะนำความมีคุณค่า ความมีอัตลักษณ์อย่างแท้จริงของการนวดไทย โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ชาติไทยรองรับการพัฒนาการนวดไทยให้ก้าวไกลสู่สากลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อได้รูปแบบทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเป็นการวิจัยและพัฒนาแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อได้รูปแบบที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ และศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนวรรณกรรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติรูปแบบการนำเอาแบบจำลองที่ดีและราชสำนัก

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สถานการณ์การนำเอาที่ปฏิบัติต่อผู้ป่วยเปรียบเทียบกับทฤษฎีและหลักการทางวิชาการนำเอา

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ ศึกษาแนวทางหลักการและวิธีการ รูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติและสรุปผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ รูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ จากอาสาสมัครจำนวน 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ 1 กลุ่มที่มีอาการปวดเมื่อยจากการทำงาน และต้องการพักผ่อน เข้ารับบริการเพื่อผ่อนคลายเท่านั้น กลุ่มเก็บข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างในสุสานโรคนครินทร์ แขวงวิเศษ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม เป็นจำนวน 3 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกต(ให้ทำแบบสังเกตหรือแนวทางสังเกตในผู้ป่วยที่มารับบริการ)
2. แนวทางสัมภาษณ์(ให้ทำแนวทางการสัมภาษณ์ผู้ป่วย)
3. ทักษะรูปแบบนำเอาวัฒนธรรมของชาติหมวดที่ 1 - 8 ที่ศึกษาแนวทาง หลักการ และวิธีการ รูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการรูปแบบการนำเอาวัฒนธรรมของชาติ
  - แบบสอบถามประเด็น ความพึงพอใจ รูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ รูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ
  - ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนเตรียมการ ประกอบด้วย
  - 1.1 ติดต่อประสานงานกับสุสานโรคนครินทร์ แขวงวิเศษ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10310 เพื่อขอ อนุญาตใช้สถานที่ ตลอดจนถึงการใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ
  - 1.2 ประเด็นด้านความพึงพอใจในแบบสอบถามมีดังนี้
    - 1.2.1 ความพึงพอใจรูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ
  - 1.3 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ รูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ จากอาสาสมัครจำนวน 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ 1 กลุ่มที่มีอาการปวดเมื่อยจากการทำงาน และต้องการพักผ่อน กลุ่ม เก็บข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างในสุสานโรคนครินทร์ แขวงวิเศษ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 ระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม เป็นจำนวน 3 เดือน หลังจากนั้นประเมินผลการใช้ รูปแบบประติมากรรมที่นำเอาวัฒนธรรมของชาติ ตามประเด็น
  - 1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.4.1 แบบประเมิน รูปแบบประติสัมพันธ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาแนวทาง หลักการและวิธีการ รูปแบบประติสัมพันธ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านแบ่งจำนวน 8 หมวดการนวด
- 2) แบบสอบถามประเด็น ความพึงพอใจ รูปแบบประติสัมพันธ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ รูปแบบประติสัมพันธ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ
- 3) ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามตกอยู่ในช่วงพฤติกรรมใดก็แสดงว่า ลักษณะการปฏิบัติตรงตามสภาพที่เป็นจริงแบบนั้น โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970, 190) 3 ลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 3.68 - 5.00 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับสูง
 ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.67 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับต่ำ

ผลการวิจัย

จากการวิจัยรูปแบบนวดไทยรูปแบบประติสัมพันธ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ณ สุขศาลาโรคนาธรรมกวี ถนนสามเสน ซอยสามเสน 9 แขวงจันทริกยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 - 4 ผลการดังนี้ วัตถุประสงค์ เพื่อได้รูปแบบทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ และศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ผลการวิจัยพบว่า มีรูปแบบทั้งหมด จำนวน 8 หมวด 30 ท่า ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ ท่าที่ 1 ไหว้ครูและขอขมาผู้รับบริการนวด, หมวดที่ 1 การนวดฝ่าเท้าและข้อเท้า ท่าที่ 2 - 3, หมวดที่ 2 การนวดขาท่อนล่าง ท่าที่ 4 - 5, หมวดที่ 3 การนวดขาท่อนบน ท่าที่ 6 - 7, หมวดที่ 4 การนวดแขนและมือ ท่าที่ 8 - 12, หมวดที่ 5 การวดก้นและสะโพก ท่าที่ 13 - 15, หมวดที่ 6 การนวดเอวและหลัง ท่าที่ 16 - 20, หมวดที่ 7 การนวดสะบักและแขน ท่าที่ 21 - 25, หมวดที่ 8 การนวดหลังและบ่า ท่าที่ 26 - 29, ท่าที่ 30 ผู้นวดยกมือไหว้และกล่าวขอบคุณผู้รับบริการนวด

และศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.00 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 93.00 อาชีพเจ้าของกิจการ/อาชีพอิสระ ร้อยละ 56.00 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 - 20,000 ร้อยละ 83.00 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 90.00 มีวัตถุประสงค์ที่ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติในครั้งนี้เพื่อทดลองด้านเพื่อผ่อนคลาย ร้อยละ 73.00 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปแบบสอบถามผู้เข้ารับบริการนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ณ สุขศาลาโรคนาธรรมกวี

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	10	33.00
- หญิง	20	67.00
2. ระดับการศึกษาสูงสุด		
- อนุปริญญา	2	7.00
- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	28	93.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
3. อาชีพ		
- เจ้าของกิจการ/อาชีพอิสระ	17	56.00
- พนักงานบริษัทเอกชน	11	36.00
- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	7.00
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- 415,000 - 20,000	25	83.00
- 20,001 บาทหรือสูงกว่า	5	17.00
5. สถานภาพ		
- โสด	27	90.00
- สมรสอยู่ด้วยกัน	2	7.00
- หม้าย/หย่า/แยก	1	3.00
6. วัตถุประสงค์ที่ทำนมาใช้บริการนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ในครั้งนี้		
- เพื่อผ่อนคลาย	22	73.00
- เพื่อรักษา	8	27.00
รวม	30	100.00

ผลของความพึงพอใจหลังผู้เข้ารับรูปแบบการนวดนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ สุขศาลา อโรคยารธรรมกวี แบบสอบถามความพึงพอใจบริการรูปแบบประดิษฐ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวม คือ 4.11 จัดลำดับคะแนนความพึงพอใจสูง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลของคะแนนระดับแบบสอบถามความพึงพอใจหลังผู้เข้ารับบริการรูปแบบ ประดิษฐ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติสุขศาลาอโรคยารธรรมกวี วัดราชาธิวาส

ความพึงพอใจต่อการให้บริการรูปแบบการนวดนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ สุขศาลาอโรคยารธรรมกวี วัดราชาธิวาส	$\bar{x}$	S.D.	ผลวิเคราะห์
1 ทำนวดที่ 1 ไหว้ครูและขอขมาผู้รับบริการนวด	4.63	0.49	สูง
2 หมวดที่ 1 การนวดฝ่าเท้าและข้อเท้า	4.37	0.72	สูง
3 หมวดที่ 2 การนวดขาท่อนล่าง	4.00	0.79	สูง
4 หมวดที่ 3 การนวดขาท่อนบน	4.23	0.73	สูง
5 หมวดที่ 4 การนวดแขนและมือ	3.93	1.01	สูง
6 หมวดที่ 5 การวดก้นและสะโพก	3.93	0.83	สูง
7 หมวดที่ 6 การนวดเอวและหลัง	4.07	0.69	สูง
8 หมวดที่ 7 การนวดสะบักและแขน	3.77	0.68	สูง
9 หมวดที่ 8 การนวดหลังและบ่า	4.07	0.69	สูง
10 ทำที่ 30 ผู้นวดยกมือไหว้และกล่าวขอบคุณผู้รับบริการนวด	4.07	0.69	สูง
ค่าเฉลี่ย	4.11	2.00	สูง

อภิปรายผล

จากการวิจัยรูปแบบนวดไทยรูปแบบประดิษฐ์ทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ มีรูปแบบทั้งหมด จำนวน 8 หมวด 30 ท่า ซึ่งมีความสอดคล้องกับพลแก้ว วิเคราะห์สุรพล และอัญญา ดุจจานุทัศน์ (2563).

การพัฒนารูปแบบบริการนวดไทยในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบบริการนวดไทยในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดเชียงใหม่โดยเน้นการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน กระบวนการในการพัฒนารูปแบบบริการนวดไทยมี 3 ระยะ คือ 1) การวางแผน เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาพร้อมหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบบริการนวดไทย 2) การปฏิบัติเป็นขั้นตอน ของการพัฒนารูปแบบบริการนวดไทย และ 3) การประเมินผลการนำรูปแบบบริการนวดไทยไปใช้ในสถานประกอบการเพื่อ สุขภาพจำนวน 20 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบประเมินของสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ มีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติการทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการนำรูปแบบไปใช้ ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบบริการนวดไทยในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ 1) การปฏิบัติด้านบุคลิกภาพ ภาพลักษณ์และจรรยาบรรณที่ดีของผู้ให้บริการ 2) การปฏิบัติด้านการนวดที่ดี และ 3) การปฏิบัติด้านการบริการที่ดีโดยกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาการบริการนวดไทยในสถานประกอบการคือ วิธีการสอนงาน จากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังการนำรูปแบบไปใช้พบว่า สถานประกอบการเพื่อสุขภาพมีคะแนนเฉลี่ย ด้านการให้บริการนวดไทยโดยภาพรวมเพิ่มขึ้นจากก่อนนำรูปแบบไปใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ดังนั้น จึงควรมี การเผยแพร่รูปแบบบริการนวดไทยอย่างกว้างขวางเพื่อให้สถานประกอบการเพื่อสุขภาพมีความรู้ทักษะ และสามารถประเมิน การให้บริการของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพการให้บริการนวดไทยต่อไป

ความพึงพอใจหลังผู้เข้ารับรูปแบบการนวดนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ สุขศาลาโรคยาธรรมกวี มีความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับคะแนน 4.11 ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ลิ้นจี่ โพขารี (2560) วิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้บริการนวดแผนไทยในเขตเทศบาลเมือง มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้บริการนวดแผนไทย ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้บริการที่มาใช้บริการ ในสถานประกอบการนวดแผนไทยในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 400 คน และใช้ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้บริการนวดแผนไทยมีความพึงพอใจ ต่อคุณภาพการให้การบริการนวดแผนไทย ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ผู้ใช้บริการนวดแผนไทย ที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้การบริการนวดแผนไทยโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุป

1. เนื่องจากเป็นนโยบายของระดับชาติ จึงทำการศึกษาขนาดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ เพื่อตอบสนองโจทย์ความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ความเป็นไทย
2. รูปแบบประติมากรรมทำนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ แบ่งจำนวน 8 หมวด จำนวน 30 ท่า และหลังผู้เข้ารับรูปแบบการนวดนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ มีความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับคะแนน 4.11 ซึ่งการนวดไทยมีจุดแข็ง โดยทบทวนหลักวิชาการ มีความจำเป็นต้องรู้หลักทฤษฎีเส้นประธานสิบ และกายวิภาคศาสตร์สร้างร่างกายที่สำคัญที่สุด จุดตำแหน่งรูปแบบท่าที่เหมาะสม ความอ่อนช้อย นุ่มนวล ละมุนละม่อม ละเอียดอ่อน มีความปราณีตในการนวดที่ใส่ใจเป็นการสัมผัสที่รับรู้ได้ทั้งลีลาท่าทางการนวด ร่วมกับสายตาการบริการด้วยใจ ระยะเวลาให้บริการ จุดอ่อนหากไม่มีความรู้จะเกิดอันตรายได้ วิธีการนวดขั้นตอนของลายละเอียดรูปแบบการให้บริการเป็นขั้นตอนหัวใจสำคัญเป็นเอกลักษณ์ของไทย

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

สร้างองค์ความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชนในการดูแลสุขภาพ ตอบสนองความต้องการของประชากร ความรู้ด้านการตลาดฝีมือแรงงานนวดไทย ส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ เกิดธุรกิจชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัย รูปแบบประติสฐ์ท่านวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก ณ สุขศาลาโรคยาธรรมกวี วัดราชาธิวาส อธิการบดีมหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา ผู้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยงบประมาณรายได้ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการศึกษา วิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- พลแก้ว วชิระชัยสุรพล และอัญญา ดุจจานุทัศน์. (2563). การพัฒนารูปแบบบริการนวดไทยในสถาน ประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ*, 16(1), 33-43.
- ลินจง โพชารี. (2560). วิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้บริการนวดแผนไทยในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(1), 131-141.
- Best, J. W. (1970). *Research in education*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย Active Learning Management with a Community Process of Professional Learning for Early Childhood Education Students

สรวงพร กุศลสง^{1*} และเบญญาภา นาขัน¹

Srongporn Kusolsong^{1*} and Benyapa Nakhan¹

¹สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

¹Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University

*Corresponding author E-mail: Srongporn.kus@pcru.ac.th

Received: January 30, 2023; Revised: December 26, 2023; Accepted: December 28, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย 2. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย 3. เพื่อทดลองการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย 4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จากนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมและแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและ วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ลักษณะ ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติ การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิต จึงควรมีการวางแผนและกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และผลของแบบสอบถามพบว่า การสรุปองค์ความรู้ และการสะท้อนความคิดของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) 2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยพบว่าโดยภาพรวมทุกด้านมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 43.81 4. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.37)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้, Active Learning, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The objectives of this research article are: 1. To study basic information and needs for organizing Active Learning through the professional learning community process. of students in the field of early childhood education. 2. To develop the management of Active Learning through

the professional learning community process of students in the field of early childhood education. 3. To experiment with Active Learning through the professional learning community process of early childhood education students. 4. To study the satisfaction of Active Learning with the professional learning community process of students in the field of early childhood education. Research is research and development. The sample group used in the study was undergraduate students. Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University Who are studying in Year 4, Semester 1, academic year 2022, number 20 people. Which was obtained using a simple random method. From students who are training to experience the teaching profession. The tools used in the research were an interview form; an Active Learning questionnaire; Learning ability test; Activity plans; Student satisfaction assessment form; Data analysis to find the mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.) and percentage.

The results of the research found that 1. Learning management consists of 4 characteristics: Learning to know; Learning to practice Learning to live together and learning for life. Therefore, there should be planning and setting objectives for organizing learning activities and methods for evaluating learning outcomes to achieve goals and the results of the teaching method found that. Summary of knowledge and reflection of students' thoughts is at a high level ($\bar{X}$ = 4.33). 2. The developed learning management model is appropriate at a high level ($\bar{X}$ = 4.49). 3. the results of the experiment using the Active Learning format with the professional learning community process for students in the field of early childhood education found that overall in every aspect has a percentage of progress equal to 43.81 4. Students were satisfied with the learning management format at the highest level ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.37).

Keywords: Learning Management Model, Active Learning, A Community of Professional learning.

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศเป็นรากฐานและเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของสังคมโลก การศึกษาจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่หลากหลาย มุ่งพัฒนาให้คนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันที่ก้าวเข้าสู่ยุค “สังคมอุดมปัญญา” ครูจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้มีคุณลักษณะของครูแห่งศตวรรษที่ 21 และมีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความประพฤติดี รักษาจรรยาบรรณ เกียรติแห่งวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพวิชาชีพครูให้มีเกียรติในสังคม และดำรง รักษาซึ่งมาตรฐานแห่งวิชาชีพ ดังนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนให้มีการคิดวิเคราะห์เป็นแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ (Active Learning) (ฉัตรชัย วีระเมธีกุล, 2559) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นโดยกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher order thinking) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้ประสบผลสำเร็จที่สำคัญคือครู

จะต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้ให้คำแนะนำ ผู้ช่วยเหลือ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ และควรเริ่มต้นจากจุดเล็ก (Start Small) โดยเริ่มจากเทคนิคง่าย ๆ คำนึงถึง การอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือผู้เรียนในแต่ละกระบวนการขั้นตอนให้การจัดการเรียนรู้และ กิจกรรมต่าง ๆ ประสบความสำเร็จทั้งด้านกิจกรรม อุปกรณ์ เวลา และควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (วารินทร์พร พันเพ็ญฟู, 2562) คุณภาพการสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการศึกษา ดังแนวคิดที่ว่าพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเป็นหนทางเดียวที่จะนำไปสู่การพัฒนาผลลัพธ์ผู้เรียน (The only way to improve outcomes is to improve instruction) โดยเริ่มจากพัฒนาครูคุณภาพที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการจัดการเรียนรู้สามารถจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ (วราพร เอรารธรรม, 2562) ปัจจุบันมีการส่งเสริมให้นำกระบวนการ PLC หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เข้ามาดำเนินการในสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครู ซึ่ง PLC เป็นการรวมตัวกันของครูเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ การทำหน้าที่ครูโดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน คือพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ กระบวนการ PLC ทำให้ครูได้ทบทวน การปฏิบัติงานของตนเอง ทบทวนบทบาทหน้าที่ความเป็นครูหรือทบทวนสมรรถนะด้านต่าง ๆ ของตนเองว่า เป็นอย่างไร (วิจารณ์ พานิช, 2555)

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่ได้วางเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 6 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ซึ่งการศึกษาของไทยในปัจจุบันอยู่ในยุค “Thailand 4.0” ที่ต้องเตรียมความพร้อมของคนให้มากกว่าการเตรียมความรู้ เตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ กล่าวคือ นอกจากให้ความรู้แล้ว ต้องทำให้เขาเป็นคนที่มีรักที่จะเรียน มีคุณธรรมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญต่อนักศึกษาและต่อสังคม อีกทั้งนักศึกษาวิชาการศึกษาปฐมวัยเป็นนักศึกษาสาขาวิชาชีพ ครูจึงควรมีความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้กระบวนการของ PLC (Professional Learning Community) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการเรียนรู้ โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการวางเป้าหมายการเรียนรู้ มีการตรวจสอบสะท้อนกระบวนการและผลการปฏิบัติผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์และด้วยกระบวนการของ PLC ที่ต้องอาศัยหลักการทำงานร่วมกันในพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้และต้องมีการดำรงชีวิตในศตวรรษ ที่ 21 (ดิเรก พรสีมา, 2559)

การเรียนการสอนแบบ Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิด เกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป (Bonwell et al., 1991) เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการคือ 1) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์ และ 2) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Meyers & Jones, 1993) โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators) (Felder & Brent, 1996) Active Learning จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้นอกจากเนื้อหาวิชาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำกระตุ้น หรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิบัติงานและจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ แนวทางคือการพัฒนาระบบบริหารงาน บุคคลสำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการ ศึกษาให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้น จึงขอให้คนมีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่เหมาะสมให้เข้ามาสู่วิชาชีพครูสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เต็มศักยภาพ

เต็มความรู้ความสามารถ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2558) นั่นคือต้องมีทักษะ ความรู้และทักษะที่ช่วยในการดำเนินชีวิต และการ ทำงานให้ประสบผลสำเร็จด้วยทักษะชีวิตและการทำงาน

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาถือว่ามีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้ประชาคมอาเซียนในยุคนี้ นักศึกษาควรมีภาวะผู้นำสูง เน้นการมีส่วนร่วมและการเป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง การใช้ทักษะที่สำคัญ คือการสร้างองค์ความรู้ทั้งด้านความรู้ และด้านทักษะทางสังคม เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง การใช้ทักษะในการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิด เกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไปจะมุ่งส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกคน ร่วมมือกัน ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นการร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปัน เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ร่วมกัน ทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ตามแต่สภาพแวดล้อม และ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำงานอย่างโดดเดี่ยวมาเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะ ทางวิชาชีพสำหรับครูและทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดสังคมแห่งความรู้ที่อาศัย ความร่วมมือเป็นฐานในการปรับตัวและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นเพื่อนำข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ไปเสนอแนะ ให้มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา เป็นพลังในการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชากรโดยรวม ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย
3. เพื่อทดลองการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ระหว่างการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) ศึกษา แนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร งานวิจัย และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ และ 3) นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม นักศึกษา และอาจารย์คณะครุศาสตร์มา สังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลและประเด็น เนื้อหา งานวิจัยมากำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นและนำแบบสอบถาม นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 5 ท่านและเก็บข้อมูลจาก นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 125 คน เพื่อสำรวจข้อมูลประเด็นการ จัดการเรียนรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอน รูปแบบวิธีการ สอนต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์ความรู้ที่สำคัญในการสอน และการนำการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในรายวิชาการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มาพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ของนักศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย : แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จำนวน 2 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ นักศึกษาศาขการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 5 ท่านและนักศึกษาศาขการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์ และยกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยกำหนดให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) สาร และกระบวนการเรียนรู้ 5) บทบาทครู 6) บทบาทผู้เรียน 7) บรรยากาศการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 9) การวัดและประเมินผล และนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองดำเนินการปรับปรุงรูปแบบแบบ Active Learning และจัดทำแผนการจัดการจัดกิจกรรม และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เอกสารประกอบรูปแบบแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้
3. แผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ Active Learning แบบโครงการในสถานศึกษา
4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

Active Learning

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา สาขาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 20 คน เพื่อทำการทดลองใช้รูปแบบแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ออกแบบการทดลองด้วยแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดลองก่อน-หลัง (One Group Pretest – Posttest Design) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่ายและนำรูปแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ โดยก่อนการทดลองทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) ด้วยแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้ต่อนั้นดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอนดังนี้ (CRCAR MODEL) ดังนี้

- 1.1 ขั้นการสื่อสาร (Communication) เป็นการนำเสนองาน การเสนอความคิดเห็นทั้งกับหัวหน้า เพื่อนร่วมงานหรือลูกน้อง ซึ่งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เกิดความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกัน

- 1.2 ขั้นการสะท้อนปัญหา (Reflection Problem) หมายถึง ขั้นที่สะท้อนปัญหา วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของตนเอง ถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1.3 ขั้นกระบวนการกลุ่ม และทำงานเป็นทีม (Collaboration and Team work) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกับคนอื่น เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพ

- 1.4 ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Action) หมายถึง ขั้นการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิธีการตามแผนที่วางไว้และนำไปสู่การปฏิบัติจริงโดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านให้คำปรึกษา ติดตาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์แบ่งปันข้อมูลประสพการณ์

1.5 ขั้นการสะท้อนคิด (Reflection results) หมายถึง ขั้นการพุดคุย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น สะท้อนผลการปฏิบัติกิจกรรม สรุปผลจากวิธีการแก้ปัญหาของกลุ่มร่วมกัน

โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามวัน เวลาในช่วงฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ โดยการจัดกิจกรรมแบบโครงการ มีกระบวนการดำเนินกิจกรรม 3 ระยะคือ 1. ระยะเริ่มต้นโครงการ 2. ระยะพัฒนาโครงการ 3. ระยะสรุปโครงการ ระหว่างดำเนินการ ทุกครั้งที่การใช้กระบวนการวิชาชีพครูโดยบันทึกในแบบบันทึกสภาพการจัดการเรียนรู้ และหลังการทดลอง ทำการทดสอบหลัง (Post - test) ด้วยแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจในการใช้รูปแบบแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์หลังจากการทดลองใช้รูปแบบแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความพึงพอใจมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผลการวิจัย

1. ผลจากการสำรวจความคิดเห็นจากแบบสอบถามสรุปได้ว่า 1) การเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ลักษณะ ได้แก่ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนเพื่อปฏิบัติ การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการเรียนรู้เพื่อชีวิต จึงควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมาย 2) ควรส่งเสริมความสามารถในการสื่อสาร การ แสวงหาความรู้ และถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การประยุกต์ใช้ความรู้ กระบวนการบริหารจัดการความรู้โดยอาศัยการมีส่วนร่วม 4) มีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งมีการสะท้อน การทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งเน้นและส่งเสริมพัฒนาการและการเจริญเติบโตทางวิชาชีพ

2. ผลการสร้างรูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ได้ผ่านการพัฒนาตามขั้นตอนในการสร้างโดยมีสาระและกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (CRCAR MODEL) ดังนี้ 1. ขั้นการสื่อสาร (Communication) 2. ขั้นการสะท้อนปัญหา (Reflection Problem) 3. ขั้นกระบวนการกลุ่ม และทำงานเป็นทีม (Collaboration and Team work) 4. ขั้นการลงมือปฏิบัติ(Action) และ 5. ขั้นการสะท้อนคิด (Reflection results) และผลการหาคุณภาพของ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้และแผนการสอนนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้ เหมาะสมดี

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยพบว่าด้านการสื่อสารมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 49.00 ด้านการสะท้อนปัญหา มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 52.64 ด้านกระบวนการกลุ่ม และทำงานเป็นทีม มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 34.52 ด้านการลงมือปฏิบัติมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 37.92 ด้านการสะท้อนคิด มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 44.96 โดยภาพรวมทุกด้านมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 43.81 แสดงว่า รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยสูงขึ้น

4. แสดงผลการประเมินความพึงพอใจ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่า มีความพึงพอใจด้านอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 28.89) ด้านขั้นตอนการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 30.54) ด้านดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 28.61) และด้านความพึงพอใจ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 29.35) สำหรับผลภาพรวมนักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.37)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ด้วยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดกิจกรรมแบบ Active Learning แบบโครงการ ในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิมมีการอภิปรายสะท้อนความคิดสร้างความคิดรวบยอดและนำไปประยุกต์ใช้โดยยึดหลักกระบวนการกลุ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนและครูที่เลี้ยงในเกิดประสิทธิภาพ และแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้แนวทางจากการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ ผู้สอนควรออกแบบวิธี และเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ Activity Based Learning เช่น Project based Learning และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC โดยครูมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจด้านทฤษฎีการให้ความรู้ผ่านการฝึกประสบการณ์จริงมีการนิเทศติดตาม มีการให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้แผนงานที่ทำงานเป็นทีม ในการออกแบบกิจกรรมในสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ และสรุปท้ายกิจกรรมด้วย แผนผังความคิด โฟลชาร์ต เป็นต้น ที่จะเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่สอดคล้องกับเนื้อหา สาระ กิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ระยะในการออกแบบกิจกรรม มีกระบวนการสำรวจปัญหาด้วยตนเองโดยอาจใช้วิธีการอย่างหลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม หรือวิเคราะห์จากเอกสาร เป็นต้น นำข้อมูลที่ได้มาออกแบบการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนอภิปรายปัญหาที่ได้ ร่วมกันสรุปประเด็นปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ฝึกรวบรวมข้อเท็จจริงวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายเพื่อจัดระบบข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหาการกำหนดปัญหาให้ชัดเจน ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบสรุปความรู้การใช้เทคนิค ARR เพื่อทบทวนสรุปและสะท้อนคิดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายใช้ตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ที่ได้รับและสรุปองค์ความรู้ และใช้วิธีการวัดความสามารถระหว่างเรียน โดยมีการใช้ข้อมูลสะท้อนกลับการ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ลักษณะ ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนรู้เพื่อ ปฏิบัติได้จริง (Learning to do) การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to Live together) และการเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be) สอดคล้องกับ ทฤษฎี Constructivism มีหลักการที่สำคัญว่าในการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องเป็นกระทำ (Active) และสร้างความรู้ ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้สิ่งใหม่ขึ้นกับความรู้เดิมและความเข้าใจที่มีอยู่ในปัจจุบัน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การจัดสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นผลที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ Active Learning จะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งแสดงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นำไปสู่การเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงาน มีความสามารถในการสื่อสาร มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์เป็นไป ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (วารินทร์พร พันเพ็ญฟู, 2562) ปัจจุบันมีการส่งเสริมให้นำกระบวนการ PLC หรือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เข้ามาดำเนินการในสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครู ซึ่ง PLC เป็นการรวมตัวกันของครูเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การทำงานที่ครูโดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน คือพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ กระบวนการ PLC ทำให้ครู ได้ทบทวนการปฏิบัติงานของตนเอง ทบทวนบทบาทหน้าที่ ความเป็นครูหรือ ทบทวนสมรรถนะด้านต่าง ๆ ของตนเองว่าเป็นอย่างไร (วิจารณ์ พานิช, 2555) PLC เป็นเครื่องมือ สำคัญในการพัฒนาโรงเรียนอีกประการหนึ่งที่ต้องอาศัยการ เรียนรู้ร่วมกันของผู้บริหารและครูในการขับเคลื่อนสู่การเป็น

โรงเรียนสุภาพะอย่างยั่งยืน เป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเพิ่มคุณภาพของครู (ประวิต เอรารวรรณ์, 2562)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์โดยกำหนดให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบคือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) สาระและกระบวนการเรียนรู้ 5) บทบาทครู 6) บทบาทผู้เรียน 7) บรรยากาศการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 9) การวัดและประเมินผล และมีการจัดกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากสาระและกระบวนการเป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอนดังนี้ 5 ขั้นตอน (CRCAR MODEL) ดังนี้ 1. ขั้นการสื่อสาร (Communication) 2. ขั้นการสะท้อนปัญหา (Reflection Problem) 3. ขั้นกระบวนการกลุ่ม และทำงานเป็นทีม (Collaboration and Team work) 4. ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Action) และ 5. ขั้นการสะท้อนคิด (Reflection results) ที่มีระดับคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาจึงสามารถบูรณาการการเรียนรู้ได้ทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มกิจกรรมสรุปความรู้ สรุปประเด็นปัญหา กระบวนการทดลอง สรุปความรู้ และการนำเสนอ โดยมีครูที่คอยเป็นที่ปรึกษา และร่วมแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และความสำเร็จ สอดคล้อง พิระพร รัตนเกียรติและกนกวรรณ ศรีวาปี (2563) ที่ศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบการทำงานร่วมกันของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยวิธีเลือกแบบเจาะจงจำนวน 29 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยมีพฤติกรรมการทำงานร่วมกันสูงขึ้นหลังการจัดกิจกรรมคิดเป็นคะแนนร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 63.26 ดังนั้นงานวิจัยนี้สามารถนำไปบูรณาการกับรายวิชาอื่นได้ และสอดคล้องกับสรวงพร กุศลส่งและจิตติโชติ กุศลส่ง (2564) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษา 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้านการวิจัย 3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้านการวิจัยและ 4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาหลังได้รับการจัดกิจกรรมมีความรู้ด้านการวิจัยสูงขึ้นร้อยละ 29.19 4. ประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า การเรียนรู้ตามรูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยพบว่าด้านการสื่อสาร มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 49.00 ด้านการสะท้อนปัญหา มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 52.64 ด้านกระบวนการกลุ่ม และทำงานเป็นทีม มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 34.52 ด้านการลงมือปฏิบัติมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 37.92 ด้านการสะท้อนคิด มีค่าร้อยละ

ความก้าวหน้า เท่ากับ 44.96 โดยภาพรวมทุกด้านมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 43.81 แสดงว่า รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ปฐมวัยสูงขึ้น เพราะการจัดกิจกรรมนักศึกษาจะได้เรียนรู้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้ง 5 ขั้นตอนของรูปแบบ คือ (CRCAR MODEL) ดังนี้ 1. ขั้นการสื่อสาร (Communication) 2. ขั้นการสะท้อนปัญหา (Reflection Problem) 3. ขั้นกระบวนการกลุ่ม และทำงานเป็นทีม (Collaboration and Team work) 4. ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Action) และ 5. ขั้นการสะท้อนคิด (Reflection results) ด้วยกระบวนการของ PLC แต่ละขั้นตอน ประกอบด้วย 1.การรวมกลุ่ม PLC คือรวมกลุ่มครูปฐมวัยในสถานศึกษาที่มีบริบทเดียวกัน และมีปัญหา/ความต้องการ เดียวกันมาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เช่นการที่ชั้นเรียนคละอายุ การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ การส่งเสริมทักษะการคิด ฯ 2. ค้นหาปัญหา สนทนา พูดคุยเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการที่พบในชั้นเรียน ระหว่างการจัดกิจกรรม และสามารถสนองต่อเป้าหมายที่จะออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับเด็กปฐมวัย เช่น 1) ร่วมกันเสนอปัญหา/ความต้องการ 2) จัดกลุ่มปัญหา 3) จัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน 4) เลือกปัญหาเพียง 1 ปัญหา โดยการพิจารณาร่วมกันร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาตามที่ วราลักษณ์ ชูกำเนิด และคณะ (2557) ได้กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ PLC คือการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้เป็นผู้นำร่วมกัน ทำให้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับโรบบินส์ (Robbins 2001) กล่าวว่า การทำงานร่วมกันของบุคคลเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จและผลสำเร็จที่เกิดขึ้นเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เป็นผลสำเร็จของผู้ใดผู้หนึ่ง และนอกจากสมาชิกในกลุ่มจะมีเป้าหมายเดียวกันในการที่จะพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่ตนต้องการจะแก้ไขปรับปรุงแล้ว แต่ละขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC นักศึกษาทุกคนจะต้องร่วมกันค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ และนำข้อมูลนั้นมาสนทนาแลกเปลี่ยน อภิปราย วิเคราะห์ร่วมกันจึงทำให้ต้องการสื่อสารร่วมกันอยู่ตลอดเวลา สลับบทบาทกันเป็นทั้งผู้พูดและผู้ฟังหมุนเวียนกันไป เพื่อสรุปมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของกลุ่ม

4. ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา และครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.37) เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษาจะได้ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่อาจารย์ และครูพี่เลี้ยงเป็นผู้อำนวยความสะดวก และร่วมให้คำแนะนำ มีการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ ให้นักเรียนทราบก่อนเรียนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ นำเข้าสู่บทเรียนน่าสนใจ มีการจัดกิจกรรมแบบ Active Learning รูปแบบ Project Approach มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมจากแผนการสอนตามความเหมาะสมและมีการสร้างสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้กิจกรรมเน้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึงทำให้นักศึกษามีความตั้งใจ มีความสุขและกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มีการทำงานร่วมกันและมีผลงานเป็นรูปธรรมได้สะท้อนความคิดและแบ่งปันประสบการณ์เมื่อให้วิเคราะห์ตนเอง และกิจกรรม ในการสะท้อนคิด ข้อดี และข้อที่ควรปรับปรุงสรุปได้ดังนี้จุดเด่น เตรียมสื่อการสอนดี และสื่อสารได้ดีมีความหลากหลายเสียงดัง พูดอธิบายชัดเจนมีสื่อที่น่าสนใจมีการเก็บเด็กที่ดีมีการเตรียมสื่อที่ดีเด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงนวัตกรรมมีความแปลกใหม่จัดกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัยนักเรียนจุดควรพัฒนาควรมีความมั่นใจในตนเองการเรียงลำดับการจัดขั้นตอนให้ชัดเจน ควรใช้เสียงที่ดังกว่านี้ควรเพิ่มสื่อที่เป็น ICT เข้ามาควรให้นักเรียนได้

แสดงความคิดเห็นสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจการอธิบายขั้นตอนการสอนควรเรียงลำดับให้ถูกต้อง ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ ทิพย์เนตร (2561) การพัฒนาครูในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาครูในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนของครู การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสระแก้วราษฎร์บำรุงอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ 2) การนำรูปแบบ S2KRA2W Model ทดลองใช้ในโรงเรียนสระแก้วราษฎร์บำรุง พบว่าครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดแก่ผู้เรียน พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผล 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) การพัฒนานวัตกรรมบนพื้นฐานอย่างพอเพียง 2) นวัตกรรมเน้นการมีส่วนร่วมซึ่งง่ายและมีประโยชน์ 3) นวัตกรรมมีการออกแบบที่เข้าใจง่าย และมีความคุ้มค่า และ 4) นวัตกรรมเกิดผลแก่เป้าหมายได้ชัดเจน ด้านความพึงพอใจของครูในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูมี และด้านความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครู พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูเป็นรายข้อ ดังนี้ ข้อที่มากที่สุดคือ การเรียนเข้าใจง่ายจากการใช้สื่อนวัตกรรม

สรุป

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการกิจกรรมแบบ Active Learning แบบโครงการ ในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิมมีการอภิปรายสะท้อนความคิด สร้างความคิดรวบยอดและนำไปประยุกต์ใช้โดยยึดหลักกระบวนการกลุ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนและครูพี่เลี้ยงในเกิดประสิทธิภาพ และแนวทางในการดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ได้แนวทางจากการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ ผู้สอนควรออกแบบวิธี และเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ Activity Based Learning และการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอนดังนี้ 5 ขั้นตอน (CRCAR MODEL) ดังนี้ 1. ขั้นการสื่อสาร (Communication) 2. ขั้นการสะท้อนปัญหา (Reflection Problem) 3. ขั้นกระบวนการกลุ่ม และทำงานเป็นทีม (Collaboration and Team word) 4. ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Action) และ 5. ขั้นการสะท้อนคิด (Reflection results) ที่มีระดับคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) การจัดการกิจกรรมด้านการสื่อสาร มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 49.00 ด้านการสะท้อนปัญหา มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 52.64 ด้านกระบวนการกลุ่ม และทำงานเป็นทีม มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 34.52 ด้านการลงมือปฏิบัติมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 37.92 ด้านการสะท้อนคิด มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 44.96 โดยภาพรวมทุกด้านมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 43.81 แสดงว่า รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยสูงขึ้น มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.37) เนื่องจากการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้นักศึกษาจะได้ศึกษากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่อาจารย์ และครูพี่เลี้ยงเป็นผู้อำนวยความสะดวก และร่วมให้คำแนะนำมีการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบก่อนเรียนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ นำเข้าสู่บทเรียนนำเสนอใจ

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

การพัฒนาเยาวชนส่วนท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชน จำเป็นต้องสร้างพลังชุมชนให้กลับมาเข้มแข็ง มีศักยภาพ ทั้งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีสุขภาพกายและจิตดี มีสติปัญญาเข้มแข็ง เติบโตเป็นประโยชน์ต่อสังคมทำให้นำไปสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดผลิตราย และคิดรับผิดชอบจะต้องพัฒนาทักษะที่จำเป็น อาทิ การสังเกต การจับประเด็น การสรุปการประยุกต์ใช้ การมองเห็นอะไรใหม่ ๆ การแก้ปัญหา การคิดต่อเนื่อง การประเมินการประเมินเหตุการณ์ การมองเห็นประโยชน์ ฯลฯ ควบคู่กันไปด้วย การพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะและทักษะดังกล่าวจะต้องจัดประสบการณ์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการลงมือกระทำที่สามารถนำไปพัฒนาท้องถิ่นได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลพร เมฆไตรรัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมสิน จตุพร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมใจ กงติม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลฉัตร กล่อมอิม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณคณะครุศาสตร์ และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ทิพนเนตร. (2561). *การพัฒนาครูในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ฉัตรชัย วีระเมธิกุล. (2559). *การนำวิธีการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ (Active Learning) มาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_25602561/PDF/8364e/8364.
- ดิเรก พรสีมา. (2559). *ครูไทย 4.0. มติชน*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.matichon.co.th/news/345042>.
- ประวิต เอรารวรรณ์. (2562). *โครงการการสังเคราะห์ระบบและแนวทางการปฏิรูปการพัฒนาวิชาชีพครู : จากแนวคิดการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การปฏิบัติ*. นนทบุรี: มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา.
- พิระพร รัตนเกียรติ และกนกวรรณ ศรีวาปี. (2563). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). *การศึกษาไทย 4.0: ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรพร เอรารวรรณ์. (2562). *การตัดเกรดการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด, เอกรินทร์ สังข์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย*. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 12(2), 123-134.
- วารินทร์พร ฟันเฟื่องฟู. (2562). *การจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้สำเร็จ*. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 9(1), 135-145.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สรวงพร กุศลสง และฐิติโชติ กุศลสง. (2564). *การพัฒนาแบบแผนการเรียนรู้แบบโครงการโดยใช้ ICT เพื่อส่งเสริมความสามารถในการรู้คิดเชิงระบบสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. *วารสารมหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(1), 142-169.

- สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงลึก (Active Learning)*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://academic.obec.go.th/images/>.
- Bonwell, Chareles c., and James. A. Eison. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1. Washington, D. C. The George Washington University, School of Education and Human Development.
- Felder, R. & Brent, R. (1996). Navigating the Bumpy Road to Student-Centered Instruction. *Journal of College Teaching*, 44(2), 43-47.
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting Active Learning: Strategies or the College Classroom*. San Francisco: Josey-Bass Publishers.
- Robbins, S. P. (2001). *Organizational Behavior*. New Jersey: Prentice Hall.

จริยธรรมการตีพิมพ์ (Publication Ethics)

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้นเพื่อรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ จึงได้กำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. บทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์นั้นต้องเป็นบทความใหม่ และต้องไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้นิพนธ์ที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคนต้องเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการทำผลงานทางวิชาการนั้นจริง
3. ผู้นิพนธ์ต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ในการตีพิมพ์ของตน โดยต้องจัดทำรายการอ้างอิงในท้ายของบทความ และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
4. บทความต้องมีรูปแบบตามที่วารสารกำหนดไว้ในหลักเกณฑ์และรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ
5. ผู้นิพนธ์ต้องไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่น ๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารราชภัฏเพชรบูรณ์แล้ว
6. บทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในมนุษย์หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้นิพนธ์ควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยให้แนบหลักฐานการรับรองมาพร้อมกับบทความที่ส่งให้กับกองบรรณาธิการ (ถ้ามี)

บทบาทหน้าที่ของกองบรรณาธิการ

1. พิจารณาและตรวจสอบบทความที่รับมาเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ โดยพิจารณาความสอดคล้องกับขอบเขต ความชัดเจน ความทันสมัย และเป้าหมายของวารสาร
2. ไม่รับการตีพิมพ์บทความที่เคยได้รับการตีพิมพ์จากที่อื่น ๆ มาแล้วโดยเด็ดขาด
3. ใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณาบทความเป็นหลัก โดยปราศจากอคติที่มีต่อผู้นิพนธ์และบทความที่พิจารณา
4. ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความหรือผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ ไม่นำบทความหรือวารสารไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง
5. ไม่ปิดกั้น ไม่แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาบทความและผลประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ หรือแทรกแซงข้อมูลที่ชี้แจงเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความและผู้นิพนธ์
6. ปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. การประเมินบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก การพิจารณาบทความอยู่ภายใต้หลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติ และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์
2. การประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากผลงานทางวิชาการที่ตนเองได้ทำการประเมิน
3. การประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาของบทความที่ได้รับประเมินอย่างแท้จริง

4. หากผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความตรวจสอบพบว่าบทความที่ประเมินเป็นบทความที่คัดลอกผลงาน
ผู้อื่น ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาที่กำหนด รวมถึงไม่เปิดเผย
ข้อมูลของบทความให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

หลักเกณฑ์และรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

1. การส่งบทความวิจัยหรือบทความวิชาการ ต้องจัดพิมพ์ตามรูปแบบที่กำหนด และต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ จึงจะได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร ผู้นิพนธ์ต้องส่งไฟล์ต้นฉบับเป็นไฟล์ pdf. และ Microsoft Word ในระบบ ThaiJo (<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jpcru/index>)
2. กองบรรณาธิการจะดำเนินการตรวจสอบบทความที่ได้รับว่าอยู่ในขอบเขตของวารสารหรือไม่ รวมถึงคุณภาพและประโยชน์ทางวิชาการทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติในเบื้องต้น และจะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้นิพนธ์ทราบภายใน 15 วัน
3. กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์การส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) พิจารณาตามที่เห็นสมควร และทำการแก้ไขก่อนตีพิมพ์

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิจัยหรือบทความวิชาการ

1. บทความวิจัยหรือบทความวิชาการที่จะลงตีพิมพ์เป็นผลงานการค้นคว้าวิจัยอย่างเป็นระบบ และมีประโยชน์ต่อการศึกษาหรือการนำไปใช้ประโยชน์
2. บทความวิจัยหรือบทความวิชาการต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
3. บทความวิจัยหรือบทความวิชาการต้องไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาจากวารสารอื่น
4. บทความวิจัยหรือบทความวิชาการต้องไม่ลอกเลียนหรือดัดทอนมาจากผลงานวิจัยของผู้อื่น หรือจากบทความอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากการอ้างอิงที่ถูกต้อง
5. ผู้นิพนธ์ต้องเตรียมต้นฉบับตามรูปแบบที่กำหนดอย่างเคร่งครัด มิเช่นนั้นทางวารสารจะไม่รับตีพิมพ์
6. ผู้นิพนธ์ต้องแก้ไขบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ภายในเวลาที่กำหนด

รูปแบบการเตรียมต้นฉบับ

1. จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word for Windows
2. ต้นฉบับบทความทั้งฉบับต้องใช้แบบอักษร TH SarabunPSK
3. ต้นฉบับต้องมีเนื้อหาที่สมบูรณ์ในฉบับ จัดพิมพ์แบบหน้าเดียวด้วยกระดาษ A4 จำนวน ระหว่าง 10 – 15 หน้า
4. การตั้งค่าน้ำกระดาษ
  - ระยะขอบ บน และ ซ้าย ขนาด 1.5 นิ้ว หรือ 3.81 เซนติเมตร
  - ระยะขอบ ล่าง และ ขวา ขนาด 1 นิ้ว หรือ 2.54 เซนติเมตร
5. การใส่หมายเลขหน้า ให้ใส่ด้านบนขวา โดยใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ
6. บทคัดย่อ กับ Abstract ความยาวไม่ควรเกิน 250 คำ

รายละเอียดการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัยต้องมีหัวข้อตามลำดับ ต่อไปนี้

1. ชื่อเรื่อง (ใช้ตัวอักษรขนาด 20 ตัวหนา จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2. ชื่อ-นามสกุลผู้พิมพ์และคณะ (ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวหนา จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ) ระบุรายละเอียดเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยไม่ต้องระบุค่านำหน้านาม และระบุผู้พิมพ์ประสานงาน (Corresponding author) โดยใส่ “*” ไว้หลังตัวเลข กรณีที่มีผู้แต่งเกิน 1 คน

ตัวอย่างเช่น

ธรรมณชาติ วันแต่ง^{1*} และกฤษติญา มุสศรี²

Tannachart Wantang^{1*} and Kristiya Moonsri²

3. ที่อยู่ของผู้พิมพ์ (ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ) โดยระบุสังกัดและสถานที่ติดต่อโดยละเอียดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างเช่น

^{1*}สาขาวิชาวิศวกรรมการผลิตและการจัดการ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

²สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

^{1*}Department of Production Engineering and Management, Faculty of Agricultural Technology and Industrial Technology, Phetchabun Rajabhat University, Muang, Phetchabun, 67000, Thailand

²Department of Business Administration, Faculty of Management Science, Phetchabun Rajabhat University, Muang, Phetchabun, 67000, Thailand

4. อีเมล (ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ) ให้ระบุเฉพาะผู้พิมพ์ประสานงาน (Corresponding author) เท่านั้น

ตัวอย่างเช่น

*Corresponding author E-mail: tannachart@gmail.com

5. บทคัดย่อ และ Abstract (ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ) สำหรับเนื้อความ (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ) ต้องครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างที่ใช้, เครื่องมือที่ใช้, สถิติที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับ) และผลการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกข้อ โดยสรุปผลการวิจัยที่กระชับ ชัดเจน และองค์ความรู้ใหม่ที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาอย่างต่อเนื่องกัน ความยาวไม่ควรเกิน 250 คำ

6. คำสำคัญ และ Keywords (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวหนา จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ) ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษตามลำดับ จำนวน 3 – 5 คำ

ตัวอย่างเช่น

คำสำคัญ: ธุรกิจ ครอบครัว การจัดการความรู้

Keywords: Business, Family, Knowledge Management

} ระยะห่างของคำ 2 เคาะ

7. เนื้อหาในบทความ (หัวข้อใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ) สำหรับเนื้อความ (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ) ซึ่งประกอบด้วย

7.1 บทนำ แสดงที่มาและความสำคัญของปัญหา เหตุผลที่ศึกษา หัวข้อวิจัยนี้มีความสำคัญมีคุณค่าแก่การศึกษา มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัย หรือเกี่ยวข้องกับตัวแปรของการวิจัย เพื่อกล่าวถึงปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข

7.2 วัตถุประสงค์ เป็นการบอกเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่ผู้เขียนต้องการค้นคว้าหาข้อเท็จจริง

7.3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบไปด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือวิจัย ขอบเขตการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ โดยควรเขียนให้กระชับและเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม

7.4 ผลการวิจัย บรรยายผลการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ครบทุกข้ออย่างกระชับ สามารถนำเสนอรูปภาพประกอบ หรือตาราง (ถ้ามี)

7.5 อภิปรายผล กล่าวเน้นถึงการค้นพบที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ สมมติฐานของงานวิจัยและอาจเชื่อมโยงผลการวิจัยอื่น เพื่อเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยที่เคยมีผู้ค้นคว้าไว้ก่อน

7.6 สรุป สรุปภาพรวมของงานวิจัยอย่างกระชับ ชัดเจน และอาจมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคตและแนวทางการนำไปใช้ประโยชน์

7.7 องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น เขียนสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นและผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

7.8 กิตติกรรมประกาศ กล่าวขอบคุณ บุคคล หน่วยงาน ที่ให้ความช่วยเหลือพอสังเขป ตลอดจนแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุน

7.9 เอกสารอ้างอิง การอ้างอิงต้องถูกต้องตามหลักวิชาการ อ้างอิงตามแบบ APA 6th Edition เพื่อความสะดวกในการติดตามเอกสารที่ผู้แต่งได้อ้างอิงไว้ และการอ้างอิงควรใช้รูปแบบเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ

รายละเอียดการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ:

มีการกำหนดประเด็นที่ต้องการอธิบายหรือวิเคราะห์อย่างชัดเจน โดยมีการวิเคราะห์ประเด็น และนำเสนอตามหลักวิชาการ มีการสำรวจวรรณกรรมเพื่อสนับสนุนจนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ประเด็นนั้นได้ อาจเป็นการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาประมวลร้อยเรียงเพื่อวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยที่ผู้เขียนบทความแสดงทัศนะทางวิชาการของตนไว้อย่างชัดเจน มีลำดับเนื้อหาและบทสรุปที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน

บทความวิชาการต้องมีหัวข้อตามลำดับ ต่อไปนี้

1. ชื่อเรื่อง (ใช้ตัวอักษรขนาด 20 ตัวหนา จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2. ชื่อ-นามสกุลผู้พิมพ์และคณะ (ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวหนา จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ) ระบุรายละเอียดเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยไม่ต้องระบุคำนำหน้านาม และระบุผู้พิมพ์ประสานงาน (Corresponding author) โดยใส่ “*” ไว้หลังตัวเลข กรณีที่มีผู้แต่งเกิน 1 คน

ตัวอย่างเช่น

ธรรมณชาติ วันแต่ง^{1*} และกฤษติญา มุลศรี²

Tannachart Wantang^{1*} and Kristiya Moonsri²

3. ที่อยู่ของผู้พิมพ์ (ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ) โดยระบุสังกัดและสถานที่ติดต่อโดยละเอียดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างเช่น

^{1*}สาขาวิชาวิศวกรรมการผลิตและการจัดการ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

²สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

^{1*}Department of Production Engineering and Management, Faculty of Agricultural Technology and Industrial Technology, Phetchabun Rajabhat University, Muang, Phetchabun, 67000, Thailand

²Department of Business Administration, Faculty of Management Science, Phetchabun Rajabhat University, Muang, Phetchabun, 67000, Thailand

4. อีเมล (ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ) ให้ระบุเฉพาะผู้พิมพ์ประสานงาน (Corresponding author) เท่านั้น

ตัวอย่างเช่น

*Corresponding author E-mail: tannachart@gmail.com

5. บทคัดย่อ และ Abstract (ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ) สำหรับเนื้อความ (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ) สรุปสาระสำคัญของบทความอย่างครบถ้วน และควรมีความยาวไม่เกิน 250 คำ

6. คำสำคัญ และ Keywords (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวหนา จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ) ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษตามลำดับ จำนวน 3 – 5 คำ

ตัวอย่างเช่น

คำสำคัญ: ธุรกิจ ครอบครัว การจัดการความรู้

Keywords: Business, Family, Knowledge Management

} ระยะห่างของคำ 2 เคาะ

7. บทนำ (หัวข้อใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ) สำหรับเนื้อความ (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ) ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล (Rationale) หรือความเป็นมาหรือภูมิหลัง (Background) หรือความสำคัญของเรื่องที่เขียน (Justification) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความว่า ในการเขียนบทความในครั้งนี้ต้องการให้ผู้อ่านได้ทราบเรื่องอะไรบ้าง กล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่าน คำจำกัดความหรือนิยามต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเห็นว่าควรระบุไว้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

8. เนื้อหา (Contents) (หัวข้อใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ) สำหรับเนื้อความ (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ) นำเสนอเรื่องที่น่าสนใจในวงวิชาการและ/หรือในสังคม มีการวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหา ตามสาขาที่ตนถนัดและชำนาญ การจัดลำดับเนื้อหาสาระควรมีการจัดลำดับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมตามธรรมชาติของเนื้อหาสาระนั้น และมีความต่อเนื่องกัน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสาระนั้นได้โดยง่าย และการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ ต้องเป็นไปอย่างมีหลักการ ทฤษฎี หรือมีหลักฐานอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเป็นเหตุเป็นผลที่น่าเชื่อถือ มีการอ้างอิงข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและมุมมองของผู้เขียน

9. สรุปผล (Conclusions) (หัวข้อใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ) สำหรับเนื้อความ (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ) บทความทางวิชาการที่ดีควรมีการสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้น ๆ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป

10. เอกสารอ้างอิง (หัวข้อใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ) สำหรับเนื้อความ (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ) การอ้างอิงต้องถูกต้องตามหลักวิชาการ อ้างอิงตามแบบ APA 6th Edition เพื่อความสะดวกในการติดตามเอกสารที่ผู้แต่งได้อ้างอิงไว้ และการอ้างอิงควรใช้รูปแบบเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ

การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เรียงลำดับชื่อผู้แต่งจาก ก - ฮ ตามลำดับ (กรณีเอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย) แล้วตามด้วยชื่อสกุล ผู้แต่งจาก A - Z (กรณีเอกสารอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ)

หนังสือภาษาไทย	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// ครั้งที่พิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป).// /////////สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 1 คน	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). <i>สยามอารยณัฐติรักษาดิแบบอารยะ</i> . กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
ผู้แต่ง 2 คน	สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเดิม. (2547). “การสอนแบบ Research-Based Learning” ในแบบแผนและเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป	แคทเธีย สัจจิตร์จุล, พงษ์เพชร อ่อนม่วง และนุชนาฏ สัตยาภาวี. (2558). <i>ระบบตรวจสอบปรนัยในระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์</i> . นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
หนังสือแปล	เคน โมกิ. (2561). <i>อิคิไก ความหมายของการมีชีวิตอยู่</i> . แปลจาก <i>The Little Book of Ikigai</i> . แปลโดย วุฒิชัย ฤทธิชัย ประกรกิจ. กรุงเทพฯ: Move Publishing.
หนังสือภาษาอังกฤษ	
รูปแบบ	ชื่อสกุล, /อักษรย่อชื่อต้น, /อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี).// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// /////////ครั้งที่พิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป).// เมืองที่พิมพ์: ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์.
	Goleman, D. (2000). <i>Working with Emotional Intelligence</i> . New York: Bantam Books.
วารสาร	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.// (ปี./วัน/เดือน).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร, /ปีที่หรือเล่ม (ฉบับที่), เลขหน้า.
	กรรณิกา เรืองเดช ขาวสวนศรีเจริญ และไพบุลย์ ขาวสวนศรีเจริญ. (2559, มกราคม-มิถุนายน). ทศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมในการป้องกันภาวะเมตาบอลิกซินโดรมของนักศึกษาของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง. <i>วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร</i> , 20(1), 36-38.
งานประชุมวิชาการ	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.// (ปี./วัน/เดือน).// ชื่อบทความ.// ใน/ชื่อผู้จัดประชุม/(หน้าที่),// /////////หัวข้อการประชุม: รายละเอียดเกี่ยวกับการประชุม. สถานที่จัดประชุม.
	ศรีเสด็จ กองแกน. (2561, 23 มีนาคม). คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูหลังเกษียณอายุราชการในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์. ใน <i>มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Thailand 4.0 นวัตกรรมและการวิจัยเพื่อการพัฒนาย่างยั่งยืน: การประชุมวิชาการระดับชาติ พิบูลสงครามวิจัย ครั้งที่ 4 ประจำปี พ.ศ.2561</i> (น. 458-465). พิษณุโลก.

วิทยานิพนธ์	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตหรือปริญญาดุษฎี// /////////บัณฑิต).// ชื่อมหาวิทยาลัย, /ชื่อคณะ, /ชื่อสาขาวิชาหรือภาควิชา.
	ภัคพร กอบพิงตน. (2540). การประเมินคุณภาพการพยาบาลผู้คลอดปกติใน โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหาร การพยาบาล.
รายงานการวิจัย	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่องานวิจัย(รายงานผลการวิจัย).// สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
	นุชจรี สิงห์พันธ์. (2563). การพัฒนาคุณภาพแก่นตะวัน เพื่อสุขภาพในจังหวัดเพชรบูรณ์ (รายงานผลการวิจัย). เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
บทความจากหนังสือ	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บรรณาธิการ)(ถ้ามี).// /////////ชื่อหนังสือ/(หน้า/เลขหน้า).// เมือง:/ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์.
	สมจิต หนูเจริญกุล และประคอง อินทรสมบัติ. (2536). การประเมินผลการพยาบาล ใน มยุรา กาญจนางกูร (บรรณาธิการ). เอกสารการสอนชุดวิชามนต์และ กระบวนการพยาบาล หน่วยที่ 8 – 15. (น. 749 – 781). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
คอลัมน์จากวารสาร	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.// (ปี./วัน/เดือน).// ชื่อคอลัมน์:/ชื่อเรื่องในคอลัมน์.// ชื่อวารสาร,/ปีที่หรือ// /////////เล่มที่(ฉบับที่),/เลขหน้า.
	วิทยา นาควัชระ. (2544, 26 ตุลาคม). คู่กันเรื่องของชีวิต: ประโยชน์ของการ ท่องเที่ยว. สกุลไทย, 40(2047), 191 – 192.
คอลัมน์จากหนังสือพิมพ์	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปี./วัน/เดือน).// ชื่อคอลัมน์:/ชื่อเรื่องในคอลัมน์.// ชื่อหนังสือ,/ /////////หน้า/เลขหน้า.
	นิติภูมิ เนาวรัตน์. (2546, 5 มิถุนายน). เปิดฟ้าส่องโลก : ตัวอย่างการอยู่ร่วมกัน : อียู. ไทยรัฐ, น. 2.
โสตทัศนวัสดุ	
รูปแบบ	ชื่อผู้จัดทำ,/หน้าที่ที่รับผิดชอบ.// (ปีที่จัดทำ).// ชื่อเรื่อง.// [ลักษณะของโสตทัศนวัสดุ].//
	สายหยุด นิยมวิภาต, ผู้บรรยาย. (2537). ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการพยาบาล คลินิก. [เทปโทรทัศน์]. ขอนแก่น : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (ฐานข้อมูล ซีดี-รอม)	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์/ผลิต,/วัน/เดือน).// ชื่อเรื่อง.// [ประเภทของสื่อ].// /////////รายละเอียดทางการพิมพ์(ถ้ามี).// สารระสังเขปจาก:/แหล่งสารสนเทศ.
	นพรัตน์ เพชรพงษ์. (2545). จำนวนวันนอนโรงพยาบาลของผู้ป่วยโรงพยาบาลพิจิตร. [ซีดี – รอม]. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการ พยาบาลบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สารระสังเขปจาก: ฐานข้อมูล วิทยานิพนธ์ไทยแผ่นที่ 3.

สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (ฐานข้อมูลออนไลน์)	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์/ผลิต./วัน/เดือน).// ชื่อเรื่อง.// [ประเภทของสื่อ].// รายละเอียด /////////ทางการพิมพ์(ถ้ามี).// เข้าถึงได้จาก:/แหล่งสารสนเทศ.// /////////(วันที่ค้นข้อมูล:วัน/เดือน/ปี).
	พณณา ตั้งวรรณวิทย์. (2556). การพัฒนารูปแบบสร้างความรู้เสริมศักยภาพสุขภาพ พอเพียงในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.tnrr.in.th/2557/?page=result_search&record_id=256367 . (วันที่ค้นข้อมูล: 11 พฤศจิกายน 2557).
	Monchai Tiantong and Panana Tangwannawit. (2556). <i>Development of and Effective Computer-Based Classroom Participatory Action Research System</i> . [Online]. Available from: https://research.pcru.ac.th/rdb/published/index . (accessed: 11 November 2014).

การเขียนอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา

1. (ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง
 เช่น (ธรรม์ณชาติ วันแต่ง, 2565, น. 111-115)
 (Luciano and Gunnar, 2022, pp. 111-115)
 (Haidar, 2022, p. 111)
 กรณีไม่ปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีที่พิมพ์ไว้ในวงเล็บเดียวกัน
 เช่น (ธรรม์ณชาติ วันแต่ง, 2565)
2. ผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) กรณีมีการระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ไม่ต้องระบุไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิงอีก
 เช่น ธรรม์ณชาติ วันแต่ง (2565, น. 125) ได้ศึกษาถึง.....
 Tannachart Wantang (2022, p. 125) studied.....
 กรณีที่ไม่ปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีที่พิมพ์โดยลงปีพิมพ์ไว้ในวงเล็บ เช่น
 เช่น ธรรม์ณชาติ วันแต่ง (2565)
3. ปีที่พิมพ์ ผู้แต่ง (เลขหน้า) กรณีมีการระบุปีที่พิมพ์และผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ให้ระบุเฉพาะเลขหน้าที่อ้างอิงไว้ในวงเล็บเท่านั้น
 เช่น ในปี 2565 ธรรม์ณชาติ วันแต่ง ได้ให้ความหมายว่า “การออกแบบและสร้างเครื่องคัดแยกขนาดละมุดแบบเพลลาหมุนวางคู่.....” (น. 12)
 In 2022, According to Maximus and Ethan, “the implementation of the Balanced.....” (p. 7)

หมายเหตุ   **กรณีที่มีผู้แต่ง 2 คน**
 เช่น ธรรม์ณชาติ วันแต่ง และกฤษฎิยา มูลศรี (2565)
 (ธรรม์ณชาติ วันแต่ง และกฤษฎิยา มูลศรี, 2565, น. 15)
 Luciano and Gunnar (2022)
 (Luciano and Gunnar, 2022, p. 82)

กรณีที่มีผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป
 เช่น ธรรม์ณชาติ วันแต่ง และคณะ (2565)
 (ธรรม์ณชาติ วันแต่ง และคณะ, 2565)
 (Luciano et al., 2022)
 Luciano et al. (2022)

ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร

Phetchabun Rajabhat Journal

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000
โทร. 056-717141 โทรสาร. 056-717141 E-mail : research_pcru@hotmail.com